

M 41
D

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 2

Wydawnictwo: Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne
Warszawa 3

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SOCIÉTÉ FERRIÈRE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILESE.

KRÓLEWSKA HUTA G. ŚL.
RYNEK, L. 915.

TELEFONY: KRÓL HUTA 636-640 I KATOWICE 972.

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZAMONU
Z KOPALNÍ KRÓL BIELSZOWICE, KNURÓW

ADR. TELEGR. SKARBOFERME KRÓL HUTA.

NOWE ZAPALKI

dla palaczy polecamy
zapalki impregnowane

SPECJALNE PŁASKIE

LILIPUTY ORAZ CZERWONE

UWAGA!!!

ZAMÓWIENIA NA ZAPALKI Z REKLAMĄ NABYWCÓW
PRZYJMUJE SPÓŁKA AKCYJNA DO EKSPLOATACJI
PAŃSTWOWEGO MONOPOLU ZAPALCZANEGO W POLSCE

WARSZAWA, Królewska 3, tel. 610-21 i 610-59

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Skrócony bilans netto z dn. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY	zł	STAN BIERNY	zł
Dział Handlowy		Dział Handlowy	
1. Kasa i sumy do dyspozycji	53,045.182'10	1. Kapitał zakładowy	150,000.000'00
2. Papiery procentowe, akcje i udziały	69,184.435'04	2. Rezerwy	46,631.915'35
3. Papiery procentowe własnej emisji	41,101.392'64	3. Wkłady à vista	134,819.684'92
4. Weksle	163,405.023'25	4. Wkłady terminowe	97,981.138'07
5. Pożyczki krótkoterminowe	155,911.377'14	5. Różne salda kredytowe	5,897.455'08
6. Banki	11,892.098'20	6. Redyskonto weksli	98,690.661'36
7. Pożyczki gotówkowe długoterminowe	35,483.261'58	7. Banki	57,413.809'09
8. Pożyczki gotówkowe komunalne	56,157.124'15	8. Inne pasywa	36,006.527'35
9. Pożyczki budowl. z fund. własnych	19,747.556'78	9. Czysty zysk	6,990.898'89
10. Pożyczki zwalor. b. Instyt. sfuzjonow.	4,744.479'69	10. Saldo działu emisyjnego	22,726.049'55
11. Inne aktywa	53,288.297'86	11. Saldo działu operacyj z Skarbem P.	6,802.088'77
	<u>663,960.228'43</u>		<u>663,960.228'43</u>
Dział Emisyjny		Dział Emisyjny	
12. Pożyczki emisyjne	792,197.194'74	12. Specjalna rezerwa dla pap. wart. własn. emisji	17,787.348'04
13. Raty poz. emisyjn.	21,904.308'72	13. Emisje	792,197.194'74
14. Inne aktywa działu emisyjnego	4,321.525'64	14. Inne pasywa działu emisyjnego	31,164.535'87
15. Saldo w dziale handlowym	22,726.049'55		841,149.078'65
Dział operacyj z Skarbem Państwa		Dział operacyj z Skarbem Państwa	
16. Pożyczki budowl.	295,962.445'87	15. Lokaty Skarbu Państwa i fundusze administr.	
17. Kredyty sanacyjne dla banków	35,289.619'36	a) fund. budowl.	322,787.754'80
18. Kredyty dla Kooprolnej i innych	47,624.602'64	b) fund. sanac. dla bank.	32,899.877'36
19. Różne kredyty	119,786.336'55	c) fund. ex re Kooprol.	36,327.102'33
20. Rachunki specjalne	143,601.599'27	d) różne lokaty	114,668.673'45
21. Saldo w dziale handlowym	6,802.088'77	16. Rachunki specj.	142,383.284'52
Suma bilansowa	2,154.175.999'54	Suma bilansowa	2,154.175.999'54
22. Inkaso	8,441.074'03	17. Różni za inkaso	8,441.074'03
23. Gwarancje i akceptacje	20,748.568'50	18. Zobowiązania z tytułu gwarancyj i akceptacyj	20,748.568'50
	<u>2,183,365.642'07</u>		<u>2,183,365.642'07</u>

Rachunek strat i zysków na 1931 r.

STRATY	zł	ZYSKI	zł
1. Odsetki	49,163.612'75	1. Odsetki	74,233.308'03
2. Różnice kursowe	6,348.320'03	2. Prowizje	2,205.086'23
3. Koszty handlowe	14,557.199'84	3. Dodatek na koszty administr. działu emisyjnego	2,634.984'32
4. Amortyzacja	930.457'88	4. Administracja nieruchomości	487.945'03
5. Odpisy	4,855.935'31	5. Zwrot odpisanych wierzytelności	3,285.101'09
6. Czysty zysk	6,990.898'89		
	<u>82,846.424'70</u>		<u>82,846.424'70</u>

Komunalna Kasa Oszczędności m. st. Warszawy

Bilans brutto w dn. 31 marca 1932 r

STAN CZYNNY

Kasa zł 709.131-90; Lokaty w bankach zł 8,712.089-03; Waluty obce zł 118.652-23; Papiery wartościowe własne zł 7,912.452-38; Pożyczki zabezpieczone hipotecznie zł 19,751.733-00; Pożyczki na zastaw papierów wartościowych zł 11,605.061-42; Pożyczki na zastaw towarów zł 402.130-60; Pożyczki wekslowe zł 783.250-39; Pożyczki komunalne zł 7,973.762-00; Weksle protestowane zł 28.604-00; Ruchomości zł 72.810-92; Nieruchomości zł 1,507.847-86; Koszty handlowe 1931 r. zł 957.179-70; Koszty handlowe 1932 r. zł 221.992-77; Różne rachunki zł 604.355-23; Razem zł 61,361.053-43; Dokumenty do inkasa zł 633.578-40; Udzielone gwarancje zł 312.677-56; Ogółem zł 62,307.309-39.

STAN BIERNY

Kapitał Kasy zł 1,478.542-02; Wkłady oszczędnościowe (61.301 książeczek) zł 50,592.563-80; Rachunki bieżące zł 6.042.219-97; Rachunek bieżący w Banku Polskim zł 407.557-00; Procenty i prowizje 1931 r. zł 1,271.777-83; Procenty i prowizje 1932 r. zł 895.426-70; Różne rachunki zł 672.966-11; Razem zł 61,361.053-43; Różni za inkaso zł 633.578-40; Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji zł 312.677-56; Ogółem zł 62 307.309-39.

WYJDA Z DRUKU

w połowie kwietnia r. b. następujące książki:

Mgr. Kazimierz Barliński

ORGANIZACJA NOWOCZESNEGO BIURA

TREŚĆ: Wstęp. Zasady ogólne. Miejsce pracy. (LOKAL, MEBLE I SPRZĘTY. KOMUNIKACJA WEWNĘTRZNA). Narzędzia pracy (FORMULARZE, TEKSTY WIELOKROTNE, KARTY LUŻNE, MASZYNY BIUROWE, MASZYNY DO PISANIA). Korespondencja (ODBIÓR KORESPONDENCJI, ZALATWIANIE MERYTORYCZNE, SPORZĄDZANIE CZYSTOPISÓW, WYSYLKA KORESPONDENCJI). Rejestracja (SYSTEMY KLASYFIKACJI, ORGANIZACJA REGISTRATURY I ARCHIWUM, KONTROLA TERMINÓW). Metodyka reorganizacji biura. Bibliografia.

Około 220 str. i 62 rys. Cena zł 5-70, w opr. płóc. zł 7-—

Prof. Aleksander Rothert

ORGANIZACJA GOSPODARKI MATERJAŁOWEJ W PRZEMYSŁE I HANDLU

TREŚĆ: PRZEDMOWA. UWAGI OGÓLNE. ZAKUP. ZAMÓWIENIA — OBSTALUNKI WYDANE PRZEZ FIRMĘ. ODBIÓR ZAMÓWIIONEGO TOWARU. ORGANIZACJA CZYNNOŚCI SKŁADU. ZNACZENIE NORMALIZACJI DLA GOSPODARKI MATERJAŁOWEJ. (CECHY WYMAGANE, DOBÓR MATERJAŁÓW) URZĄDZENIE SKŁADÓW. ROLA WYKAZU CZĘŚCI SKŁADOWYCH (UKŁAD KOLEJNY PRZEDMIOTÓW WYLI CZONYCH W WYKAZIE, GOSPODARKA MATERJAŁOWA PRZY WYTWARZANIU CIĄGŁEM). OBJAŚNIENIE DO FORMULARZA WYKAZU. BIBLIOGRAFIA.

Liczne rysunki i wzory druków magazynowych. Cena zł 4-50

Skład Główny obu książek:

INSTYTUT NAUKOWEJ ORGANIZACJI
WARSZAWA, MOKOTOWSKA 53, TEL. 8-38-13, 816-43

PIERWSZA FABRYKA LOKOMOTYW W POLSCE, S. A.

ZAKŁADY W CHRZANOWIE

Biuro Zarządu w Warszawie, Marszałkowska 136

LOKOMOTYWY NORMALNOTOROWE — osobowe i towarowe, według nowoczesnych wymagań techniki komunikacyjnej.

LOKOMOTYWY PRZETOKOWE i WĄSKOTOROWE — o mocy od 60 do 220 KM i wyżej dla wszelkich szerokości toru.

WALCE SZOSOWE — MOTOROWE dla budowy i konserwacji dróg szosowych.

KOWALSZCZYŻNA: korbowody, wiązary, przyciwkorby, tłoki, osie i t. p.

KOŁA ZĘBATE kute i lane.

DOSTAWCA: POLSKICH KOLEI PAŃSTWOWYCH, Generalnej Dyrekcji Kolei Państwowych **BULGARJI**, Dyrekcji Kolejowej **LOTWY**, Towarzystwa Kolei Żelaznych **MAROCO** i innych.

Odps. N. Z. 6/32. Sąd Grodzki w Warszawie, Oddział XIII (ul. Krucza 10) stosownie do decyzji swej z dn. 7 marca 1932 r. za Nr. Z. 6/32 zwyża

POSIADACZA WEKSLA

na dolarów U. S. A. trzydzieści, wystawionego w Warszawie, dn. 27 listopada 1931 r. przez Stefana Buszczyńskiego na zlecenie Janiny Buszczyńskiej, płatnego dn. 28 stycznia 1932 r. w Warszawie, ul. Żórawia 22 m. 5, opatrzonego żyrami Janiny Buszczyńskiej, Hanny Strasburgerowej i Kazimierza Ronikiera — do okazania w ciągu dni sześćdziesięciu od dnia niniejszego ogłoszenia Sądowi tego weksłu. Jeśli w przeciągu tego czasu nikt z wekslem tym się nie zgłosi, Sąd uzna weksel za umorzony. Sędzia Grodzki (—) B. Kupść. Za zgodność świadczy Sekretarz (—) nieczytelny.

Odps. Akta N. Z. 11/32. Sąd Grodzki w Warszawie, Oddział XIII (Warszawa ul. Krucza 10)

stosownie do decyzji swojej z dn. 30 marca 1932 r. za N. Z. 11/32 zwyża

POSIADACZA CZTERECH WEKSLI

wystawionych przez firmę „M. Salberg” za zlecenie firmy „A. Ferber”. płatnych w Warszawie Pl. 3 Krzyży Nr. 13 — po dolarów U. S. A. 33 — trzy weksle z datami płatności 15. 21 i 25 marca 1932 r. oraz na dolarów U. S. A. 37, jeden weksel z datą płatności 31 marca 1932 r. do okazania tych weksli do dn. 30 maja 1932 r. w Sądzie; w razie niezgłoszenia się posiadacza weksli w terminie powyższym weksle te uznane zostaną za umorzone. Za zgodność świadczy Sekretarz Sądu (—) nieczytelny.

W DOBIE KRYZYSU
GOSPODARCZEGO
OSZCZĘDZAJMY
PIENIĘDZY I CZASU

PODRÓŻUJMY STAŁE
SAMOLOTAMI

T A N I O
PRĘDKO i
WYGODNIE

OSTATNIE WYDAWNICTWA
TYG. „**POLSKA GOSPODARCZA**”

STANISŁAW WŁODARKIEWICZ

ŚLĄSK NIEMIECKI PO PODZIALE

KAZIMIERZ SOKOŁOWSKI

D U M P I N G

ZMIANY Nr. 2
TARYFY CELNEJ

(STAN OBECNY)

Do nabycia w Administracji (Elektoralna 2) i we wszystkich księgarniach

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK WYDAWANY PRZEZ MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU
PRZY WSPÓŁDZIAŁE MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA ORAZ KOMUNIKACJI
WYCHODZI W SOBOTY

T I E Ś Ć Z E S Z Y T U

	STR.		STR.
WĘGLOWY FUNDUSZ WYRÓWNAWCZY — C. P.	475	TARGI I WYSTAWY	491
PAŃSTWOWE PRZEDSIĘBIORSTWA SKOMERCJALI- ZOWANE — INŻ. JAN KOMARNICKI	477	KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	491
ŻYCIE GOSPODARCZE:		RYNEK AKCYJNY	492
Akcja popierania drobnego budownictwa — K.		CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWNĘTRZ- NEGO	492
GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ:		Nowelizacja przepisów o postępowaniu celnem — K. K.	
GÓRNICTWO WĘGLOWE	481	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	493
PRZEMYSŁ NAFTOWY	481	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	494
Organizacja przemysłu naftowego		„Mopol” — G. Piotrowski	
PRZEMYSŁ SOLNY	484	POCZTA I TELEGRAF	495
Przejęcie Dyrekcji Salin przez Ministerstwo Skarbu		Ruch przekazów zagranicznych w 1931 r. — Dr. J. P.	
PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY	485	KRONIKA BIEŻĄCA:	
Przemysł włókienniczy w marcu 1932 r. — M. K.		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	496
PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY	486	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH.	496
PRZEMYSŁ CHEMICZNY	486	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
PRZEMYSŁ GORZELNICZY	486	SPRAWY BUDŻETOWE	497
Spirytus — paliwo, jako czynnik rozwoju przemysłu gorzel- niczego — Inż. B. Missala		PODATKI I OPLATY	499
ROLNICTWO	488	KREDYT	499
Dalsze etapy akcji pomocy finansowej dla rolnictwa — Cz. St.		Wkłady w instytucjach kredytowych w 1931 r.	
Ustawa o sprzedaży nawozów sztucznych — J. W.		RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	500
HANDEL:		PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL ZAGRANICZNY	489	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
Reorganizacja eksportu trzody chlewnej — M. P.		OGÓLNE	501
Wywóz pierza i puchu w 1931 r. — Ł.		WIADOMOŚCI BIEŻĄCE	502
HANDEL WEWNĘTRZNY	490	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	502
Akcja pomocy dla handlu — M. Sz.			

WĘGLOWY FUNDUSZ WYRÓWNAWCZY

OSTATNIE posunięcia Rządu w dziedzinie węglowej nie znalazły, oczywiście, uznania wszędzie, a szczególnie w opiniach opozycji. Zostało zaatakowane wszystko — zarówno sam dekret (z mocą ustawy) o obrocie węgla, jak również podstawy i obliczenia funduszu wyrównawczego. Z jednej strony zarzuca się więc Rządowi, że „upaństwowił i zsocjalizował” cały przemysł węglowy, a z drugiej strony, że cały ciężar deficytowego eksportu węgla na rynki północne przerzucił na barki robotnika, gdyż, „jeśli są” z tego tytułu straty, to pokryte zostały one z nawiązką wyłącznie z 8%-owej niżki zarobków robotniczych.

Z demagogiczną opinią o imputowaniu Rządowi upaństwowienia całego przemysłu węglowego przez

wydanie powołanego wyżej dekretu nie potrzebujemy walczyć. Paradoksalność bowiem tego twierdzenia jest widoczna dla każdego najmniej nawet myślącego kategoriami teoretycznymi przemysłowca i z pewnością żaden właściciel kopalni po ukazaniu się dekretu nie przestaje się czuć nadal jej pełnoprawnym właścicielem. Omawiany dekret daje istotnie szerokie uprawnienia Rządowi w zakresie kontroli produkcji węgla i regulowania jego obrotu, jednakże ma on wyraźny charakter normy prawnej specjalnej, mającej znaleźć zastosowanie w wypadkach wyjątkowych, gdyby obrót węgla wykroczył poza normalne warunki, wynikające z konjunktur rynkowych. Najmniej nawet uświadomiony politycznie obywatel rozumie zapewne, że tą drogą uboczną, na marginesie niejako całego

ustawodawstwa państwowego, nie mogłoby się odbyć tak głębokie przeobrażenie gospodarcze i społeczne, jak przejęcie przez Państwo wszystkich kopalń węgla i uczynienie z ich właścicieli dożywotnich rentjerów.

W poprzednich zeszytach naszego wydawnictwa wyjaśnialiśmy rzeczowo cel i znaczenie tego dekretu, jak w szczególności wyjaśnialiśmy, że dekret obecny jest tylko nowelizacją analogicznego dekretu z 1930 r., nie stanowi on przeto żadnego novum z zakresu ustawodawstwa gospodarczego. Uważny czytelnik nasz miał możliwość zapoznać się szczegółowo z treścią dekretu, gdyż podaliśmy go na łamach „Polski Gospodarczej”. I czytelnik ten widział, że dekret zawiera ewentualność zastosowania do przemysłu węglowego określonych przymusowych regulatywów, lecz nic nie mówi o zmianie właściciela kopalń. Przepisy dekretowe istotnie pozwalają na szerszą ingerencję w dziedzinie obrotu węgla, lecz ta ingerencja obracać się musi ściśle w warunkach, przez poszczególne przepisy określonych i w zgodzie z prawem prywatnym. Nie będziemy przeto dłużej zajmować się tym tematem, do którego będziemy zresztą mieli jeszcze sposobność powrócić, jak do tematu zasadniczego.

Przejdziemy teraz do oświetlenia zawartej przez przemysł węglowy konwencji eksportowej i utworzenia funduszu wyrównawczego.

Jak już pisaliśmy niejednokrotnie, sprawa funduszu wyrównawczego stała się aktualną z racji spadku kursu funta szterlinga i ponoszonych przez przemysł węglowy strat kursowych przy eksporcie węgla na rynki skandynawsko-bałtyckie. Z tego również tytułu stała się aktualną konieczność obniżenia zarobków robotniczych i płac urzędniczych oraz kompresji wszelkich wydatków administracyjnych w przemyśle węglowym, a to w celu stworzenia źródła pokrywania owych strat eksportowych. Dynamika tego procesu wyrównawczego była jasna i konsekwentna, gdyż opierała się na tezie konieczności utrzymania północnych rynków eksportowych, a więc utrzymania warsztatu pracy dla wielu tysięcy robotników kopalnianych. Utrzymując zaś ten warsztat drogą strat eksportowych, należało do udziału w nich pociągnąć przede wszystkim tych, w których interesie ten warsztat miał być utrzymany, a więc i robotników. Stąd powstała konieczność obniżki zarobków robotniczych, płac urzędniczych i obciążenia wydatków administracyjnych kopalń. Powstałe wszakże stąd oszczędności nie mogły być na nic innego przeznaczone, jak tylko na podtrzymanie eksportu. I to jest chyba jasne.

Po długich skrupulatnych badaniach i konferencjach między przedstawicielami Rządu i przemysłu został wreszcie utworzony w drodze dobrowolnej fundusz wyrównawczy i została zawarta umowa

eksportowa, regulująca technikę eksportu na rynki północne i ustalająca warunki eksportowe dla każdego z przedsiębiorstw węglowych. Dla spraw spornych, co do których przemysł węglowy nie mógł dojść do porozumienia, został, również w dobrowolnym porozumieniu przemysłowców, przewidziany arbitraż Ministra Przemysłu i Handlu, który to arbitraż odbył się i ostatecznie rozwiązał trudności w utworzeniu funduszu wyrównawczego i umowy eksportowej. Obie te instytucje już istnieją i działalność ich rozciąga się wstecz od dn. 1 kwietnia r. b. Tak więc omawiany wyżej dekret nie znalazł zastosowania praktycznego nawet w tym konkretnym wypadku, gdyż nastąpiło tutaj dobrowolne porozumienie przemysłu.

Z racji utworzenia funduszu wyrównawczego przytaczane są różnorodne liczby, które stawiają w wątpliwość kalkulacje, na jakich Ministerstwo Przemysłu i Handlu oparło całą koncepcję funduszu wyrównawczego. Aby więc tę sprawę ostatecznie wyjaśnić, pozwalamy sobie jeszcze raz trudzić czytelnika skontrolowaniem wraz z nami toku odnośnych kalkulacji, liczb i danych.

Przedewszystkiem stwierdzamy, iż mieszana komisja węglowa, powołana dla załatwienia tej sprawy, rozpoczęła swą pracę w październiku r. ub., a przeto jej kalkulacje wyjściowe musiały z natury rzeczy opierać się na liczbach z okresu końcowego r. ub., gdyż już w połowie stycznia r. b. komisja winna była przedstawić swoje wnioski Panu Ministrowi Przemysłu i Handlu, co też uczyniła; dlatego też liczby i dane z późniejszego okresu w niczem nie mogą zachwiać kalkulacji komisji, gdyż komisja ich jeszcze nie znała. A zresztą stwierdzamy, że zarówno wszystkie fakty, jak i liczby, które ujawniły się w ciągu miesiąca lutego, marca i kwietnia r. b., nie tylko nie zachwiały zasadami kalkulacyjnymi komisji, lecz przeciwnie — utwierdziły je. Stąd też idzie, że wszystkie wnioski Ministerstwa Przemysłu i Handlu w sprawie poparcia eksportu węgla, jak dotąd, wytrzymują próbę życia. Co będzie w przyszłości — trudno jest przewidywać, i nikt nie może wymagać od nikogo, aby był prorokiem.

Opierając się na liczbie eksportu listopadowego na rynki północne (846.363 t), Ministerstwo Przemysłu i Handlu określiło globalnie ten eksport okrągło na 10 miljn. tonn rocznie. Gdybyśmy wzięli ten eksport z innego miesiąca np. z grudnia (665.142 t), ze stycznia (542.882 t), z lutego (319.251 t) lub wreszcie z marca (312.348 t) — to, opierając się na jednym z tych miesięcy, globalna kwota rocznego eksportu wyglądałaby bardzo różnorako. I tak było zawsze, skoro uświadomimy sobie, że eksport nigdy nie rozkłada się równomiernie na miesiące, a w szczegól-

ności jest on zawsze mały w początkowych miesiącach każdego roku i dopiero zwiększa się ku drugiej połowie roku. Np. eksport na rynki północne w lutym r. ub., a więc w roku bardzo korzystnym, wynosił tylko 398.286 t, a przecież globalny eksport zeszłoroczny na te rynki zamknął się w liczbie okrągłej 8 miljn. tonn. Liczby więc eksportu z miesięcy I kwartału r. b. nic nie mówią jeszcze o ewentualnym globalnym eksporcie na te rynki w r. b. Nawiasem zaś mówiąc, o ile wierne są informacje prowizoryczne, eksport kwietniowy już będzie lepszy od marcowego. Stąd wniosek, że atakowanie aproksymatywnej liczby rocznego eksportu na rynki zamorskie (a więc i francuski) — 10 miljn. tonn — jest co najmniej przedwczesne i ryzykowne.

Zarzut problematyczności strat z eksportu węgla na rynki północne, tak wygląda w świetle cyfr.

Przecięciowa cena, uzyskiwana przez przemysł z eksportu na wymienione rynki różnych gatunków węgla (łącznie z miałem) wynosiła w okresie spadku kursu funta ang. 11 sh f.o.b. porty, co w przeliczeniu dawało zł 23'20. Po spadku funta te 11 sh wynosiły już tylko zł 16'24 — a po częściowej waloryzacji na paru rynkach — zł 17'20. A więc w prostym przeliczeniu kursowem (zł 23'20 mniej zł 17'20) otrzymujemy stratę zł 6 na 1 tonnie. Ponieważ w następnych miesiącach następowała wyżka ceny, która wahała się przecięciowo między 11 sh — 12 sh — 13 sh — 14 sh (grudzień r. ub.), a w marcu r. b. trzymała się przecięciowo na 12 sh, przeto Ministerstwo P. i H. nie przyjęło straty na tonnie w wysokości zł 6 — jak obliczyła to komisja — lecz określiło tę stratę na zł 4—4'5 na tonnie. Stąd wypadła aproksymatywna kwota strat na eksporcie zamorskim zł 45 miljn. (10 miljn. tonn). Lecz jasne jest, że kwota ta była wyprowadzona z rachunku stosunkowego. Ustalona zaś w statucie funduszu wyrównawczego kwota zł 5 od tonny nie jest żadną nową cyfrą, lecz stanowi umowne maksimum premii eksportowej, jaka może być wypłacona z funduszu wyrównawczego eksporterowi.

Te aproksymatywne zł 45 miljn. miało być pokryte z obniżek płac urzędniczych i zarobków robotniczych, oraz z innych jeszcze kompresyj wydatko-

wych. P. Minister Moraczewski wysuwa kwotę zł 23 miljn.¹⁾ jako globalną cyfrę roczną 8% obniżki zarobków robotniczych, lecz 8%-owa obniżka tych zarobków według faktycznych wypłat z marca r. b. absolutnie tej liczby nie osiąga, a kwota ta była aktualna dla listopada. Obliczając przeto — według P. Min. Moraczewskiego²⁾ — roczny eksport deficytowy na podstawie kwoty marcowej na 3,700.000 t, należałoby także obliczyć według tego samego miesiąca marca (a nie według listopada!) zysk na obniżce płac robotniczych. 1% wynagrodzenia robotniczego, globalnie biorąc dla kopalń całej Polski, wynosił w listopadzie zł 233.154 (stąd okrągła liczba zł 23 miljn.), ale tenże 1% w marcu r. b. (po zamknięciu 10 kopalń i wprowadzeniu większej liczby świętówek wobec zmniejszonego zbytu węgla) spadł już na ok. zł 130.000, a więc według marca r. b. ogólna roczna 8% obniżka robotniczych zarobków sięgnie zaledwie ok. zł 12 miljn. Gdyby więc eksport deficytowy obliczać nawet — tak, jak to czyni P. Min. Moraczewski²⁾ — na 3,700.000 tonn ze stratą ok. zł 18,000.000, to ze zniżek płac robotniczych w marcu znajdzie się na ten cel w funduszu wyrównawczym zaledwie ok. zł 12 miljn. — a więc samymi temi zniżkami deficytu się nie wyrówna. I zarazem jest jasne, że obniżka zarobków robotniczych tem bardziej była koniecznością.

Z powyższego wynika, że rachunek funduszu wyrównawczego zbudowany jest prawidłowo, jakkolwiek oparty został na skali ruchomej. Fundusz ten nie będzie w każdym miesiącu jednakowy, gdyż jest uzależniony od klucza sprzedaży węgla, lecz w każdym miesiącu będzie jednakowy wzajemny stosunek elementów, na których fundusz został skalkulowany.

Naturalnie, sprawa została rozwiązana według najlepszej woli i wiedzy, w oparciu się o warunki bieżące, obiektywnie ocenione.

Ostateczny sąd co do skutków działania funduszu wyrównawczego, utworzonego przez przemysł węglowy, będzie można wydać — w każdym bądź razie — znacznie później.

C. P.

PAŃSTWOWE PRZEDSIĘBIORSTWA SKOMERCJALIZOWANE

DZIAŁALNOŚĆ gospodarcza Państwa dostarcza bardzo często publicystyce politycznej i ekonomicznej tematu do dyskusji, która w większości wypadków pozbawiona jest całkowicie materiału rzeczowego i opiera się na powziętych zgóry przesłankach i założeniach.

Nie przyczynia się to, oczywiście, do pogłębienia zagadnienia, które niewątpliwie zasługuje na bliższe

i możliwie wszechstronne oświetlenie ze stanowiska interesów gospodarki społecznej w szerokim tego słowa znaczeniu, a z pominięciem oczywiście interesów poszczególnych konkurencyjnych przedsiębiorstw prywatnych, poszukujących niejednokrotnie w dzia-

¹⁾ „Gospodarczy Front Robotniczy” Nr. 3.

²⁾ Tamże.

łałości przedsiębiorstw państwowych usprawiedliwienia swych niepowodzeń na wzór owej złej baletnicy, której własna koszula w tańcu przeszkadza.

Pod względem organizacyjnym, eksploatacyjnym czy produkcyjnym nie można—obiektywnie biorąc—wykazać żadnej różnicy pomiędzy przedsiębiorstwem prywatnym a przedsiębiorstwem państwowym wyodrębnił, t. j. przedsiębiorstwem, wyposażeniem we własną osobowość prawną i ponoszącym narówni z przedsiębiorstwem prywatnym wszystkie ciężary podatkowe i świadczenia społeczne.

Zarzuty wszelakiego autoramentu, stawiane przedsiębiorstwom państwowym, jak kosztowność administracji, brak faktycznej odpowiedzialności, mała ruchliwość kierownictwa i t. p., dotyczyć mogą nie w mniejszej mierze wszystkich większych przedsiębiorstw prywatnych. Organizacja większych zespołów gospodarczych w ramach przedsiębiorczości prywatnej posiada takie same właściwości — kto wie, czy nie w znacznie nawet większym stopniu. Mnogość nadbudówek i przybudówek rzekomo gospodarczych sprawia, że rola przeciętnego udziałowca lub akcjonariusza nie należy do godnych zazdrości, o ile nie bierze on udziału w kierującej przedsiębiorstwem grupie, która, nie stanowiąc najczęściej nawet większości absolutnej, decyduje o działalności przedsiębiorstwa i o podziale „dochodu społecznego” nie tyle coprawda pod postacią dywidendy, ile pod formą dobrze opłacanych wielorakich synekur, tantjem i t. p. lukratywnych beneficjów.

Znane są wszakże t. zw. „rodzinne” spółki akcyjne, znane są zespoły holdingowe, znane są wreszcie przedsiębiorstwa, których jedyna racja bytu polega na tem, że żywią nietyle swych udziałowców, ile dostawców i wierzycieli. Przyznać trzeba, że skomercjalizowane przedsiębiorstwa państwowe w znacznie większym stopniu zabezpieczają prawa właściciela—Skarbu Państwa, aniżeli to miewa miejsce w organizacjach prywatno-gospodarczych.

Każdy nieuprzedzony obserwator naszego życia gospodarczego zgodzi się również, że polityka eksploatacyjna prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych nawet od czasu ustabilizowania waluty nie wykazała jakichkolwiek cech planowości i przewidywania. Ani programy inwestycyjne, które należałoby opracowywać w kierunku obniżenia kosztów własnych produkcji, ani badanie istniejących i możliwych rynków zbytu towarów lub zakupu surowców w celu unikania zbędnego, a kosztownego pośrednictwa — nie stanowiły nigdy tych aktualnych zagadnień, którymi przemysł nasz poświęcał nieco więcej uwagi. Zwiększano nieraz koszt inwestycji wbrew interesom przedsiębiorstwa, mając jedynie na widoku korzyść decydującej w danym przedsiębiorstwie grupy udziałowców (przemysł elektrowniany). Obroty handlowe, nietylko zagraniczne, ale nawet wewnętrzne, odbywały się przy udziale długiego łańcuszka pośredników, stale bardzo kosztownych, a niejednokrotnie bardzo nieprzychylnie dla interesów swych zlecniodawców usposobionych (obsługujących firmy konkurencyjne). Inwestowano również nieraz zupełnie na ślepo bez przeprowadzenia dokładnej analizy możliwości zbytu, naśladując jedynie w inwestycjach swych najbliższych sąsiadów i powodując chroniczną nadprodukcję w danym dziale przemysłu. Ani pod względem organizacyjnym, ani pod względem eksploatacyjnym nasza przedsiębiorczość prywatna, jako całość, nie wyka-

zała swej wyższości, co znalazło nawet swój wraź w znanym oświadczeniu jednego z czołowych przedstawicieli naszego życia gospodarczego o ginących słońcach i trwających pchłach.

Istotne różnice pomiędzy przedsiębiorczością państwową a prywatną leżą w zupełnie innej płaszczyźnie. Należy ich szukać w pobudkach do działalności gospodarczej i w motywach, stanowiących o powstawaniu poszczególnych placówek przemysłowych i o uzasadnieniu ich racji bytu. Chodzi tu z jednej strony o „social service”, z drugiej zaś o „individual business”. Pobudki te zasadniczo nie są bynajmniej przeciwstawne, a jednak w życiu niejednokrotnie wyłączają się wzajemnie.

Istotnie, jeżeli chodzi o przedsiębiorstwa państwowe, pomimo wybitnych cech użyteczności publicznej, jakie przedsiębiorczość państwowa w Polsce w przeważającej swej części posiada, przedsiębiorstwa państwowe są przedsiębiorstwami rentownymi, nawet w prywatno-gospodarczym tego słowa znaczeniu, zabezpieczając jednocześnie samowystarczalność kraju, o ile chodzi np. o przemysł wojenny, albo spełniając poważne zadania natury pionierskiej (nawozy azotowe, aparatura telefoniczna i radiowa, przemysł samochodowy, żegluga morska), interwencyjnej (polityka zbożowa) lub społecznej (wodociągi śląskie). Liczenie się z motywem użyteczności publicznej, obliczonej niejednokrotnie na dłuższy okres czasu, a w każdym razie odbijającej się wydatnie na polityce cen sprzedażnych, jest niewątpliwie dodatkowym i bardzo znacznym obciążeniem rentowności przedsiębiorstw państwowych w porównaniu z przedsiębiorstwami prywatnymi, które mogą być obciążane na bezpośrednie i doraźne zyski. Obciążenie to znacznie osłabia siłę konkurencyjną przedsiębiorstw państwowych, a więc i spółzawodnictwo tych przedsiębiorstw, na które tak często się uskarża przedsiębiorczość prywatna.

Korzystając z ogłoszonych w preliminarzach budżetowych bilansów skomercjalizowanych przedsiębiorstw państwowych, pragniemy w postaci podanego poniżej zestawienia przedstawić czytelnikowi trochę faktycznego materiału cyfrowego, w przekonaniu, że ściśle liczby posiadają znacznie silniejszą wymowę od gołosłownych zarzutów lub utyskiwań, pisanych z najbardziej nawet płomiennym temperamentem i elokwencją.

Na podstawie poniższej tabeli ustalić można rentowność, osiągniętą w każdym z rozpatrywanych okresów, oraz rentowność przeciętną w minionym trzecieciu.

Wyniki działalności państwowych przedsiębiorstw skomercjalizowanych w okresie 1928 — 1930

	1928/29	1929/30	1930/31
Ilość przedsiębiorstw	8	11	13
Kapitał zakładowy:			
początkowy	215,567.943	283 859 398	421,117.407
końcowy	247.176.545	327 254.390	462.862.929
przyrost w ciągu okresu	85.701.516	43,394.992	41,745 522
Odpisy statutowe:			
(bez odpisów na amort.)			
stan początkowy	3.953 418	10 849.649	15.737.104
stan końcowy	10.849 649	15.737.104	17.247.124
przyrost w ciągu okresu	6,896.231	4.887.454	1.510 020
Czysty zysk	16,678 121	16,196.061	10,517 091
Strata	1,232.212	591.124	2.350.107
Wpłata do Skarbu Państwa	6,112.038	2,407 054	2,814.472
Dopłata Skarbu Państwa	19,691.350	19,599.000	10,011.027
Zadłużenie w funduszu F	5 479.459	9,827.500	28,297.500
Wzrost zadłużenia	5,479.459	4,348.041	18,470.000

O rentowności przedsiębiorstwa decydują 3 czynniki, a mianowicie:

1) przyrost majątku przedsiębiorstwa, który w wypadku przedsiębiorstw państwowych wymierza się wzrostem kapitału zakładowego (*a*) mniej dotacja Skarbu Państwa (*b*) i mniej zadłużenie przedsiębiorstwa w państwowym funduszu kredytowym (*c*),

2) przyrost odpisów statutowych bez odpisów na kapitał amortyzacyjny (*d*),

3) czysty zysk bilansowy (*e*) po potrąceniu strat (*f*).
owana na tych podstawach tabela rentowności przedsiębiorstw państwowych przedstawia się, jak

Rentowność państwowych przedsiębiorstw skomercjalizowanych w okresie 1928 — 1930			
	1928/29	1929/30	1930/31
Rentowność			
$\left(\frac{a - b + d + e - f - c}{3} \right)$	28.779.928	39.940.342	22.941.449
Rentowność w %-ach	13'35	14'07	5'44
w tem:			
przyrost majątku (<i>a</i> — <i>b</i> — <i>c</i>)	2'99	6'85	3'14
odpisy statutowe (<i>d</i>)	3'20	1'73	0'36
czysty zysk (<i>e</i> — <i>f</i>)	7'16	5'49	1'94

Silniejszy spadek rentowności, jaki nastąpił w okresie 1930/31, tłumaczy się całkowicie okolicznością, że w roku tym po raz pierwszy ogłoszone zostały bilanse Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Mościcach oraz Państwowych Zakładów Przemysłowo-Zbożowych, które to przedsiębiorstwa wykazały poważne nakłady inwestycyjne, a nie miały możliwości rozwinięcia całkowitej swej zdolności produkcyjnej. Równoległe działała, oczywiście, pogarszająca się w tym okresie ogólna konjunktura.

Przeciętna rentowność, jaką przedsiębiorstwa państwowe w rozpatrywanym trzechleciu wykazały, wynosi 9% i składa się w 5'8% z przyrostu wartości majątku, w 0'8% z odpisów statutowych oraz w 2'4% z czystego zysku.

Tabele powyższe charakteryzują okoliczności powstania i rozwoju skomercjalizowanych przedsiębiorstw państwowych. Dotyczą one początkowych okresów działalności tych przedsiębiorstw i pozwa-

lają stwierdzić wydatny wysiłek inwestycyjny, który w ciągu 3 lat spowodował podwojenie się wartości majątku tych przedsiębiorstw. Tej okoliczności wystarczy dla zdania sobie sprawy z tego, jak mylnie jest niezmiernie rozpowszechnione w publicystyce naszej twierdzenie, wedle którego rentowność przedsiębiorstw państwowych powinna być oceniana jedynie na podstawie osiągniętego czystego zysku albo nawet jedynie na podstawie wpłat do Skarbu Państwa. Powstanie tak błędnej interpretacji wyników działalności przedsiębiorstw państwowych wytłumaczyć sobie można — pomijając oczywiście złą wolę lub jednostronne uprzedzenie publicysty — trudnością, jaka zachodzi przy ocenie działalności przedsiębiorstw państwowych wobec braku odpowiednich do porównania placówek prywatno-gospodarczych. Żadne z naszych prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych nie może się bowiem wykazać tak szybkim rozwojem majątkowym, ani prowadzoną w tak szerokim zakresie pracą pionierską jak przedsiębiorstwa państwowe.

Przedsiębiorstwa państwowe po wyodrębnieniu ich z administracji ogólnej, pomimo znacznie trudniejszych zadań, jakie w porównaniu do przedsiębiorstw prywatnych spełniają, pomimo kryzysu, związanego z katastrofalnym załamaniem się cen płodów rolniczych, utrudniającem egzystencje przemysłu związków azotowych, nawet w tym pierwszym najtrudniejszym okresie swej działalności usprawiedliwiły całkowicie rację swego bytu.

Nie ulega ponadto najmniejszej wątpliwości, że bezpośrednia działalność gospodarza Państwa w postaci przedsiębiorstw państwowych skomercjalizowanych pochłonęła znacznie skromniejsze środki finansowe od polityki sanowania placówek prywatno-gospodarczych w drodze udzielania kredytów i gwarancji finansowych, stwarzając jednocześnie szereg pierwszorzędnych organizacji wytwórczych, posiadających wszelkie dane do utrwalenia swego istnienia i do dalszego rozwoju i przyczyniających się przez powstanie nowych dziedzin produkcji krajowej do wydatnego uprzemysłowienia kraju.

Inż. Jan Komarnicki

ŻYCIE GOSPODARCZE

KCJA POPIERANIA DROBNEGO BUDOWNICTWA. — Popieranie budownictwa mieszkaniowego ze środków publicznych, zapoczątkowane w 1925 r. i rozwinięte silniej po 1927 r., ograniczało się niemal wyłącznie do popierania najsłabszych form budownictwa domów blokowych. Korzystały, oczywiście, z pomocy publicznej również mniejsze budowle, przeznaczone dla wyłącznego użytku właścicieli; były to jednak z reguły budowle stosunkowo kosztowne, dostatanio uposażone, dostosowane do wymagań osób zamożnych.

Równocześnie na krańcach miast i w okręgach podmiejskich rozwijało się budownictwo domków indywidualnych, w olbrzymiej większości wypadków nie korzystające z żadnej pomocy publicznej. Powstawały domki, wyposażone nader skromnie, niezrządkiem prymitywne, ale tanie. Zauważyć należy, że ta forma budownictwa stwarzała duże niebezpieczeństwa dla miast i osiedli podmiejskich, przez swą chaotyczność i zupełną bez-

programowość. Względy urbanistyczne i zdrowotne nakazywały uporządkowanie budownictwa drobnego. Normy prawa budowlanego okazały się nie wystarczającymi. Trzeba było opanować te formy budownictwa przez przyznanie im specjalnej pomocy.

Na tę drogę wkroczył Rząd w bieżącym roku, uruchamiając na cele drobnego budownictwa 5 miljn. z Państwowego Funduszu Budowlanego. Kredyt ten służyć ma jedynie na zapoczątkowanie akcji; istnieją bowiem realne perspektywy podjęcia akcji kredytowania drobnego budownictwa przez zainteresowane przemysły, przedewszystkiem w formie dłuższejterminowego kredytu towarowego. Duże zainteresowanie dla tej sprawy zdradza również kapitał zagraniczny.

Nie przesądzając przyszłych form pomocy dla drobnego budownictwa, stwierdzimy, że obecnie znajdujemy się w stadium rozpoczynania tej akcji. Warunki obiektywne są niewątpliwie

sprzyjające; ceny materiałów budowlanych i robocizny spadły do nienotowanego poziomu. W związku z tem silnie obniżyły się koszty budowy.

Podjęta przez Rząd akcja szczególną uwagę zwróciła na najtańszą formę drobnego budownictwa, t. zn. na budownictwo drewniane. Poza szeregiem ulg specjalnych przeznaczone zostało Z 4 miljn. oraz kredyt towarowy z Lasów Państwowych na finansowanie domków drewnianych.

Poszczególni kredytobiorcy będą mogli korzystać z kredytu pieniężnego w maksymalnej wysokości Z 4.000 na jeden domek, przyczem budujący na parceli o obszarze 1.000 m² oraz małe mieszkania będą korzystać z pierwszeństwa.

Ponadto budujący będą mogli korzystać z kredytu towarowego w Lasach Państwowych, dostarczających bądź gotowe elementy domku drewnianego, według planów standartowych, względnie materiału drzewnego na budowę niestandardową. Kredyt towarowy udzielany będzie do wysokości 50% wartości drewna; połowa jego winna być spłacona w ciągu 7½ miesięcy od daty zamówienia, reszta do września 1933 r. Łącznie jednak suma kredytu pieniężnego i towarowego nie może przekraczać 50% kosztu budowy.

Kredyty na budownictwo drewniane rozdzielone zostały między poszczególne ośrodki w sposób następujący (w tys. Z):

Baranowice — 50, Borysław — 80, Chełm Lubelski — 60, Częstochowa — 100, Gdynia miasto — 250, Gdynia-wybrzeże morskie — 100, Grodno — 50, Grudziądz — 100, Kielce — 100, Kołomyja — 60, Kraków — 150, Krosno — 50, Lublin — 80, Łódź wraz z okolicą podmiejską — 300, Łuck — 50, Nadwórna — 30, Nowogródek — 60, Nowy Sącz — 40, Ostrowiec — 50, Pabjanice — 40, Poznań wraz z okolicą podmiejską — 220, Przemysł — 80, Puławy — 75, Radom — 40, Równe — 100, Stanisławów — 80, Skarżysko — 60, Szczakowa — 40, Tarnopol — 40, Tomaszów Maz. — 50, Wieliczka — 25, Wilejka — 40, Wilno — 150, Warszawa-miasto 850, Warszawa-podmiejska 200, Zawiercie — 60, Zdobunów — 50, Zgierz — 40.

Dalsza część kredytów (Z 1.000.000) przeznaczona została na finansowanie drobnego budownictwa ogniotrwałego.

W celu rozwinięcia propagandy racjonalnego i taniego budownictwa małych domków projektowane jest urządzenie w ciągu lata r. b. wystawy „Tani Dom Własny” na Bielanach pod Warszawą.

K.

ZJAZD SAMORZĄDU GOSPODARCZEGO. — W dn. 26 b. m. odbędzie się w Warszawie w sali Senatu Zjazd Samorządu Gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej, który zgromadzi po 50 przedstawicieli izb przemysłowo-handlowych, rolniczych i rzemieślniczych oraz licznych zaproszonych gości. Otwarcie zjazdu zaszczytci swoją obecnością Pan Prezydent Rzeczypospolitej.

Zjazd będzie miał doniosłe znaczenie, szczególnie dla zagadnień ustrojowych samorządu gospodarczego, którym poważna część obrad będzie poświęcona. Zjazd będzie zapoczątkowaniem współpracy samorządów gospodarczych, przewidzianej przez Konstytucję, i, jak słychać, powołanym na nim będzie do życia stały komitet porozumiewawczy izb przemysłowo-handlowych, rolnych i rzemieślniczych. Referat o zadaniach i wytycznych państwowej polityki gospodarczej wygłosi Prezes Izby Przemysł.-Handl. w Warszawie P. Czesław Klarner. Poza tem zostaną wygłoszone na zjeździe m. in. następujące referaty: 1) problem wpływu samorządu gospodarczego na ustawodawstwo w Polsce — Prof. A. Chełmoński, Radca Prawny Izby Przem.-Handl. w Warszawie, 2) dalsza organizacja samorządu gospodarczego w Polsce — P. St. Miklaszewski, Sekr. Gen. Zjazdu Prezesów Izb Rolniczych, 3) zagadnienie współpracy samorządu gospodarczego w zakresie opinowania z władzami rządowymi — M. Grzybowski, Dyr. Rady Izb Rzemieślniczych, 4) udział samorządu gospodarczego w administracji stosunków

gospodarczych — Dr. T. Konopiński, Dyr. Wielkopolskiej Izby Rolniczej.

Zjazd zajmie się, poza zagadnieniami ustrojowymi samorządu, zagadnieniami gospodarczymi, szczególnie aktualnymi i doniosłymi dla reprezentowanych na zjeździe działów życia gospodarczego.

Przedewszystkiem zjazd zajmie stanowisko wobec przemian, jakie następują w międzynarodowej polityce handlowej i wskaże wytyczne dla ustosunkowania się Polski do tych przemian.

Dużą część obrad toczyć się będzie dokoła kardynalnego zagadnienia obrotu artykułami rolniczymi. Specjalne referaty poświęcone będą sprawie eksportu rolniczego, zagadnieniu organizacji handlu wewnętrznego artykułami rolniczymi oraz preferencji ze strony przemysłu krajowego dla krajowych surowców pochodzenia rolnego.

Zaznaczyć należy, iż zasady referatów zostały w długotrwałych pracach przygotowawczych całkowicie uzgodnione przez przedstawicieli zainteresowanych działów życia gospodarczego rozwinięciem zaś i realizacją wniosków, przez zjazd uchwalonych, zostaną przekazane mającemu być utworzonym stałemu komitetowi porozumiewawczemu.

Z POLSKIEGO TOWARZYSTWA EKONOMICZNEGO WE LWOWIE. — W dn. 16 kwietnia r. b. odbyło się we Lwowie Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego.

Ze złożonego sprawozdania za rok 1931 okazuje się, że zostało w tym roku wygłoszonych 7 odczytów i wydano VI i VII zeszyty „Rozpraw i Sprawozdań”, które w ostatnim zeszycie przybrały nową nazwę „Przegląd Ekonomiczny”.

Na Walnym Zgromadzeniu Prezes Towarzystwa P. Prof. Leopold Caro wygłosił przemówienie na temat: „Drogi ku poprawie naszego położenia gospodarczego”.

Na wstępie podkreślił P. Prof. Caro, że w ciągu 1931 r. stosunki gospodarcze nie uległy poprawie.

Dalej P. Prof. Caro motywował swój pogląd, że „póki utrzymują się przesłanki panującego dotąd światopoglądu materialistycznego, mało jest nadziei na poprawę stosunków”.

„Logika prowadziła do wniosku, że nie sposób powoływać się na wolną konkurencję jako środek wyjścia z przesilenia, skoro notoryczne jest, że wolnej konkurencji już dawno niema i niema nadziei na jej powrót, skoro świat cywilizowany objęty jest i rządzony dziś przez wszechwładne kartele, syndykaty i trusty, które nie myślą wcale złożyć broni, ale, otoczywszy się tajemniczością, ukrywając swe decyzje przed oczami interesowanych, ponad głowami parlamentów, królów i prezydentów ujęły w kleszcze całe życie gospodarcze. A jednak zaleca się nadal wolną konkurencję, tak jak gdyby żyło się jeszcze w czasach Adama Smitha, i udaje, że wierzy się w możliwość jej powrotu”.

„Logika zapewniała, że skoro jest przesilenie, to główną przyczyną winien być nadmiar produkcji w stosunku do konsumpcji, bądź to z powodu anarchii w dziedzinie wytwórczości, bądź to z powodu powszechnej pauperyzacji, zmniejszającej łatwość zaopatrywania się w środki konsumpcji. Przyczyną tego stanu rzeczy musiałyby jednak doprowadzić do utrzymania karteli, jako bądź co bądź wyższego stadium w stosunku do chaosu wolnej konkurencji, ale przekształcenia ich i poddania pod kontrolę władz rządowych. Nie chcąc do tego dopuścić, wymyślono nową teorię, czyniąc kozłem ofiarnym kruszce szlachetne, byle tylko salwować właściwego winowajcę dzisiejszego przesilenia”.

„Logika i zwykła przezorność, jeśli już nie uczucie humanitarne, nakazuje wedle mego głębokiego przekonania nie spuszczać z oka coraz groźniejszego niezadowolenia szerokich kół pracowników, burzących się przeciwko ustrojowi, który daje masom oświatę i prawa polityczne, a równocześnie odbiera im faktycznie możliwość ich wykonywania, wtrącając je w otchłań niezawinionej nędzy i wzmacniając w nich tym sposobem w stopniu nigdy dawniej nieznanym świadomość krzywdzącego upośledzenia”.

„Okazało się, że materialistyczny światopogląd, wynik fałszywego wychowania i ciasnej specjalizacji, jest błędny także i dlatego, że nie uwzględnia imponderabiliów, mających faktycznie tak wielki, często przeważający głos w życiu jednostek i narodów, że ponijają różnorodność i bogactwo motywów, rozstrzygających o ludzkim działaniu, zarówno szlachetnych i wzniosłych, jak i emocjonalnych niższego rodzaju, zaczerpniętych z dziedziny namiętności, zawiści czy zemsty, ale w każdym razie mało lub nic nie mających wspólnego z interesem gospodarczym”.

„Jeśli ma nastąpić poprawa stosunków, pamiętać należy, że gospodarstwo społeczne jest tylko jednym z objawów życia społeczeństwa i że przeto etyce musi być przyznany rozstrzygający głos w sprawach gospodarczych, bez niej bowiem całe życie społeczne by się rozprzęgło, musi być na każdym kroku uwzględniony interes publiczny, interes całego społeczeństwa, a nie tylko garstki uprzywilejowanych, musi być przy-

znana równowaga praw i obowiązków, która jedynie doprowadzić może do powszechnej pomyślności gospodarczej, musi nastąpić zrozumienie, że celem produkcji nie jest wzbogacenie jednostek, ale zaspokojenie potrzeb ogółu, tudzież że, zajmując takie stanowisko, osłabiamy tem samem walkę klas, a powołujemy jako czynnik rozstrzygający współdziałanie, które zawsze obfitsze i zdrowsze wydawało owoce, aniżeli współzawodnictwo”.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

WYWÓZ WĘGLA W I POŁOWIE KWIETNIA 1932 R. — Eksport węgla kamiennego w I połowie kwietnia przy 13 dniach roboczych utrzymał się prawie na poziomie przeciętnej za połowę marca, wzrósł bowiem zaledwie o 27 tys. t i wynosił 391 tys. t.

Wzrost wywozu dotyczył obu eksportujących rejonów węglowych, przyczem z rejonu śląskiego wywieziono 334 tys. t, t. j. o 6 tys. t więcej, a z rej. dąbrowskiego 57 tys. t, t. j. o 21 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną za połowę marca.

Na rynki licencyjne wyeksportowano ogółem 99 tys. t, t. j. o 13 tys. t więcej w porównaniu z przeciętną na połowę marca. Na rynki, objęte konwencją eksportową, wywieziono ogółem 240 tys. t, t. j. o 52 tys. t więcej, przyczem z grupy tych państw wzrósł eksport głównie do Szwecji, Francji, Finlandii i na Łotwę, natomiast spadł dość znacznie import do Danii, a utrzymał się mniej więcej na poziomie poprzedniego miesiąca eksport do pozostałych państw, objętych konwencją eksportową. Wywóz do innych europejskich państw pozakonwencyjnych spadł o 29 tys. t, głównie z powodu zmniejszenia się wysyłek do Włoch. Ilość wywiezionego węgla okrętowego wzrosła o 3 tys. t i wynosiła 14 tys. t.

Przeciętna dzienna wysyłka węgla kamiennego (łącznie z węglem okrętowym) w okresie 1—15/IV wynosiła ok. 29,5 tys. t wobec ok. 28 tys. t w marcu; wzrosła zatem o ok. 1,5 tys. t.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

ORGANIZACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO. — W dn. 18 b. m. odbyła się, co zapowiadaliśmy w poprzednim zeszycie tygodnika, w Ministerstwie Przemysłu i Handlu konferencja naftowa, której celem było rozpatrzenie możliwości i warunków utworzenia organizacji przemysłu naftowego. W konferencji tej, której przewodniczył osobiście Pan Minister Przemysłu i Handlu, Dr. Ferdynand Zarzycki, wzięło udział około 100 osób, reprezentujących Rząd i przemysł naftowy.

Ze strony Rządu udział w konferencji wzięli Panowie: Wice-premier Prof. Wł. Zawadzki, Minister Inż. I. Boerner, Wiceministrowie Kożuchowski i Dołężał, przedstawiciele Biura Ekonomicznego Prezydium Rady Ministrów, zainteresowanych Ministerstw, Dyrektorzy Departamentów Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz wyżsi urzędnicy. Ze strony przemysłu reprezentowane były wszystkie ugrupowania przemysłu naftowego z PP.: Władysławem Długoszem, Wiktorem Hłasko i Dunka de Sajo na czele, jak również przedstawiciele życia gospodarczego z PP.: Ministrem Klarnerem, Prez. Minkowskim i Połami: Woiciechowskim i Hołyńskim na czele.

Konferencję zagał Pan Minister Zarzycki, podnosząc konieczność doprowadzenia do skutku racjonalnej organizacji przemysłu naftowego, ogarniającej wszystkie jego odłamy, i podkreślając, że tego rodzaju organizacja ma szczególne znaczenie w okresie kryzysu. Pan Minister wezwał zgromadzonych przedstawicieli przemysłu naftowego do wypowiedzenia się co do możliwości i zasad utworzenia w jak najkrótszym czasie dobrowolnej organizacji całego przemysłu naftowego. Pan Minister przypom-

niał, że ostatnio uchwalona przez Izby Ustawodawcze ustawa o regulowaniu stosunków w przemyśle naftowym daje Rządowi uprawnienia do ewentualnego przymusowego zorganizowania przemysłu naftowego, a zarazem, że ustawa ta wytycza zasady, na jakich tego rodzaju organizacja miałaby powstać. Jednakże Rząd sięgnie po te pełnomocnictwa tylko w razie nieodpartej konieczności, uważając, że dobrowolne porozumienie przemysłu naftowego nastąpić musi, i że odegrać ono powinno zbawienną rolę w dziele uzdrowienia tego przemysłu. Pan Minister zaznaczył, że Rząd szczerze sprzyja tego rodzaju porozumieniu i że dał tego wyraz przez powołanie w swoim czasie P. Min. Marjana Szydłowskiego do prowadzenia rozmów medjacyjnych z przemysłem naftowym — w charakterze męża zaufania. Jakkolwiek misja P. Szydłowskiego nie dała oczekiwanych rezultatów, to jednak wpłynęła dodatnio na konsolidację poszczególnych grup przemysłu naftowego i stworzyła grunt dla dalszych, może pomyślniejszych, w tym względzie poczynań. Obecnie Pan Minister pragnie przeprowadzić jeszcze ostateczną próbę w kierunku osiągnięcia dobrowolnego zorganizowania przemysłu naftowego i chce wierzyć, że tego rodzaju cel zostanie osiągnięty. Gdyby wszakże to nie nastąpiło, Rząd poweźmie decyzję co do dalszych kroków, a w szczególności co do wprowadzenia w życie uprawnień przemysłowych.

Następnie zabrał głos Dyrektor Departamentu Górniczo-Hutniczego, P. Czesław Peche.

W dłuższym referacie mówca omówił znaczenie przemysłu naftowego w świecie i stanowisko w nim polskiego przemysłu naftowego, zaznaczając, że przemysł naftowy poza kryzysem konjunkturalnym znajduje się w stadium przewlekłego kryzysu strukturalnego, i że tylko jednolita i zwarta organizacja przemysłu naftowego może wyprowadzić go na drogi uzdrowienia.

Przechodząc do zasad, na jakich miałyby powstać organizacja przemysłu naftowego, P. Dyr. Peche podkreślił przede wszystkim konieczność racjonalnego kompromisu między wszystkimi grupami naftowymi z nacelną zasadą poparcia rodzimego wiertnictwa, a więc zapewnienia odbioru ropy i słusznej jej ceny. Dalej omówił mówca konieczność koncentracji warsztatu przerobczego (rafineryj), obniżenia kosztów rafineryjnych i pociągnięcia wszystkich rafineryj do ponoszenia kosztów eksportu.

Również i handel produktami naftowymi winien być uporządkowany w kierunku obniżenia jego kosztów własnych i scentralizowania eksportu.

Tezy referatu P. Dyr. Pechego obracały się około zasad organizacyjnych przemysłu naftowego, niejednokrotnie oświetlanych na łamach naszego tygodnika.

Następnie wygłosił referat Naczelnik Wydziału Nafty, P. Inż. Henryk Salomon de Friedberg, który

omówił wszystkie istniejące dotąd organizacje przemysłu naftowego, stwierdzając, że nie dały one spodziewanych dodatnich rezultatów, gdyż nie potrafiły objąć całokształtu zagadnień naftowych.

Wreszcie zdawał sprawozdanie ze swej akcji P. Minister Szydłowski, który stwierdził, że istnieją możliwości dobrowolnego porozumienia w przemyśle naftowym, i zaprojektował, aby w razie niemożności uzgodnienia niektórych momentów organizacyjnych zostały one poddane pod arbitraż Pana Ministra Przemysłu i Handlu, a to wzorem arbitrażu dla przemysłu węglowego, który wydał tak dodatnie skutki.

Następnie kolejno przemawiali przedstawiciele przemysłu naftowego, a więc PP.: Prez. Wł. Długosz, Prez. W. Hłasko, Prez. Wł. Dunka de Sajo, Gen. Szeptycy, Dyr. Mikuli, Dyr. Wieleżyński, Dyr. Schutzman, Dr. Hausman, Dyr. Wygard i Min. Szydłowski.

Wszyscy mówcy stwierdzili możliwość zawarcia dobrowolnego porozumienia w przemyśle naftowym, dziękując Panu Ministrowi za dotychczasową opiekę nad przemysłem i prosząc o nią na przyszłość, a także wysuwając ewentualność arbitrażu Pana Ministra.

Reasumując obrady konferencji, Pan Minister wezwał przemysł naftowy do utworzenia dobrowolnej organizacji na omówionych zasadach do dn. 1 czerwca r. b., zaznaczając, że gdyby do tego terminu dobrowolna organizacja nie powstała, to Rząd poweźmie decyzję co do dalszej taktyki.

Już po konferencji, która odbyła się pod jak najlepszymi wrażeniami uczestników, dały się słyszeć opinie, że szanse utworzenia dobrowolnej organizacji ogromnie się zwiększyły.

PRZEMYSŁ NAFTOWY W STYCZNIU 1932 R. — W wydobywaniu ropy w styczniu r. b. wyniosło 5.012 cyst. brutto. Przeciętnie dziennie wydobywano zatem blisko 162 cyst., zamiast 163 cyst. w grudniu r. ub.

Rezultaty dowieńców były lepsze niż w grudniu r. ub. Łącznie w nowowierconych i w starych pogłębianych otworach uzyskano nową produkcję w wysokości 74 t dziennie, t. j. przeszło dwukrotnie więcej niż dawał wiercenia w grudniu. Uzyskana produkcja w nowych otworach wynosiła dziennie: 7 t w okręgu jasielskim, 30 t — w drohobyckim i 3 t — w stanisławowskim. Przez pogłębienia starych otworów uzyskano po 6 t dziennie w okręgach jasielskim i stanisławowskim i 22 t w drohobyckim.

Z dowieńców bądź pogłębień w rejonie drohobyckim jako większe wyróżniły się otwory mraźniczek: „Minister Kwiatkowski” na głęb. 1.693 m z produkcją 12 do 20 t dziennie, „Union III” na głęb. 1.670 m o wydajności 20 t dziennie i „Zygmunt IV” na głęb. 1.329 m przy 14 t dziennie. Od 4 do 6 t dziennie nawiercono: w otworach mraźniczkach „Faustyna II” (głęb. 800 m) i Książ (głęb. 1.308 m) oraz w otworze „Antoni LXX” na głęb. 1.308 m w Strzelbicach. Ponadto szereg mniejszych dowieńców uzyskano: w Korczynnie, Krygu, Lipinkach, Rypnem, Bitkowie, Rosulnej i Grabownicy.

Prace nad odbudową ciśnienia łoża, przez włączanie powietrza, rozwijały się w dalszym ciągu pomyślnie. Procent ropy, zużytej na opał i manko, wynosił 3,9%, a zatem 0,5% mniej niż w grudniu.

Ekspedycja ropy z kopalni i tłoczni była znacznie większa niż w grudniu. Wyekspedjowano do rafinerji 5.181 cyst. zamiast 4.635 cyst. w grudniu r. ub.

Zapasy ropy, zmagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, zmniejszyły się z 2.213 cyst. do 1.984 cyst. Łącznie, wraz z ilościami ropy, zmagazynowanej w zbiornikach rafinerji, zapasy pozostały na poziomie prawie niezmiennym, wynosząc 7.423 cyst. zamiast 7.478 cyst. w grudniu.

Ceny ropy uległy nieznacznej niższe. Za cysternę ropy marki boryslawskiej Centrala Ropnego Syndykatu płaćła \$ 183,08 zamiast \$ 189,23 w grudniu r. ub. Za ropę brutową tej samej marki Państwowe Zakłady Naftowe ustaliły \$ 1,580 za cyst., płaćąc za inne marki następujące ceny (w \$ za cysternę loco zbiorniki):

Bitków (Standard Nobel)	2.073
„ Dąbrowa	2.215
„ Fr.-Pol.	1.995
Dobrucowa	1.619
Grabownica	2.157
Harkłowa	1.717
Iwonicz	1.668
Kłęczany	2.452
Krościenko (bezparafin.)	1.619
Krosno	1.668
Krosno (parafin.)	1.520
Kryg czarna	1.471
„ zielona	1.619
Paszowa	1.619
Majdan — Rosulna	1.765
Męcinka	2.132
„ (parafin.)	1.619
Mokre	1.736
Potok	2.213
Ropienka ad Dukla	1.549
Równe-Rogi	1.580
Rymanów	1.500
Rypne	1.643
Schodnica	1.962
Stara-Wieś (biała)	2.649
„ (ciemna)	1.962
Toroszówka	2.206
Urycz-Pereprostyna	1.815

Produkcja i obrót ropą — w styczniu 1932 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Grudzień 1931	869	6	838	400	3.791	209	3.444	1.628	393	11	353	185	5.053	226	4.635	2.213
Styczeń 1932	855	6	870	375	3.763	193	3.898	1.419	394	7	383	190	5.012	206	5.151	1.984

Produkcja i zużycie gazów ziemnych — w styczniu 1932 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko
Grudzień 1931	8.338	2.873	5.044	421	28.701	10.905	16.751	1.045	4.343	3.020	963	360	41.382	16.798	22.758	1.826
Styczeń 1932	8.180	2.646	5.193	341	28.173	10.541	17.251	381	4.297	2.916	956	425	40.650	16.103	23.400	1.147

Liczba otworów wiertniczych na Kopalniach ropy i gazów — w styczniu 1932 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w													Ilość otworów produktywnych	Przeciętna dzienna pro- dukcja otwo- rów — kg	
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłącznie gazowe	Samopły- nące	Łyzkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstrukc.	Likwidacja			Razem
			Produk- tywne	Bez pro- dukcji	Razem											
Grudzień 1931	17	9	40	66	106	33	160	17	274	2.003	366	17	19	3.021	2.700	603
Styczeń 1932	18	8	46	66	112	25	165	18	260	2.014	373	17	19	3.029	2.711	596

Ostatnie wyniki dowierceń w otworze „Minister Kwiatkowski” wywołały żywsze zainteresowanie terenami, graniczącymi z tą kopalnią. W celu zabezpieczenia pierwszeństwa dwie znaczniejsze firmy zgłosiły 6 nowych kopalń, z których: 2 w Mraźnicy i 4 w Schodnicy na granicy Mraźnicy. Ruch wiertniczy uległ pewnej nieznacznej poprawie. Ogólna ilość wierconych otworów zwiększyła się z 106 w grudniu do 112. Nowych otworów przybyło prawie tyleż co w grudniu: 6 w okręgu jasielskim, 2 w drohobyckim i 1 w stanisławowskim. Odwiercono 4.915 m, t. j. więcej niż w grudniu o 250 m i mniej niż w styczniu r. ub. o 2.399 m; najwięcej odwiercono metrów: w Mraźnicy 460, Tustanowicach 385, Borysławiu 253, Grabownicy 267, Bitkowie 259, Wańkowej 256, Schodnicy 231, Rypnem 223, Krygu 210 i Torosówce 210.

Z wierceń poszukiwawczych najgłębszym okazał się mraźnicki otwór „James Forbes”, który osiągnął dotąd niebywałą w Polsce głębokość — 2.028 m. Wiercenie Państwowych Zakładów Naftowych w Turzempolu „Polmin” doszło do 846 m. Otwór „Pionier I” w Orowie osiągnął niespełna 1.900 m.

Z zamierzonych w najbliższej przyszłości wierceń wyróżnia się szczególnie otwór „Pionier I” w Potoku Czarnym. Zdaniem geologów tereny Czarnego Potoku są bezpośrednim, niewątpliwym przedłużeniem pól roponośnych Słobody Rungurskiej. Analogiczna budowa pokładów terenów Potoku Czarnego, kaže spodziewać się ropy w głęb. około 400 — 500 m. Przy nowoczesnych sposobach eksploatacji powstaną tu zapewne bardzo wydajne kopalnie.

Liczba robotników zmniejszyła się do 9.036 osób wobec 9.151 w grudniu r. ub.

Wydobycie gazów ziemnych wynosiło 40.650 tys. m³. Przeciętnie dziennie wydobywano zatem 1.311 tys. m³ wobec 1.334 tys. m³ w grudniu r. ub. Manko gazowe wynosiło 3.1%, zamiast 4.4% w grudniu. Ceny gazu ziemnego w rejonie jasielskim pozostały w wysokości niezmienionej: zł 60 za 1.000 m³ plus za tłoczenie zł 6.40 dla przedsiębiorstw przemysłowych i zł 9.40 dla miast. Ceny gazu w Borysławiu wzrosły z zł 54.60 do zł 57.10.

W styczniu 1932 r. było czynnych 29 rafinerij nafty, które zatrudniały ogółem 3.740 robotników i majstrów (w grudniu 1931 r. 3.798). Z tej liczby 3.660 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów. Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych w Drohobyczu zatrudniała w tej liczbie 638 robotników.

Przeróbka ropy w rafinerjach wyniosła ogółem 53.381 t (w 1931 r. przeciętnie 50.772 t). Przerobiono ropy borysławskiej (Standard) 39.207 t (74%), specjalnej małoparafinowej 9.074 t (17%), specjalnej bezparafinowej 5.100 t (9%). Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych przerobiła 9.008 t (w grudniu 1931 r. 9.159 t).

Wytwórczość produktów w naftowych wyniosła ogółem 48.868 t, czyli ze stratą przy przeróbce stanowiła 85% (przeciętnie w 1931 r. 81%).

Produkcja i obrót produktami naftowymi — w styczniu 1932 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwór- czość z przeróbki ropy	Wysyłka do spo- życia w kraju	Zapotrzeb. własne rafinerij	Eksport	Wymiana między- rafineryjna		Im- port	Z a p a s y	
					wysyłki	przywóz ¹⁾		w dn. 1/I 1932	w dn. 31/I 1932
Benzyna	9.554	6.335	56	3.538	264	3.745	—	21.655	24.656
Nafta rafinowana	17.569	16.334	5	973	11	6	—	3.471	3.723
„ destylowana	— ²⁾	10	1	3.677	—	—	—	20.858	15.312
Olej gazowy	8.757	4.162	1.454	4.171	305	77	—	19.280	18.021
„ opałowy	621	231	544	10	—	—	—	1.458	1.294
Oleje smarowe	6.854	2.432	249	2.993	97	88	12	44.073	45.256
Smary stałe	266	123	26	1	—	—	1	570	687
Parafina	2.695	656	—	2.135	—	—	—	5.334	5.238
Świece	12	—	—	13	—	—	—	18	17
Asfalt	1.074	109	389	746	7	9	—	18.656	18.488
Koks	549	202	332	164	104	68	—	1.921	1.736
Produkty uboczne	193	94	65	—	—	—	—	1.875	1.909
Ropał, gudron i pozostałości	4.598	283	2.304	35	—	56	—	37.334	39.366
Olej parafinowy	— ³⁾	—	—	—	695	640	—	35.941	33.761
Gacz	109	—	—	—	—	3	—	4.391	4.503
Ogółem:	48.868	30.971	5.425	18.456	1.484	4.692	13	216.835	213.967

Konsumpcja produktów w naftowych w kraju wyniosła 36.396 t (w tem wewnętrzne spożycie rafinerij 5.425 t) i przedstawiała się następująco (w tonnach):

	Styczeń 1932	Styczeń 1931	Przec. mies. 1931
Benzyna	6.391	6.178	6.960
Nafta	16.350	17.873	11.220

	6.391	5.351	5.378
Oleje gazowy i opałowy	2.681	3.504	3.432
Oleje smarowe	656	852	702
Parafina			

Eksport produktów w naftowych (właściwie wysyłka z rafinerij, przeznaczona na eksport) wyniósł ogółem 18.456 t, czyli był nieco większy niż przeciętny eksport w 1931 r. (miesięcznie 18.290 t).

¹⁾ 105 t — strata manipulacyjna na gazolinie.

²⁾ Potracono 1.858 t, wziętych z zapasów do rafinacji.

³⁾ „ 2.125 t, „ do dalszej przeróbki.

Eksport do poszczególnych Krajów — w styczniu 1932 r. (w tonnach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna		Nafta		Olej gazowy i opałowy	Oleje smar.		Parafina	Świece	Asfalt	Koks	Wazelina, smary stałe, mydło naftowe	Pozostałości destylacyjne ¹⁾	Razem
	rektyfikow.	surowa	rafinowana	destylow.		rafinowane	destylow.							
Anglia	—	—	—	—	—	—	—	269	—	—	—	—	—	269
Austria	77	—	233	—	256	26	—	58	—	—	—	—	—	650
Belgia	—	—	—	—	—	15	—	—	—	122	—	—	—	137
Bułgaria	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Czechosłowacja	570	2.017	—	3.677	—	111	105	—	—	—	83	—	—	6.563
Dania	178	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	193
Francja	95	—	15	—	125	30	—	15	—	15	—	—	—	295
Grecja	—	—	—	—	—	—	—	56	—	—	—	—	—	56
Holandia	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
Jugosławia	26	—	—	—	—	31	—	91	—	—	—	—	—	148
Litwa	—	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	150
Łotwa	—	—	50	—	51	45	—	—	—	—	—	—	6	152
Niemcy	—	—	—	—	15	—	—	264	—	594	81	—	—	954
Rumunia	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	4
Szwajcaria	39	—	—	—	866	15	—	5	—	—	—	—	—	1.212
Szwecja	27	—	—	—	—	91	287	—	—	—	—	—	—	118
Węgry	—	—	—	—	—	16	14	30	—	—	—	—	—	60
Włochy	60	—	—	—	—	21	—	—	—	—	—	—	—	81
Razem:	1.098	2.017	298	3.677	1.313	571	406	788	—	731	164	1	6	11.070
Gdańsk loco	261	—	239	—	498	484	—	742	—	15	—	—	29	2.268
„ tranzyt	162	—	436	—	2.370	1.524	8	605	13	—	—	—	—	5.118
Ogółem:	1.521	2.017	973	3.677	4.181	2.579	414	2.135	13	746	164	1	35	18.456

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	Styczeń 1932	Przec. mies. 1931
Benzyna	3.538	5.877
Nafta	4.650	3.092
Oleje gazowy i opał.	4.181	3.538
Oleje smarowe	2.993	2.548
Parafina	2.135	1.843

Ruch zapasów produktów w naftowych w rafineriach przedstawiał się następująco (w tonnach)

	1/II 1932	1/I 1932	1/II 1931
Benzyna	24.656	21.655	37.673
Nafta	19.035	24.329	16.987
Oleje gazowy i opałowy	19.315	20.738	14.147
Oleje smarowe	45.256	41.073	35.989
Parafina	5.238	5.334	4.330
Inne produkty	100.467	100.706	110.099
Razem:	213.967	216.835	219.225

W przemyśle gazolinowym sytuacja była pomyślna. Ceny wynosiły ok. \$ 650 za cysternę 10-tonnową. Produkcja gazoliny wynosiła w styczniu r. b. 3.631 t (w 1931 r. przec. mies. 3.415 t). Z ogólnej ilości 40.650 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach, przerobiono w gazoliniarniach 22.514 tys. m³, czyli 55%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymano przeciętnie 161 kg gazoliny (w grudniu 1931 r. 1567 kg, w 1931 r. przeciętnie 1476 kg). Do rafinerii nafty wysłano, jako domieszkę do benzyn ciężkich, celem otrzymania benzyny motorowej — 3.314 t gazoliny.

W ruchu było 22 zakłady gazolinowe, które zatrudniały 293 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W STYCZNIU 1932 R. — Wydobycie wosku ziemnego zwiększyło się z 32 t do 40 t. Na największej kopalni „Borysław” prowadzono w dalszym ciągu roboty, połączone z naprawą zgniecionych chodników. Poza tem budowano nowe chodniki, regularnej jednak odbudowy złoża nie podjęto. Produkcja, podobnie jak w grudniu r. ub., pochodzi w połowie z mniejszej kopalni, hałdy oraz z prac, wykonanych przy remontach.

Ceny wosku ziemnego nie uległy zmianie. Konjunktura na wosk w dalszym ciągu słaba. Wyeksportowano 21 t wosku ziemnego do Niemiec.

Zapasy zamażynowanego wosku ziem., wzrosły do 63 t. Liczba robotników pozostała bez większych zmian, wynosząc 447 osób wobec 431 w grudniu.

SYTUACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO W MARCU 1932 R. — W marcu r. b. wydobyto 4.778 cyst. ropy (w lutym 4.565 cyst.), a mianowicie: 810 cyst. w okr. jasielskim, 3.603 cyst. w drohobyckim i 365 cyst. w stanisławowskim. Z tych ilości na ropę marki podstawowej przypadało 2.839 cyst., reszta na marki specjalne. Ceny ropy bruttoj, z kupywanej przez Państwowe Zakłady Naftowe, pozostały w wysokości niezmienionej, wynosząc zł 1.580 za cyst. ropy borysławskiej.

Przeciętne dzienne wydobycie gazów ziemnych wynosiło około 970 m³ na minutę. Ceny gazu ziemnego w rejonie borysławskim ustalono przeciętnie na zł 5'62 za 1 m³ (w lutym zł 5'71).

W marcu wyprodukowano (w cysternach): benzyny 906'5 nafty 1.479'6, oleju gazowego 1.114'9, olejów smarowych 851'2, parafiny 299'2, innych produktów 188'5, razem 4.839'9 (w lutym 4.878'5).

Wysłano do spożycia w kraju (w cysternach): benzyny 464'6, nafty 918'8, oleju gazowego 466'4, olejów smarowych 214'8, parafiny 43'3, innych produktów 103'4; razem 2.211'3 (w lutym 2.353'7).

Wyeksportowano (cystern): benzyny 834'3, nafty 165'7, oleju gazowego 254'3, olejów smarowych 88'8, parafiny 167'8 i innych produktów 120'6; razem 1.631'5 (w lutym 1.839'6).

PRZEMYSŁ SOLNY

PRZEJĘCIE DYREKCJI SALIN PRZEZ MINISTERSTWO SKARBU. — Istniejący Monopol solny, który kompetencyjnie podlega narówni z innymi Monopolami Ministrowi Skarbu, nie obejmował do dn. 1 kwietnia r. b. zarządu salinami państwowymi, t. j. obejmował tylko sprzedaż soli (Biuro Sprzedaży), zarząd zaś salinami, jako przedsiębiorstwem, leżał w rękach Ministra Przemysłu i Handlu.

Ta dwoistość zarządu problemem salinarnym była w zarządzie salinami wielką przeszkodą na drodze ku uporządkowaniu ich gospodarki. Niezależnie od tego, że plany wydobycia soli były dostosowywane

¹⁾ Ropał, gudron, pozostałości z ropy bezparafinowej.

do programu jej sprzedaży, to mimo wszystko dwi-istość zarządu w salinach i całkowita niezależność dziedziny produkcji soli od dziedziny sprzedaży musiały być z natury rzeczy przeszkodą dla normalnej gospodarki. o też od dłuższego już czasu toczyła się dyskusja zarówno w łonie samego Rządu, jak i ciał ustawodawczych i prasy, na temat konieczności połączenia obu działów zarządu salinarnego w kompetencji jednego Ministra. Były nawet w tym względzie stawiane w Sejmie wnioski, a także był ten temat opracowywany parokrotnie przez specjalne powoływane przez Rząd komisje. Wszystkie te badania i wszystkie dyskusje prowadziły do jednego wniosku, że połączenie w jedną całość działu produkcji soli z działem jej sprzedaży jest organizacyjną koniecznością, i że tylko jednolity zarząd salinami pozwoli na racjonalizację w realizowaniu programu solnego i przyniesie samemu zagadnieniu korzyść.

Ten punkt widzenia podzielały oba zainteresowane Ministerstwa, zarówno Ministerstwo Skarbu, w którego kompetencji było stale Biuro Sprzedaży Soli, jak i Ministerstwo Przemysłu i Handlu, które zarządzało salinami. Jedyna tylko różnica zdań wynikała stąd, że istniały poważne argumenty, przemawiające zarówno na korzyść skoncentrowania zarządu salinami w Min. Skarbu, jak i w Min. Przemysłu i Handlu. Za kompetencją Min. Skarbu przemawiało istnienie Monopolu Solnego, za kompetencją Min. Przemysłu i Handlu przemawiały momenty produkcyjno-gospodarcze i górnicze.

Wreszcie została między obu Ministerstwami przeprowadzona gruntowna dyskusja, która stwierdziła, że w obecnym okresie silniejsze są argumenty, przemawiające za skoncentrowaniem zarządu salinami w Min. Skarbu, a to zarówno przez wzgląd na momenty fiskalne, jak i przez wzgląd na obowiązujące ustawy o monopolach, które wykonywa Minister Skarbu.

To też w końcu marca r. b. nastąpiła, na wniosek obu zainteresowanych Ministerstw, uchwała Rady Ministrów, której mocą Dyrekcja Salin (zarząd nad wydobyciem soli z salin państwowych) została przekazana Ministrowi Skarbu — i tą drogą nastąpiło połączenie obu dziedzin salinarnych.

Uchwała ta w niczem, oczywiście, nie naruszyła kompetencji górniczych Ministra Przemysłu i Handlu, który na podstawie ustawy górniczej i ustawy przemysłowej w dalszym ciągu będzie wykonywał kontrolę górniczą nad salinami, t. j. będzie sprawował nad nimi, jak dotąd, policję górniczą. Problem więc górnictwa solnego pozostaje nadal w rękach Ministra Przemysłu i Handlu, a w rękach Ministra Skarbu zostaje skoncentrowane całe przedsiębiorstwo monopolowe salin państwowych.

Tego rodzaju załatwienie sprawy przyniesie, niewątpliwie, korzyść interesowi skarbowemu.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY W MARCU 1932 R. — Według danych Związku Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskim stan zatrudnienia w wielkim przemyśle bawełnianym w Łodzi w ostatnim tygodniu marca przedstawiał się następująco: przez 6 dni w tygodniu pracowały 3 fabryki, 5 dni—6, 4 dni—20, 3 dni—4, 2 dni—1; nieczynne były 2 fabryki. Ogółem w 36 fabrykach było 37.014 robotników. Sytuacja produkcyjna w wielkim przemyśle bawełnianym kształtowała się niejednolicie. Pierwsza połowa miesiąca przeszła pod znakiem wzmoczonej produkcji i przygotowań sezonowych w zwią-

zku ze zbliżającymi się świętami. Przędzalnie bawełniane uruchomione były przeciętnie na 5 dni w tygodniu, wielki przemysł pracował przeciętnie 4 dni. W porównaniu z lutym obroty zmniejszyły się o 50% pod względem wartości. Obroty przędzą bawełnianą obejmowały przeważnie mniejszych i średnich producentów, posiadających własne tkalnie. Ceny towarów bawełnianych kształtowały się nie zadowalająco, ceny przędzy natomiast w ciągu marca zwykowały przeciętnie o 4—5 cent. na 1 kg. Warunki pokrycia w porównaniu z lutym nie uległy zmianie.

W transakcjach sezonowych uwydatnia się silne osłabienie zdolności nabywczej odbiorców prowincjonalnych. Pomyślniejsza stosunkowo sytuacja produkcyjna wielkiego przemysłu bawełnianego uległa pod koniec marca pogorszeniu, natomiast drobny przemysł nie zmniejszył rozmiarów wytwórczości. Na podkreślenie zasługuje charakterystyczne zjawisko braku niektórych gatunków towarów bawełnianych, pomimo niewielkich stosunkowo rozmiarów zapotrzebowania. Ceny tych gatunków kształtowały się w granicach rentowności. Znacznie pomyślniej przedstawiała się sytuacja fabryk bawełnianych na prowincji, gdzie produkcja utrzymywała się przez pełne 6 dni w tygodniu. W marcu ujawnił się w przemyśle bawełnianym spadek bezrobocia, zatrzymany z końcem miesiąca.

Również i na rynku przędzy bawełnianej sytuacja przedstawiała się w marcu niejednolicie. Na początku miesiąca zapasy przędzy bawełnianej wykazywały w dalszym ciągu spadek, natomiast, poczynając od II połowy marca, ujawnia się już wzrost. Zapasy przędzy na dz. 2/IV wynosiły: na sprzedaż 733.420 kg., w tkalniach 330.987 kg.; wzrost w porównaniu z okresem poprzedzającym wyniósł około 58 tys. kg. Ceny przędzy bawełnianej przedstawiały się następująco (w cent. za kg): Nr. 16/1—38, 20/1—42, 24/1—44, 26/1—46, 32/1—52; 24/2—52, 32/2—61, 40/2 z baw. am.—70, 40/2 z baw. eg.—71. Na podstawie uchwały zarządu kartelu norma uruchomienia na okres 4-tygodniowy do 16 maja nie uległa zmianie i wynosić będzie 40 godzin tygodniowo. Warunki pokrycia w porównaniu z lutym nie uległy zmianie.

Wielki przemysł wełniany zatrudniał w marcu 13.479 robotników. W przemyśle tym pracowała 6 dni w tygodniu 1 fabryka, 5 dni—2, 4 dni—13, 3 dni—6; nieczynne były 4 fabryki. Analizując sytuację w przemyśle wełnianym, należy wyodrębnić produkcję przędzalni czesankowych oraz przemysłu zgrzebnego.

W przemyśle czesankowym marzec pod względem obrotów zawiódł oczekiwania. Podkreślić należy, że w tej gałęzi bardzo poważnie opóźniły transakcje niepomyślne warunki atmosferyczne. Z drugiej strony wczesna Wielkanoc, w okresie której przypada zazwyczaj największe natężenie ruchu, wpłynęła również ujemnie na całokształt sytuacji w dziedzinie zbytu. Sytuacja produkcyjna natomiast przedstawiała się stosunkowo pomyślniej. Zapasy przędzy czesankowej nie uległy zwiększeniu. Natomiast można oczekiwać ich wzrostu w okresie kwietnia wobec silnego, dochodzącego do 50% rozmiarów normalnych, spadku eksportu przędzy czesankowej. Przyczyną tego spadku są omawiane już przez nas poprzednio restrykcje dewizowe, ograniczenia importu oraz zamieszki na Dalekim Wschodzie. Podkreślić również należy, że import tej przędzy do Polski utrzymuje się na poziomie dość wysokim, chociaż przemysł krajowy pokryć może całkowicie zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

Przeciętne uruchomienie przemysłu czesankowego w marcu wahało się w granicach 3—4 dni. Obroty zarówno u kupców towarów czesankowych, jak i u odbiorców przędzy, były w porównaniu z lutym dość poważne, mniejsze jednak w porównaniu z marcem r. ub. Ceny przędzy czesankowej kształtowały się słabiej z tendencją zniżkową, pomimo wzmocnienia się cen surowca. Słaby zbyt bowiem w krajach zagranicznych stwarzał silny napór na rynek wewnętrzny. Warunki pokrycia nie uległy zmianie i wahały się w granicach pokrycia wekslowego z terminami 60—90 dni. Ceny przędzy czesankowej przedstawiały się następująco (w \$ za 1 kg): Nr. 66/2—1'93, 56/2 Ab—1'70, 32/1 szew.—1'32.

W przemyśle zgrzebnym nastąpiło osłabienie tempa produkcji wobec zakończenia wytwórczości sukna na potrzeby Intendencji Min. Spr. Wojsk. Dalsze przetargi mają nastąpić w maju i wówczas też oczekiwać można rozszerzenia rozmiarów produkcji. Większość fabryk pod koniec marca przeszła z 6 dni w tygodniu na pracę przez mniejszą ilość dni przy jednoczesnym zatrudnieniu większej liczby robotników. Również i w dziale zgrzebnym rozmiary zbytu w marcu przedstawiały się w porównaniu z r. ub. słabiej. Warunki pokrycia wykazały nawet pogorszenie, gdyż znaczna część pokrycia sprowadza się do weksli o wydłużających się terminach.

Średni przemysł włókienniczy w marcu uruchomiony był następująco: 6 dni w tygodniu pracowało 95 fabryk, 5 dni — 9, 4 dni — 7, 3 dni — 9. Ogółem 120 fabryk zatrudniało 10.692 robotników. Nieczynnych było 11 fabryk. Na jedną zmianę czynnych było 71 fabryk, na 2 zmiany — 47, na 3 zmiany — 2.

Według danych Związku Wykończalni i Farbiarni Okręgu Łódzkiego stan zatrudnienia w wykończalniach i farbiarniach w III tygodniu marca przedstawia się następująco: 6 dni w tygodniu pracowało 13 przedsiębiorstw, 5 dni — 2, ogółem w 15 przedsiębiorstwach zatrudnionych było 3.451 robotników.

W przemyśle pończosznicy sytuacja produkcyjna w marcu nie uległa zmianie pomimo pogorszenia się koniunktury zbytu. Niektóre fabryki pończosnicze zgłosiły nawet do Okręgowego Inspektora Pracy w Łodzi podania o udzielenie im zezwoleń na pracę na 3 zmiany. Przeciętne zatrudnienie fabryk w marcu wahało się w granicach 5 — 6 dni w tygodniu. Dalsze utrzymanie się rozmiarów produkcji na dotychczasowym poziomie uzależnione będzie od rozmiarów zbytu na sezon wiosenno-letni, który zapowiada się na ogół w branży tej niezbyt pomyślnie.

Również i w przemyśle jedwabnym rozmiary produkcji utrzymały się na poziomie poprzedniego miesiąca. Na rynku przędzy jedwabnej zanotowano dość poważne ożywienie i wzrost zapotrzebowania ze strony drobnego i średniego przemysłu. Ceny przędzy jedwabnej pozostały bez zmiany i kształtowały się następująco (w \$ za 1 kg): Nr. 150 — 1'31, 190 — 1'23, 300 — 1'15, 500 — 1'06. Pokrycie gotówkowe wzgl. 30-dniowy kredyt otwarty.

W przemyśle konfekcyjnym sytuacja uległa pogorszeniu. Spadek eksportu w marcu oraz niewielkie zamówienia odbiorców na rynku wewnętrznym zmusiły producentów zarówno w Łodzi, jak i w Brzezinach, do zmniejszenia rozmiarów wytwórczości. Produkcja w porównaniu z r. ub. spadła o 50%. Sezon w przemyśle konfekcyjnym skończy się w r. b. niewątpliwie znacznie wcześniej niż w latach ubiegłych. Szereg fabryk, nastawionych na produkcję towarów konfekcyjnych, nosi się z zamiarem przeprowadzenia redukcji.

Sytuacja w przemyśle bielskim kształtowała się w marcu niekorzystnie. Również i tutaj względy atmosferyczne spowodowały opóźnienie normalnych transakcji sezonowych. Produkcja wełnianych towarów letnich została ukończona w II połowie marca. Zbyt jednak na rynku wewnętrznym obracał się w niewielkich granicach. Przemysł bielski odczuwa silnie konkurencję mniejszych tkalni, które wyrzucają na rynek towary po cenach znacznie niższych. Ceny te również i w przedsiębiorstwach wielowydziałowych wykazują tendencję zniżkową. Ceny przędzy czesankowej w marcu zniżkowały przeciętnie o 90 cent. am. na 1 kg. Przędzalnie w okresie marca zlikwidowały w znacznej mierze drugą zmianę, przechodząc na pracę na 1 zmianę. Przemysł konfekcyjny zredukował swą produkcję o przeszło 50%. W związku z temi trudnościami przemysł włókienniczy Bielska wypowiedział umowę zbiorową na dz. 31/III. W ten sposób powstał okres bezumowny, a podjęte w tej sprawie rokowania nie doprowadziły do pozytywnego wyniku. Stanowisko swe przemysł motywuje niewyjaśnioną koniunkturą zbytu oraz niejednakową sytuacją przedsiębiorstw. Przemysł wysunął projekt regulowania płac robotniczych w drodze umów indywidualnych, zawieranych przez poszczególne fabryki z zatrudnionymi w nich robotnikami.

Analogicznie postanowił wypowiedzieć umowę przemysł białostocki w związku z trudnościami zbytu na tle spadku eksportu. Przemysł białostocki zaproponował związkowi robotniczym zawarcie umowy zbiorowej na zmienionych warunkach, przewidujących zniżkę płac. W związku z tem pod koniec marca wyłonił się na terenie przemysłu białostockiego szereg trudności produkcyjnych. Wyrazem trudnej sytuacji przemysłu białostockiego są niezwykle intensywne wysiłki, zmierzające do zastąpienia utraconych rynków zbytu zagranicą, oraz zamierzenia jednej z wielkich fabryk tego przemysłu przeniesienia całego przedsiębiorstwa do Francji. Zawarte w marcu transakcje eksportowe wahały się w niewielkich rozmiarach. Przeciętna produkcja uległa dalszemu skurczeniu w porównaniu z lutym w granicach około 40%.

M. K.

WYPOWIEDZENIE UMOWY W PRZEMYSLE ŁÓDZKIM. — W dn. 14/IV r. b. 4 związki przemysłu włókienniczego przesyłały związkowi zawodowym robotników przemysłu włókienniczego pismo, wypowiadające umowę zbiorową, regulującą warunki pracy i płacy w tym przemyśle.

W piśmie swem związki przemysłowe stwierdzają, że nie mają możności zmuszania nadal swych członków do dotrzyma-

wania warunków obowiązującej obecnie umowy zbiorowej, które rzekomo uniemożliwiają im skuteczną konkurencję z przedsiębiorstwami niezrzeszonymi, z importem z zagranicy, a także utrzymanie i tak już skromnego eksportu, co w konsekwencji powoduje ciągłe zmniejszanie stanu zatrudnienia zrzeszonych fabryk.

Z tych właśnie względów związki przemysłowe widzą s. zmuszone wypowiedzieć umowę zbiorową, zawartą ze związkami robotniczymi w dn. 22/X 1928 r. z tem, że umowa ta na zasadzie jej punktu 2 przestanie obowiązywać w dn. 2/V r. b.

Pismo powyższe podpisały następujące organizacje przemysłowe Łodzi: Związek Przemysłu Włókienniczego w Państwie Polskiem, zrzeszający wielki przemysł, Krajowy Związek Przemysłu Włókienniczego, reprezentujący średnie zakłady, Związek Wykończalni i Farbiarni Okręgu Łódzkiego oraz Związek Właścicieli Farbiarni Zarobkowych.

Wypowiedzenie umowy zbiorowej, regulującej warunki pracy i życia robotników przemysłu włókienniczego Łodzi w okresie 3½ lat, stwarza stan bezumowny na terenie całego włókiennictwa, gdyż po wypowiedzeniu umów zbiorowych w Bielsku i Białymstoku, wygasty już one tam w końcu marca r. b.

PRZEMYSŁ KONFEKCYJNY

OBNIŻENIE CEN OBUWIA GUMOWEGO. — Zarząd Centralnego Biura Sprzedaży „Polgum” ustalił zniżkę cen wyrobów kartelowych w granicach 10 — 12% poniżej stawek cennik letniego, obowiązującego od 22/III r. b. W ten sposób wyrob letnie, a mianowicie obuwie letnie, sportowe, tenisowe, kąpielowe i spacerowe, obniżone zostało w cenie o 20 — 25 w porównaniu z cennikiem zeszłorocznym. Zarządzenie to ma na celu rozszerzenie możliwości zbytu i pozostaje w związku z reorganizacją polityki sprzedaży. Tak więc nastąpić ma likwidacja kilku oddziałów sprzedaży w województwach wschodnich, których działalność przejęta zostanie przez najbliższe ośrodki „Polguma”.

Przydział kontyngentów dla poszczególnych członków kartelu nie ulega zmianie i wynosi: dla „Pepege” 43'7%, dla firm „Gentleman” 24'35%, dla „Rygawaru” 18'95%, dla „Ardalu” 6'5 i dla „Wudeta” 6'5%.

Jednocześnie zarząd Centralnego Biura Sprzedaży „Polgum” uchwalił bezwzględność przestrzegania wyżej oznaczonych kontyngentów, przeciwstawiając się praktyce z r. ub., gdy kontyngenty te nie były wyczerpywane, a nadwyżki zamówień szły na rzecz firm, wykazujących większą aktywność.

K.

PRZEMYSŁ CHEMICZNY

USTAWA O SPRZEDAŻY NAWOZÓW SZTUCZNYCH — p. str. 488.

PRZEMYSŁ GORZELNICZY

SPIRYTUS — PALIWO, JAKO CZYNNIK ROZWOJU PRZEMYSŁU GORZELNICZEGO. — Przemysł gorzelniczy

znalazł się po wojnie w ciężkich warunkach. Działania wojenne zniszczyły zgórá 40% warsztatów, z których tylko nieliczne zostały odbudowane. Wykorzystanie zdolności produkcyjnej ocalałych i odbudowanych jednostek w najlepszych latach wynosiło zaledwie 50%. Stan przemysłu gorzelniczego charakteryzuje poniższe zestawienie.

	Liczba czynnych gorzeln	Produkcja spirytusu ¹⁾ miljn. l 100 ^o	% wyzyskania zdolności produkcyjnej czynnych gorzeln
1909/10	2.466	260 ³⁾	100
1918/19	449	14	30
1920/21	855	45	50
1925/26	1.351	63	45
1930/31	1.486	66	42

Tak duża różnica między produkcją obecną i z przed 20 laty tłumaczy się: 1) utratą rynków zbytu; 2) spadkiem konsumpcji trunków; 3) skurczeniem się zużycia spirytusu skażonego.

¹⁾ W liczbach zaokrąglonych.

²⁾ Pomorze i Poznańskie produkowało przed wojną (1912 — 1913) około 110 miljn. l. Małopolska — około 70 miljn. l okowity

Bardzo duża część spirytusu z ziem polskich szła przed 1914 r. węgłab krajów zaborczych: z Poznańskiego i Pomorza do Niemiec, z Królestwa Kongresowego do Rosji, a z Matopolski węgłab Austrii. Z chwilą wskrzeszenia Państwa Polskiego rynki zbytu skurczyły się do politycznych granic Rzeczypospolitej.

Drugą przyczyną małej produkcji spirytusu jest spadek konsumpcji wódek. W okresie ostatnich 20 lat spadek ten wynosi około 1/3 l na głowę ludności. Zmniejszenie się produkcji gorzelni z tego tytułu można ocenić na 40 miljn. l rocznie.

Wreszcie trzecią przyczyną jest niewielkie zużycie spirytusu skażonego. Dotyczy to w głównej mierze denaturatu. Spadek zapotrzebowania na denaturat wywołany został przez prawie całkowity zanik spirytusowego ogrzewania i oświetlenia. Lamy, kucharki i grzejniki spirytusowe przed wojną miały u nas duże zastosowanie, obecne trafiają się bardzo rzadko.

W rezultacie roczna produkcja okowity obniżyła się o ok. 200 miljn. l. Powrót do stanu produkcji z przed 20 laty jest niemożliwy, chociażby stworzone zostały idealne warunki rozwoju dla przemysłu spirytusowego. A to dlatego, jak wykażemy, że najpoważniejsze przyczyny spadku produkcji trwają i trwać będą nadal.

Od szeregu lat istnieją usiłowania forsowania eksportu spirytusu. Poniższe zestawienie zawiera wynik tych usiłowań w liczbach zaokrąglonych (wywóz — w tys. l. 100⁰):

1925	620	1928	1.610
1926	1.890	1929	6.830
1927	8.550	1930	5.140

Przeciętnie roczny eksport wynosił zaledwie 4'1 miljn. l. Według wszelkiego prawdopodobieństwa w najbliższych latach będzie on jeszcze mniejszy, wobec nadprodukcji spirytusu w jednym państwach oraz wobec rozbudowy własnego przemysłu gorzelniczego w innych. Nie można więc liczyć na wzrost produkcji spirytusu z tytułu wzmocnienia się eksportu.

Jak już zaznaczyliśmy, spożycie trunków stale się zmniejsza. Zjawisko to nie jest przejściowe; wręcz przeciwnie—występuje ono w Polsce i wielu państwach od szeregu lat. Spożycie napojów spirytusowych w Polsce wynosiło na głowę ludności (w litrach 100⁰):

Przed	1927	1'32
wojną	1928	1'56
1925	1929	1'57
1926	1930	1'21

Konsumpcja spirytusu wykazuje jednocześnie wielki spadek i zagranicą, który w porównaniu do lat przedwojennych wynosi np. w Niemczech 72%, Holandji 55%, Belgji 22%, Austrii 41% i t. d.

Jeżeli przyjmiemy, że w najbliższych latach spożycie nie spadnie poniżej przeciętnej z okresu 1925/30, t. j. jeżeli wyniesie 1'43 l na głowę, to roczna konsumpcja spirytusu pod postacią wódek będzie wynosić do 45 miljn. l. Ponieważ, ze względów ogólnie znanych, czynnikiem rządowym i społecznym należy na obniżeniu spożycia napojów wysokokowych, przeto niema mowy o prowadzeniu akcji, której celem byłoby przeciwdziałanie temu naturalnemu procesowi. Praktyka życiowa może więc nawet wykazać, że wyprowadzona liczba jest raczej za duża.

Ilość zużywanego spirytusu do celów przemysłowych i technicznych zależy od stopnia rozwoju przemysłu chemicznego. W poniższym zestawieniu podane są liczby zużycia spirytusu przez przemysł (w tys. l):

1927/28	4.979	1929/30	5.510
1928/29	5.124	1930/31	5.451

Z danych tych widać, iż wzrost zapotrzebowania na spirytus przemysłowy zarysowuje się słabo. Przeciętne zużycie za okres 4 lat (1927/28 do 1930/31) wynosi 5'3 miljn. l. Prawdopodobieństwo poważniejszego wzmocnienia działalności istniejących fabryk chemicznych jest w najbliższym czasie małe, jak również małe są widoki na powstanie nowych zakładów. W najbliższych więc latach sprzedaż spirytusu do celów przemysłowych i leczniczych zapewne nie przekroczy 5'5 miljn. l.

Zestawienie powyżej przytoczonych maksymalnych możliwości zbytu spirytusu da następujący obraz (w miljn. l):

Na eksport	4'5
„ trunki	45'0
„ cele przemysłowe	5'5
Razem:	55'0

Liczba 55 miljn. l wyprowadzona została ze stanu faktycznego lat dobrej koniunktury gospodarczej. W chwilach depresji zbytu spirytusu na te cele będzie znacznie mniejszy i może spaść nawet poniżej 35 miljn. l. Ponieważ 55 miljn. l równa się ok. 1/3 zdolności produkcyjnej czynnych gorzelni, przeto cała nadzieja na podtrzymanie normalnego istnienia gorzelnictwa może polegać jedynie na rozwoju zużycia spirytusu do napędu i gospodarstwa domowego.

Stosowanie spirytusu napędowego rozpoczęło się właściwie dopiero w 1929 r. W okresie 1928/29 zużyto na ten cel 5 tys. l, w okresie 1929/30 706 tys. l, w 1930/31 r. 3.014 tys. l. W obecnych warunkach dalszy rozwój tej pozycji zbytu spirytusu jest utrudniony, z uwagi na interesy naszego przemysłu naftowego. Im więcej zużywamy spirytusu do samochodów, tem mniej idzie benzyny i tem więcej benzyny eksportujemy po cenach bardzo niskich. Z tego też powodu przemysł naftowy niezbyt chętnem okiem patrzy na rozwój zużycia spirytusu jako paliwa samochodowego, a nawet stara się ten rozwój hamować. Załatwienie tej sprawy — ku wz lędnemu zadowoleniu przemysłu gorzelniczego i naftowego — może nastąpić jedynie w drodze kompromisu.

Na potrzeby gospodarst a domowego — ogrzewanie, gotowanie, oświetlenie, czyszczenie i t. d. — przeznaczony jest t. zw. denaturat. Sprzedaż denaturatu w latach 1927/28 — 1930/31 przedstawiona jest w poniższym zestawieniu (w tys. l):

1927/28	5.629	1929/30	7.508
1928/29	6.517	1930/31	7.094

Przeciętne roczne zużycie w tym okresie wynosiło 6'7 miljn. l, co w przeliczeniu na głowę ludności daje 0'22 l. Jest rzeczą najzupełniej możliwą bardzo wydatne zwiększenie zużycia denaturatu w gospodarstwach domowych. Jeżeli porównamy zużycie denaturatu u nas i w innych państwach europejskich (np. w Rumunji w 1929 r. 0'17 l, w Niemczech w 1928/29 r. 1'14 l, w Austrii w 1929 r. 1'62 l), — to stwierdzimy, że jest ono nieco większe od zużycia w Rumunji, a zgórá 7-krotnie mniejsze od zużycia w Austrii. Austria, Czechosłowacja i Niemcy tak duże spożycie denaturatu zawdzięczają szerokiemu zastosowaniu spirytusu do gotowania, ogrzewania i oświetlenia. Kraje zachodnio europejskie już od dziesiątków lat zdawały sobie sprawę z doniosłości dla gospodarstwa narodowego masowego użycia spirytusu do tych celów. Droga nieustającej i wszechstronnej propagandy, prowadzonej dużym nakładem pracy i pieniędzy, przekonano szerokie warstwy ludności o korzyściach, wynikających z zastosowania spirytusu do celów grzejnych i oświetleniowych. Rezultaty propagandy były n ekiiedy nadzwyczajne: np. w Niemczech w jednym roku sprzedano ponad 140.000 różnych sprzętów użytku domowego, spalających spirytus, a w niektórych latach produkcja kucharek, grzejników i lamp wogóle nie mogła nadążyć za popytem. Do rozpowszechnienia spirytusu jako paliwa dążyła nawet Rosja, posiadająca

własne olbrzymie źródła ropy naftowej. W Polsce na to zagadnienie zwrócono baczniejszą uwagę dopiero w ostatnich czasach. Akcja w tym kierunku jeszcze się właściwie należy nie rozwinęła. Gdybyśmy sprzedali denaturatu doprowadzili do poziomu austriackiego, osiągnęlibyśmy zużycie 52 miljn. l rocz-

nie. Produkcja gorzelni wzrosłaby wtedy do 100 — 110 miljn. rocznie, a sprawa kryzysu przemysłu gorzelniczego byłaby rozwiązana. Doprowadzenie zbytu denaturatu w ciągu kilku lat do tej wysokości jest nielatwe, lecz w zupełności możliwe.

Inż. B. Missala

ROLNICTWO

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA ROLNICTWA

DALSZE ETAPY AKCJI POMOCY FINANSOWEJ DLA ROLNICTWA. — Akcja pomocy finansowej dla rolnictwa, zapoczątkowana przez Rząd od paru miesięcy, rozwija się tak szybko, że każdy dzień prawie przynosi nowe posunięcia w tym zakresie. Od ostatnio omawianych przez nasze pismo zarządzeń w sprawach podatkowych, kredytowych oraz ubezpieczeń społecznych mamy już znowu do zanotowania cały szereg nowych posunięć.

Na podstawie ustawy z dnia 10/III 1932 r., upoważniającej Ministra Skarbu do odraczania, rozkładania na raty, wreszcie częściowego umarzania zaległości podatkowych — zostało obecnie wydane rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewn. z dn. 15/III 1932 r., ogłoszone już w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 31, o ulgach w spłacie zaległości podatkowych rolników. Za zaległości w rozumieniu powyższego rozporządzenia zostały uznane podatki, których terminy płatności przypadają przed dn. 1/X 1931 r.; podatki te zostały odroczone generalnie do dn. 15/VIII 1933 r. Za płatników, podpadających pod określenie powyższego rozporządzenia, uznaje się gospodarstwa rolne z wyłączeniem jednak przemysłów, mających związek gospodarczy z posiadłością gruntową, gorzelni, browarów, cukrowni, krochmalni, młynów, cegielni i innych rodzajów przemysłu gospodarczego. Udzielenie wymienionych ulg podatkowych obejmuje tylko tych podatników, u których zaleganie z podatkami nie powstało wskutek jawnej zlej woli. Ocena będzie tu należała do Ministerstwa Skarbu i podległych mu instancji. Zgóry jednak uznaje się za zaległości, nie powstałe wskutek jawnej zlej woli płatnika, o ile nie przekraczają one sumy zł 1.000, dalej wszelkie zaległości, powstałe po dn. 31/XII 1929 r., jak również — bez względu na wysokość kwoty — rozłożone na raty zaległości podatku spadkowego. O ile natomiast płatnikowi udowodniono fałszywe zeznanie lub inne przestępstwo podatkowe, niezależnie od innych okoliczności łagodzących, nie będzie on mógł korzystać z wymienionych ulg.

Płatnikom, którzy uiszczą dobrowolnie generalnie odroczone zaległości, będą przyznawane bonifikaty przy wpłatach do dn. 31/XII r. b., wahające się w zależności od terminu wpłaty w granicach 100% — 50% wpłaconej sumy. Zaległości podatkowe, powstałe po dn. 1/X 1931 r. do czasu wejścia w życie omawianego rozporządzenia, mogą być indywidualnie rozkładane przez izby skarbowe na raty, najdalej jednak do dn. 1/X 1933 r.

Powyższe rozporządzenie przewiduje dalej bonifikaty w zakresie kosztów egzekucyjnych, kar i odsetek za zwłokę w zależności od terminu uiszczenia zaległości podatkowych. Przewidywane jest, wreszcie, w wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, umarzanie kwot podatkowych, nie wyżej jednak niż do zł 1.000 w podatku gruntowym, do zł 4.000 — w dochodowym i do zł 10.000 — w majątkowym.

Wszystkie omówione ulgi dotyczą podatków: gruntowego, dochodowego, majątkowego oraz spadkowego; również, z wyjątkiem umorzeń oraz częściowych bonifikat, obejmują one podatki komunalne: podatek wyrównawczy dla gmin wiejskich, podatek inwestycyjny, opłaty specjalne i dopłaty drogowe.

Drugim ważnym zarządzeniem w dziedzinie podatkowej, które poprzedziło jeszcze omówione wyżej rozporządzenie Mi-

nistra Skarbu, był okólnik, wyjaśniający sprawę traktowania sekwestrów z tytułu podatków w instytucjach na należnościach rolników. Dotyczyło to głównie należności w cukrowniach i gorzelniach z tytułu umów z plantatorami buraka cukrowego i ziemniaków. Zostało wyjaśnione, że nie tylko należy zdjąć nałożone sekwestry z należności rolniczych, lecz również wszelkie sumy, wyegzekwowane tą drogą po dn. 24/II r. b., t. j. po dacie okólnika, wstrzymującego egzekucje podatkowe z tytułu zaległości, powstałych przed dn. 1/X 1931 r. — należy zaliczyć na te należności podatkowe, których termin płatności upłynął po ostatnio wymienionym terminie.

W dziedzinie ubezpieczeń społecznych mamy do zanotowania dobrowolne układy zarządu Głównego Związku Ziemian z Zakładem Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych oraz z Zakładem Ubezpieczeń od Wypadków, które, oczywiście, również szły po linii ogólnych zarządzeń Rządu. Układ z Zakładem Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych przedstawia się, jak następuje: zaległe składki ubezpieczeniowe będą rozterminowane na kilkoletnie rozplaty, nie dłużej jednak niż do lat 5 wskutek indywidualnych podań zainteresowanych. Odroczenie uwarunkowane jest jednak regularną płatnością składek bieżących, t. zn. od dn. 1/I r. b. Niewpłacenie 3 bieżących miesięcznych składek lub rozłożonych rat zaległości wywoła automatyczną utratę prawa do rozterminowania i wywoła niezwłoczne przymusowe ściągnięcie zarówno składek bieżących, jak i całej zaległości.

Zakład Ubezpieczeń od Wypadków przystał na odroczenie zaległych składek w drodze indywidualnych podań z zastrzeżeniem spłaty przynajmniej 20% zaległości w ostatnim kwartale r. b., z wyjątkiem jednak zaległości, nie przekraczających sumy zł 100, które winny być spłacone w ciągu r. b. w całości. Pod powyższe pojęcie zaległości podpadają składki, zalegające do I półrocza r. ub. włącznie. Natomiast składka za II półrocze 1931 r. powinna być uregulowana w połowie do dn. 15/III, pozostała zaś jej część do dn. 15/VI r. b. Od powyższych płatności uzależnione jest korzystanie z powyżej omówionych odroczeń.

Niezależnie od powyższych posunięć prowadzona jest bardzo intensywnie praca nad przygotowaniem ustawy o nadzorze sądowym, dalej o rozwiązaniu zagadnienia lichwy na wsi, wreszcie o metodach ożywienia obrotów ziemią. W zakresie tego ostatniego zagadnienia przewidywane są przedewszystkiem środki, mające na celu ułatwienie parcelacji na drodze realizacji ustawy o ułatwieniu likwidacji uciążliwych zobowiązań rolniczych. Jednym z przewidywanych środków jest tu koncepcja t. zw. segregacji długów, mająca na celu ułatwienie zwalniania z części długów majątków przy częściowej parcelacji przez przenoszenie ich na odparcelowywane grunty.

Cz. St.

USTAWA O SPRZEDAŻY NAWOZÓW SZTUCZNYCH. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 30, poz. 300, ogłoszona została ustawa o sprzedaży nawozów sztucznych, która ma na celu ochronę nabywców nawozów sztucznych przed nadużyciami ze strony niesumiennej sprzedawców. Ustawa ta nowelizuje obowiązujące dotychczas w tej dziedzinie postanowienia i przepisy, wprowadzone rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej z dn. 16/III 1928 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 34, poz. 318), przy czym zmiany, jakie nowa ustawa wnosi do tych postanowień, idą głównie w kierunku rozszerzenia uprawnień Ministra Rolnictwa do regu-

lowania poszczególnych spraw w drodze rozporządzeń wykonawczych.

Nowa ustawa nawozowa, podobnie jak rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 16/III 1928 r., ma charakter ramowy, dzięki czemu może być w miarę potrzeby dostosowywana do zmiennych warunków i potrzeb życia. Zakres działania ustawy i jej znaczenie praktyczne zależą będzie w dużym stopniu od rozporządzeń wykonawczych. Pierwsze takie rozporządzenie zostało już przez Ministerstwo Rolnictwa zaprojektowane i po zebraniu opinii wszystkich zainteresowanych czynników ma być w krótkim czasie ostatecznie opracowane i wydane.

Omawiana ustawa wchodzi w życie z dniem 12/VII 1932 r. Wobec tego, że nakłada ona na sprzedawców nawozów sztucznych szereg obowiązków, nabywcom nawozów zaś ma ułatwić obronę ich interesów, przeto postanowienia ustawy powinny być dokładnie znane wszystkim zainteresowanym, a czas, pozostający do wejścia ustawy w życie, wykorzystany dla przygotowania się do wykonywania jej przepisów. Przepisów tych jest niewiele, prztem nie odbiegają one od zwyczajów, przyjętych w solidnym handlu nawozami sztucznymi, tak że przystosowanie się do postanowień ustawy dla przemysłu nawozowego i organizacji handlowych naogół nie będzie przedstawiało większych trudności.

Zawarte w ustawie postanowienia dają się przedstawić w streszczeniu, jak następuje:

1. — Ustawa dotyczy sprzedaży nawozów sztucznych, wytworzonych w sposób przemysłowy i zawierających składniki użyteczne w postaci związków azotu, fosforu, potasu lub wapnia.

2. — Zabronione jest używanie przy sprzedaży nawozów sztucznych takich nazw i określeń, które są niewłaściwe dla poszczególnych nawozów sztucznych i mogłyby wprowadzić nabywcę w błąd odnośnie rodzaju i wartości użytkowej nabywanego nawozu.

3. — Sprzedawca obowiązany jest wydać nabywcy, nawet bez żądania ze strony nabywcy, pisemne zaświadczenie takiej treści, aby informowało ono nabywcę, jakiego rodzaju i wartości nawóz został mu sprzedany. Procentowa zawartość w nawozie sztucznym składników, użytecznych dla roślin, winna być przez sprzedawcę podawana w pisemnym zaświadczeniu w jednej osobnej liczbie dla każdego użytecznego składnika. Zaświadczenie może być zastąpione odpowiedniej treści fakturą, listem przewozowym lub innym dokumentem, używanym w obrocie towarowym. Osoby i firmy, zajmujące się handlem nawozami sztucznymi, obowiązane są przechowywać otrzymane od swych dostawców zaświadczenia w ciągu jednego roku.

4. — Przy sprzedaży nawozów sztucznych, znajdujących się w opakowaniu, sprzedawca obowiązany jest umieścić na opakowaniu nawozu napis, zawierający wyrazy „nawóz sztuczny”, nazwę nawozu oraz nazwę zakładu, z którego nawóz pochodzi, jakoteż inne dane, które ustalone będą rozporządzeniem wykonawczem.

5. — Osoby, upoważnione do wykonywania nadzoru nad sprzedażą nawozów sztucznych, mają prawo wstępu do wszelkich pomieszczeń przedsiębiorstw, zajmujących się sprzedażą nawozów sztucznych, kontrolowania jakości nawozów importowanych w punktach odprawy celnej, bezpłatnego pobierania prób nawozów sztucznych dla celów ich zanalizowania oraz przeglądania podczas kontroli niektórych dokumentów handlowych, mianowicie: zaświadczeń, otrzymanych przez sprzedawcę od jego dostawców, oraz specjalnych wykazów sprzedaży danych nawozów sztucznych.

6. — Minister Rolnictwa uprawniony jest do wydania w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz innymi zainteresowanymi Ministrami rozporządzeń, określających, w jaki sposób poszczególne postanowienia ustawy mają być wykonywane, oraz ustanawiających przepisy szczegółowe, dotyczące następujących spraw: rejestrowania przedsiębiorstw, zajmujących się sprzedażą nawozów sztucznych; prowadzenia przez sprzedawców wykazów sprzedaży; opakowania nawozów sztucznych; minimalnej zawartości w nawozach sztucznych składników, użytecznych dla roślin, oraz maksymalnej zawartości składników szkodliwych; wstępnego badania nawozów importowanych; wykonywania nadzoru nad sprzedażą nawozów sztucznych; współdziałania w wykonaniu tego nadzoru organizacji samorządu terytorjalnego i gospodarczego oraz organizacji społeczno-rolniczych; pobierania i analizowania prób nawozów sztucznych dla celów kontroli urzędowej.

7. — Przekroczenie przepisów ustawy i rozporządzeń, na jej podstawie wydanych, zagrożone jest karą grzywny do zł 3.000 i aresztu do 6 tygodni lub jedną z tych kar. Największy wymiar kary przewidziany jest ustawą w 2 wypadkach: za sprzedaż takich nawozów, którymi obrót jest zakazany ze względu na zbyt małą zawartość składników użytecznych lub zbyt dużą zawartość składników szkodliwych, oraz za podanie w zaświadczeniu procentowej zawartości składników użytecznych, różniące się od rzeczywistej zawartości tych składników ponad dopuszczalne normy, które ustalone zostaną rozporządzeniem wykonawczem.

J. W.

REORGANIZACJA EKSPORTU TRZODY CHLEWNEJ — p. niżej.

H A N D E L

HANDEL ZAGRANICZNY

REORGANIZACJA EKSPORTU TRZODY CHLEWNEJ. — Eksport trzody chlewnej w stanie żywym i bitym nie odgrywa obecnie poważniejszej roli w całokształcie wywozu produktów hodowlanych, ani nawet przetworów z mięsa wieprzowego, a to wskutek ograniczeń importowych w Austrii i Czechosłowacji oraz restrykcji importowych na innych rynkach europejskich, jak Francja, Szwajcaria, Włochy. Świn żywych wywieźliśmy w pierwszym kwartale r. b. zaledwie 35 tys. szt. wobec 114 tys. szt. w tymże okresie 1931 r. i 148 tys. szt. w takimże okresie 1930 r. Bitych świn wyszło w pierwszych kwartałach lat 1932, 1931 i 1930 odpowiednio 35 tys., 76 tys., oraz 16 tys. szt. Tak olbrzymi spadek eksportu sam przez się zachwiał egzystencją Syndykatu Polskich Eksporterów Trzody i Bydła, zmniejszając jego znaczenie ogólne — co, zresztą, może być objawem przejściowym — oraz podrywając finansowe podstawy jego bytu, tembardziej, że Syndykat nie wytworzył sobie rezerw finansowych w okresie intensywnego eksportu, któreby pozwoliły przetrzymać mu okres depresji.

Niezależnie od powyższych dwóch podstawowych zjawisk Syndykat miał już dawno ulec reorganizacji, albowiem struktura jego zupełnie nie pokrywa się z istniejącą już, zresztą, od 2½ lat strukturą samego eksportu. Syndykat miał formę spółki z ogr. odp., co ma swą genezę w strukturze handlu eksportowego w 1928/29 r., gdy istnieli przeważnie luźni eksporterzy. Wprowadzone przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu t. zw. „pojęcie eksportera” stworzyło zamiast luźnych, nieuchwytnych nieraz, ale licznych eksporterów firmy handlowe o wysokich wymaganiach kwalifikacyjnych (świadcstwo przemysłowe I kat. handlowej, które wymagane jest dopiero przy obrocie ponad

zł 0,5 miljn. rocznie), redukując znakomicie liczbę jednostek, biorących udział w eksporcie, i na miejsce dawnych, licznych a słabych finansowo kupców, stawiając poważniejsze jednostki firmowe. Udziałowcami syndykatu pozostali jednak nadal owe pojedyncze osoby, z których szereg wycofał się już nawet z eksportu, natomiast bardzo nieliczne firmy partycypowały w charakterze udziałowców w Syndykacie. Ten stan organizacji Syndykatu musiał zostać dostosowany do bardziej postępowego stanu organizacyjnego samego eksportu, jeśli Syndykat miał być faktycznym reprezentantem interesów całego eksportu.

Poza tem Syndykat miał objąć organizację eksportu bydła, owiec, mięsa wołowego, baraniego i cielęcego, podczas gdy dotychczasowy zasadniczy krąg jego działalności rozciągał się na trzodę chlewną. Dotychczasowe ramy Syndykatu, jako spółki, nie były w stanie objąć organizacyjnie nowych działań eksportu. Był to drugi moment, wskazujący na gwałtowną potrzebę reorganizacji instytucji ogólnej, jaką był Syndykat.

Wreszcie, istniał szereg momentów natury organizacyjnej wewnętrznej, finansowej, usprawnienia działalności administracyjnej i t. p.

Nowy statut organizacji centralnej dla eksportu bydła, trzody, baranów oraz mięsa został przygotowany, lecz właśnie na tle przygotowanego statutu powstały już w r. ub. kontrowersje między eksporterami, a w końcu i między rolnikami, do czego przyczyniały się skargi na samą działalność Syndykatu.

W łonie eksporterów wytworzyły się 2 grupy: eksporterów większych i mniejszych. W łonie rolników ze strony faktycznych eksporterów — spółdzielni poddano krytyce działalność przedstawicieli rolnictwa we władzach Syndykatu. Kontrowersje powyższe na tle ogólnego spadku eksportu i topnienia finansowych podstaw dla utrzymania ciec kształtowego, zresztą

aparatu Syndykatu powstrzymały reorganizację Syndykatu, o ile nawet nie uniemożliwiły jej. Fermenty nie przyczyniały się bynajmniej do usprawnienia działalności Syndykatu. Gdy budżet tymczasowy na wyznaczony przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu okres 3 miesięczny dla reorganizacji nie mógł być przez Radę Syndykatu zatwierdzony wskutek braku quorum oraz wobec ciągłych fluktuacji poglądów w łonie zainteresowanych — Ministerstwo Przemysłu i Handlu zdecydowało odebranie zleconych Syndykatowi funkcji, związanych z cłem wywozowym na trzodę chlewną, od dn. 1/VII 1932 r.

Od kwietnia r. b. Ministerstwo Przemysłu i Handlu przekazało Związkowi Izb Przemysłowo-Handlowych za pośrednictwem Warszawskiej Izby Przemysłowo-Handlowej funkcje związane z zaświadczeniami na zwrot ceł przy wywozie mięsa wieprzowego, wołowego, cielęcego i baraniego, z zaświadczeniami kontyngentowymi francuskimi na baraninę, wieprzowinę i wołowinę, podział kontyngentów francuskich, szczególnie na baraninę, sprawy, związane z Międzyministerjalną Komisją Popierania Eksportu, oraz sprawy kontroli jakości wywożonego mięsa, specjalnie baraniny. Poza tem do Komisji Rozdzielczej dla kontyngentu na trzodę do Austrii Ministerstwo Przemysłu i Handlu wprowadziło przedstawiciela Związku Izb Przemysłowo-Handlowych, pozostawiając Komisję tę, jak i Komisję Odwoławczą, tymczasem w łonie Syndykatu, jako organizację, związaną z cłem wywozowym na trzodę chlewną.

M. P.

WYWÓZ PIERZA I PUCHU W 1931 R. — Wywóz tych artykułów kształtował się w 1931 r. pod wpływem zmian kursów walut i ograniczeń dewizowych na głównych rynkach zbytu. Ponadto zaznaczyć należy, że w roku tym odpadł definitywnie rynek Stanów Zjedn., do których jeszcze w początkach 1930 r. szły pewne ilości nawet bezpośrednio, w znacznej zaś mierze pośrednio przez Niemcy. Również zmienił się rynek austriacki, na którym w połowie roku powstały nowe trudności celne, pogłębione pod koniec roku przez ograniczenia dewizowe. Jedynie Czechosłowacja pozostała dobrym i niezmiennym odbiorcą przez cały rok.

Wyniki 1931 r. w porównaniu do lat 1930 i 1929 przedstawiają się następująco:

	1929		1930		1931	
	tys. q	tys. zł	tys. q	tys. zł	tys. q	tys. zł
Niemcy	13.4	7.877	9.3	6.344	9.5	6.936
Czechosłowacja	3.3	2.275	2.2	1.689	2.6	2.287
Austria	0.46	385	0.45	372	0.38	347
Stany Zjednoczone	0.27	325	0.13	187	—	—
Anglia	0.11	87	0.13	97	—	—
	19.3	12.236	13.9	9.956	13.1	10.110

W sumie zatem wynik liczbowy 1931 r., jako roku poważnych trudności dla lokaty towaru, nie był zły. Ilość wywiezionego towaru została prawie że utrzymana. Wartość towaru na jednostkę i tem samem wartość globalna wywozu nawet nieco wzrosły. Niestety, jak w wielu pozycjach naszego wywozu, wartość wywozu nie równa się napływowi pieniądza z eksportu. Importerzy biorą towar na kredyt i nie spłacają rachunków, zasłaniając się przepisami dewizowymi.

Trzeba dodać, że 1931 r. był rokiem działania w pełni naszych przepisów standaryzacyjnych, które zaczęły obowiązywać na początku sezonu 1930 r. W 1931 r. było w ruchu kilkanaście oczyszczalni, w tem kilka na miarę przedsiębiorstw poważnych.

Stan ten trwa w dalszym ciągu w r. b. Wprawdzie daleko jeszcze jesteśmy od liczb wywozu z 1929 r. lub 1928 r. (wartość zł 14 milin.), jednakże należy zauważyć, że główny rynek zbytu — Niemcy, wykazał w 1931 r. spadek przywozu.

Przywóz do Niemiec w 1931 r. i 1930 r. przedstawiał się następująco:

Przywóz ogólny	1930		1931	
	tys. q	tys. RM	tys. q	tys. RM
Towar przerobiony	16.0	10.874	16.6	8.861
Towar surowy	69.9	28.551	64.1	23.500
	85.9	39.425	80.7	32.361
Przywóz z Polski				
Towar przerobiony	1.6	1.090	3.4 (18%)	1.511
Towar surowy	7.5	2.853	6.8 (11%)	2.518
	9.1	4.949	10.2	4.029

Na rynku niemieckim nastąpił zatem spadek importu zarówno co do wagi, jak i co do wartości. Mimo to nasz eksport doznał pewnego polepszenia zarówno w kierunku wzrostu ilości wy-

wozu i w kierunku zapoczątkowania przejścia z dostawy towaru surowego na towar przerobiony. Dlatego też, gdyby chodziło tylko o rynek niemiecki, sytuacja dla zbytu pierza i puchu byłaby nienajgorsza, tem więcej, że należy brać pod uwagę wycofanie się Chin i Z. S. R. R. w ostatnich czasach z tego rynku i z rynków, na które towar nasz docierał via Niemcy. Jednakże należy brać pod uwagę rynki dalsze, a w pierwszym rzędzie Stany Zjednoczone, do których dla towaru surowego granice są zamknięte (cło 60% ad val.). Z tych też względów od 1931 r. dopuszczone zostały przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu do wywozu pewne ilości pierza surowego w pewnym stosunku do wywiezionego towaru przerobionego, ponadto zaś pewne ilości dla rynku amerykańskiego.

E.

TRANZAKCJE KOMPENSACYJNE. — Państwowy Instytut Eksportowy podaje do wiadomości firm polskich, zainteresowanych w eksporcie do krajów bałkańskich, że ostatnio zabiegi tych firm w kierunku ulokowania towarów na rynkach, stanowiących rynek zakupu tytoniu dla Polski, są nadmiernie intensywne. Ponieważ zakupy te są ograniczone co do sumy transakcyjnej i nie przedstawiają szerszych widoków na przeprowadzenie dużych obrotów — Instytut Eksportowy uważa, że kierowanie wysiłków firm eksportowych jest o tyle niewłaściwe, że zmniejsza samodzielną aktywność handlową w stosunku do tych rynków, nie powiększając realnych szans eksportu. Nadmienić należy, iż regułą przy zawieraniu umów kompensacyjnych jest ze strony Polski dostawa artykułów, niewyrabianych w krajach zakupu tytoniu.

HANDEL TERMINOWY ZBOŻAMI W POLSCE. — Zagadnienie wprowadzenia w Polsce handlu terminowego ziemiopłodami, a w pierwszym rzędzie zbożami, nie znalazło dotychczas skutecznego rozwiązania, jakkolwiek w rozwoju akcji eksportowej w zakresie zbóż stanowiłoby to niewątpliwie znaczne ułatwienie. Ułatwienie to polegałoby na tem, że eksporterzy, zawierając transakcje na dostawy terminowe, mogliby pokrywać się jednocześnie na giełdach polskich. Państwowy Instytut Eksportowy oraz Dep. Handlowy Min. Przemysłu i Handlu opracowują obecnie teoretyczne podstawy, mogące stworzyć odpowiedni grunt do wprowadzenia w życie handlu terminowego w tym zakresie.

IMPORT BAWELNY PRZEZ GDYNIĘ W OŚWIETLENIU NIEMIECKIM. — Wychodzące w Westfalii pismo „National Zeitung” zamieściło artykuł p. t. „Wirtschaftlicher Landesverrat — Bremer Firma unterstützt Polen”, w którym atakuje w ostry sposób bremeńską firmę I. H. Bachmann za założenie w Gdyni składu konsygnacyjnego bawełny oraz za ściąganie do Gdyni specjalistów od manipulacji bawełny w Bremie. Dziennik traktuje postępowanie firmy niemieckiej, jako wyrządzające wyłom w dotychczasowym stanowisku monopolistycznym Bremy — jako zdradę niemieckich interesów gospodarczych — stwierdzając zarazem, że w kompetentnych kołach niemieckich nie doniesiono celowych dążeń polskiej polityki gospodarczej w kierunku przeprowadzenia importu bawełny bezpośrednio na Gdynię. Głos powyższego dziennika, jako specjalnie krytyczny, należy brać pod uwagę, jako ocenę sukcesów polskiej polityki bawełniowej.

HANDEL WEWNĘTRZNY

AKCJA POMOCY DLA HANDLU. — W dn. 19 b. m. odbyło się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu pod przewodnictwem Pana Ministra F. Zarzyckiego w obecności PP. Podsekretarzy Stanu: W. Korsaka i F. Doleżala oraz P. Dyr. Dep. P. Michalskiego następną z kolei konferencja Komisji, powołanej do współpracy z kupiectwem w zakresie realizacji programu pomocy dla handlu.

Tematem obrad była sprawa procedury egzekucyjnej przy ściąganiu danin publicznych. W rezultacie przeprowadzonych rozmów ze rani doszli do uzgodnionych wniosków w zakresie wykonywania instrukcji egzekucyjnej Ministerstwa Skarbu („Dz. Urz. Min. Sk.” poz. 168 z dn. 30/V 1926 r.). W szczególności zwrócono uwagę na konieczność: a) doręczania płatnikom indywidualnych upomnień na 14 dni przed rozpoczęciem czynności egzekucyjnych (§ 17); b) zachowywania odpowiednich czasokresów przed dokonaniem każdej poszczególnych czynności egzekucyjnej (§ 33 i 37); c) wyłączenia z podjęcia i sprzedaży urządzeń sklepowych i przedmiotów, niezbędnych do

prowadzenia przedsiębiorstwa, oraz części towarów, niezbędnych dla jego funkcjonowania (§ 23); d) zaniechania czynności egzekucyjnych w wypadkach, gdy zagrożają one egzystencji gospodarczej przedsiębiorstwa (§ 13); e) szacowania zajętych przedmiotów przy współudziale płatnika (§ 28).

Realizacja niektórych wyżej wspomnianych też przewidziana jest w projekcie ordynacji egzekucyjnej, która ukaże się prawdopodobnie w ciągu miesiąca, jako rozporządzenie Rady Ministrów.

Poza tem zebrani zwrócili uwagę na potrzebę zastępowania licytacji innymi sposobami egzekucyjnymi, w szczególności t. zw. sprzedażą komisową. Zastępowanie licytacji t. zw. sprzedażą komisową w indywidualnych wypadkach, z zastosowaniem momentu kwalifikacji, uchroniłoby do pewnego stopnia gospodarstwo narodowe od dezorganizacji rynku, zapobiegając wyprzedaży istniejących towarów po cenach licytacyjnych, gospodarczo nieusprawiedliwionych, i umożliwiając produkcję nowych towarów w warunkach opłacalności.

Sprzedaż komisowa odbywałaby się pod kontrolą właściwej władzy skarbowej z zachowaniem terminu prekluzyjnego, ustalonego indywidualnie w poszczególnych wypadkach i przedłużonego zależnie od uznania władzy skarbowej, oraz z sankcją odpowiednich rygorów karnych. Sprzedaż komisowa dokonywałaby się po cenach, ustalonych przez właściwą władzę skarbową, jednak nie niższych od szacunku, zawartego w protokole sekwestracyjnym. Z ceny sprzedażnej sprzedawca może potrącać sobie odpowiednią prowizję, ustaloną dla poszczególnych branż przez Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z organizacjami, resztę zaś powinien codziennie wpłacać do właściwej kasy skarbowej. Właściwa władza skarbowa kontrolowałaby stan towarów, podlegających komisowej sprzedaży, oraz zgodność wpłat z uzyskaniami ze sprzedaży sumami. W razie stwierdzenia jakichkolwiek niedokładności władza skarbowa może niezwłocznie przerwać sprzedaż komisową i wdrożyć zwykle postępowanie egzekucyjne.

W związku z powyższem Związek Izb Przemysłowo-Handlowych, po uzgodnieniu z Komisją, wniosie do Ministerstwa Przemysłu i Handlu projekt zastąpienia licytacji t. zw. sprzedażą komisową. Projekt ten ma zagwarantować Skarbowi Państwa bezpieczeństwo wpłacania należności ze sprzedaży oraz szybkość sprzedaży. Wspomniany projekt będzie wzięty pod uwagę przy opinjowaniu przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu projektu nowej ordynacji egzekucyjnej.

Pan Minister F. Zarzycki, zamykając konferencję, podkreślił znaczenie możliwości realizacji szeregu wspomnianych też, stwierdzając z zadowoleniem, że w tezach tych projektodawcy kierowali się interesem Skarbu Państwa. Pan Minister F. Zarzycki wyznaczył następną konferencję Komisji na dz. 30 b. m. Będzie ona poświęcona sprawom świadczeń socjalnych i godzin pracy.

M. Sz.

TARGI I WYSTAWY

XI MIĘDZYNARODOWE TARGI W POZNANIU. —

Wzorem lat ubiegłych odbędą się w Poznaniu w okresie od 1 do 6 maja r. b. po raz 11-ty z rzędu Międzynarodowe Targi. Jak wynika ze sprawozdania Dyr. Roppa, przedstawionego na konferencji prasowej w dn. 20 b. m., tegoroczne Targi różniarami swemi przekroczył Targi zeszłoroczne. Stan zgłoszeń na Targi przedstawia się zupełnie zadowalająco.

Tegoroczna ekspozycja Targów Poznańskich będzie o tyle jeszcze bardziej interesująca, że przewiduje się na nich jedyny w r. b. pokaz samochodów w Polsce z udziałem 14 fabryk samochodowych, reprezentowanych w Polsce. Na największą wszakże uwagę zasługuje inicjatywa urzędników na Targach jarmarku wełnianego.

Jak wiadomo, rozwiązanie problemu poparcia krajowej produkcji wełny należy w dużej mierze szukać od strony należytej organizacji zbytu.

Zagadnienie to w tym zakresie znajdzie rozwiązanie na nadchodzących Targach Poznańskich, które przy pomocy Rządu, banków państwowych oraz związków hodowców organizują targi wełniane, na które zjadą się kupcy i delegaci przemysłu. Targi Poznańskie posiadają odpowiednio suche hale i fachowców branży wełnianej; zapewniona jest najdalej idąca pomoc kolei i bezpłatne magazynowanie. Bank Rolny w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych przeznaczy na cele finansowania zakupu specjalne fundusze, wreszcie Targi za zajęcie się sprzedażą policzą sobie minimalny procent, pobierany jedynie po skutecznieniu sprzedaży. Jarmarki będą się odbywały periodycznie. Targi Poznańskie będą przyjmowały jedynie wełnę, stemplowaną jako wełnę krajową przez związki hodowców przy izbach rolniczych. W ten sposób nastąpi pewna normalizacja i centralizacja sprzedaży wełny, prowadząc do wprowadzenia notowań giełdowych za rozmaite gatunki wełny.

Na zakończenie należy zaznaczyć, że — jak zazwyczaj — Minister Przemysłu i Handlu przyznał Targom Poznańskim ulgi w sprawie ochrony wynalazków, wzorów i znaków towarowych.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE¹⁾

ZBOŻA I PRZETWORY

RUCH CEN ZBÓŻ w okresie od 1 do 15 kwietnia r. b kształtował się następująco (ceny za 100 kg):

	1—8/IV		9—15/IV		+ Wzrost - zmniejszenie %
	zł	§	zł	§	
Pszenica					
Warszawa . . .	28'60	3'21	29'41½	3'30	+ 2'8
Poznań . . .	26'68½	2'99½	27'00	3'03	+ 1'1
Lwów . . .	29'12½	3'27	29'12½	3'27	—
Przeciętna . .	28'13½	3'16	28'51	3'20	+ 1'3
Żyto					
Warszawa . . .	26'62	2'99	27'12½	3'04½	+ 1'8
Poznań . . .	25'87½	2'90½	26'00	2'92	+ 0'5
Lwów . . .	26'25	2'94½	26'25	2'94½	—
Przeciętna . .	26'24	2'94½	26'45½	2'97	+ 0'8
Owies					
Warszawa . . .	25'37½	2'85	25'87½	2'90½	+ 1'9
Poznań . . .	21'87½	2'45½	22'75	2'55½	+ 4'0
Lwów . . .	27'87½	3'13	27'27½	3'06	— 2'1
Przeciętna . .	25'04	2'81	25'30	2'84	+ 1'0
Jęczmień browarowy					
Warszawa . . .	24'65	2'77	25'50	2'86	+ 3'4
Poznań . . .	24'33	2'73	24'75	2'78	+ 1'7
Lwów . . .	25'75	2'89	25'75	2'89	—
Przeciętna . .	24'91	2'80	25'33	2'84½	+ 1'6
Jęczmień zwykły					
Warszawa . . .	23'85	2'68	24'50	2'75	+ 2'7
Poznań . . .	21'58	2'42	22'08	2'48	+ 2'3
Lwów . . .	21'25	2'38½	20'25	2'27	— 4'7
Przeciętna . .	22'22½	2'49½	22'27	2'50	+ 0'2

— W okresie sprawozdawczym (od 11 do 16 kwietnia) utrzymała się na rynkach zbóż chlebowych nadal tendencja mocna, dając w rezultacie tygodniowym dalsze wyżsiki cen. Na giełdach warszawskiej i poznańskiej zwyciężyły: pszenica (przeciętnie o zł 1'00 na 100 kg), żyto, jęczmień przemysłowy, mąka pszenna i żytnia oraz otręby pszenne i żytnie; ceny owsa i jęczmienia browarowego pozostały bez zmiany. Odmienne nieco minął okres sprawozdawczy na giełdzie gdańskiej: pszenica i żyto wykazują nieznaczny spadek, jęczmień również nieznacznie się poprawił, pozostałe zaś ceny nie wykazują różnic w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego. Na pozostałych giełdach prowincjonalnych minął okres sprawozdawczy na ogół bez poważniejszych wahań.

¹⁾ Na podstawie danych Min. Przemysłu i Handlu i Min. Rolnictwa, sprawozdań organizacji gospodarczych, własnych korespondentów, depesz P. A. T. i t. d.

Warszawa. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): pszenica dworska 30 00 — 30 50 (29 00 — 29 50), — zbierana 29 50 — 30 00 (28 50 — 29 00), żyto 27 50 — 28 00 (26 50 — 27 00), jęczmień brow. 25 00 — 26 00 (25 00 — 26 00), — przemiałowy 24 50 — 25 00 (24 00 — 24 50), owies jednolity 26 00 — 27 00 (26 00 — 27 00), — zbierany 25 00 — 25 50 (25 00 — 25 50), mąka pszenna luksusowa 49 00 — 54 00 (47 00 — 52 00), — pszenna 4/0 44 00 — 49 00 (42 00 — 47 00), — żytnia pyłkowa 44 00 — 45 00 (43 00 — 44 00), — sitkowa 33 00 — 34 00 (32 00 — 33 00), — razowa 33 00 — 34 00 (32 00 — 33 00), otręby pszenne szale 18 00 — 18 50 (17 50 — 18 00), — pszenne średnie 17 50 — 18 00 (17 00 — 17 50), — żytnie 17 00 — 18 00 (16 50 — 17 00).

Poznań. — Ceny orientacyjne — w zł za 100 kg parytet Poznań (jak wyżej): pszenica 27 50 — 27 75 (26 50 — 26 75), żyto 26 25 — 26 50 (25 75 — 26 00), jęczmień brow. 24 25 — 25 25 (24 25 — 25 25), — przemiałowy 64 do 66 kg 21 25 — 22 25 (21 00 — 22 00), — 68 kg 22 25 — 23 25 (22 00 — 23 00), owies, nadający się do siewu, 22 50 — 23 00 (22 50 — 23 00), — zwykły 21 00 — 21 50 (20 75 — 21 75), mąka pszenna 65%-owa wraz z workiem 41 50 — 43 50 (40 00 — 42 00), — żytnia 65%-owa wraz z workiem 39 75 — 40 75 (39 00 — 40 00), otręby pszenne grube 16 25 — 17 25 (16 00 — 17 00), — pszenne średnie 15 25 — 16 25 (15 00 — 16 00), — żytnie 17 00 — 17 25 (16 25 — 16 75).

Gdańsk. — Notowano — w guld. gd. za 100 kg (jak wyżej): pszenica czerwona 15 80 (16 00 — 16 25), żyto 16 00 (16 25), żyto na eksport 15 60, jęczmień średni 14 80 — 15 50 (14 50 — 15 00), — pastewny 14 50 (14 25 — 14 50), otręby pszenne 10 75 (10 50), — żytnie 10 50 (10 50).

SKÓRY

— Zainteresowanie skórami surowymi nadal niewielkie; mimo niższej cen na większości rynków zapotrzebowanie jest ograniczone, tak iż niejednokrotnie na aukcjach nie rozsprzedaje się dostarczonych ilości.

Katowice. — Na aukcji skór surowych osiągnięto następujące ceny — w zł za 1 kg: skóry bydlęce oryginalne 0 70 — 0 93, bydlęce lekkie do 25 kg 0 75, — bydlęce ciężkie ponad 25 kg 0 80 — 1 10, skóry cielęce 0 90 — 1 15.

Lublin. — Ceny orientacyjne — w zł za 1 kg: skóry bydlęce miejskie niesolone 0 90 — 0 95, — prowincjonalne solone 0 90 — 0 92; za 1 sztukę: skóry cielęce miejskie niesolone 3 50 — 3 75, — prowincjonalne solone 3 25 — 3 50, skóry końskie 8 00 — 9 00, — baranie na kozuchy 3 75 — 4 00.

RYNEK AKCYJNY

za okres od 11 do 16 kwietnia 1932 r.

— Okres sprawozdawczy przyniósł na giełdzie warszawskiej dalsze zmniejszenie obrotów, jak również ilości notowanych akcji, która spadła do trzech.

W grupie akcji bankowych obracano wyłącznie akcjami Banku Polskiego, na które przypada gros obrotów, dokonanych w okresie sprawozdawczym; kurs ich ulegał dość silnym wahanom, dając w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego znaczną zniżkę — o zł 5 50. Poza tem w grupie akcji przedsiębiorstw metalurgicznych notowane były akcje Lilpopa i Starachowic — kursy ich nieznacznie tylko odbiegały od ostatnich notowań.

Sytuacja na giełdach prowincjonalnych nie uległa w okresie sprawozdawczym niemal żadnej zmianie; obroty były bardzo niewielkie i ograniczały się — jak i na giełdzie stołecznej — prawie wyłącznie do akcji Banku Polskiego; tendencja słaba.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Kurs w dn. 16 IV
		w zł		
Bank Polski	zł 100	84 75	78 50	79 00
Lilpop	zł 25	15 25	15 00	—
Starachowice	zł 50	6 00	6 00	6 00

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje (maksimum i minimum — w zł): Bank Polski — 85 00 — 84 00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje (jak wyżej — w nawiasach podane są notowania okresu poprzedniego): Gazy Wschodnie — 8 90 — 8 75, Tęsp — 80 00 (80 00).

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje (jak wyżej): Bank Polski — 85 00 — 79 00 (85 00 — 84 00).

CLA ORAZ REGLAMENTACJA HANDLU ZEWN.

NOWELIZACJA PRZEPISÓW O POSTĘPOWANIU CELNEM. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 17. poz. 105, z dn. 8/III r. b. zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 22/II 1932 r., nowelizujące przepisy z dn. 14/III 1930 r. o postępowaniu celnem.

Nowela wprowadza zmiany, mające znaczenie dla sfer handlowych, biorących udział w towarowym obrocie z zagranicą. Przedewszystkiem zmienia system wymierzania cła przy zmianach taryfy celnej. Na podstawie dawnych przepisów cło się wymierzało według stawek celnych, obowiązujących w dniu zgłoszenia towaru do odprawy celnej, przyczem raz wymierzona kwota pozostawała niezmienną bez względu na to, kiedy towar był zabierany do wolnego obrotu. Wprawdzie istnieje termin, w którym należności celne winny być wpłacone i towar zabrany, inaczej towar podlega sprzedaży z licytacji — lecz jeśli się zważy, że właścicielowi przysługuje prawo wykupienia towaru przed licytacją, staje się jasnym, że towar był zabierany z urzędu celnego niekiedy po upływie dłuższego okresu czasu po uiszczeniu przez osobę zainteresowaną pierwotnie wymierzonej kwoty. Znacznie dłużej towar pozostawał z niezmiennym obciążeniem celnem w wypadkach, gdy był przewożony do wolnego składu celnego, który z reguły korzysta z rocznego terminu składowego, a za osobnym pozwoleniem z terminu, sięgającego 3 lat.

Opisany wyżej system nie znajdował dostatecznego uzasadnienia w normalnych warunkach handlu, zwłaszcza w dobie obecnej, kiedy stawki taryfy celnej ulegają częstym zmianom. W wypadkach, gdy po wymierzeniu cła następowala podwyżka stawki celnej, różnica w ciele szła na korzyść importera, który w kalkulowały ją do ceny sprzedażnej, konsument zaś nic nie

zyskiwał. Odwrotnie, jeśli następowało obniżenie cła, importer zmuszony był sprzedawać towar ze szkodą dla siebie.

Usuwać ujemne strony systemu, o którym mowa, § 1 p. 1 nowel zmienia go w ten sposób, że, utrzymując w mocy zasadę wymierzania cła według chwili zgłoszenia towaru do odprawy celnej, stawia warunek uiszczenia wymierzonych pierwotnie należności celnych w ciągu 14 dni po dniu ustalenia przez urząd celny wyniku rewizji celnej; postanawia zarazem, że po upływie tego terminu mają zastosowanie stawki taryfowe, obowiązujące w chwili uiszczenia należności celnych. Przytem końcowy ustęp nowego przepisu zaznacza, że system taki stosuje się również do towarów, przechowywanych w wolnych składach celnych, sprzedając tem samem wszelkie możliwe odmienne w tym względzie interpretacje.

Następnie nowela utrwała system ulgowego deklarowania towaru do odprawy celnej. Zasadniczy przepis o postępowaniu celnem wymaga, aby osoba, zgłaszająca towar do oclenia, dołączała do deklaracji celnej dokument handlowy, otrzymany na ten towar z zagranicy; dokument taki winien zawierać wszystkie dane, potrzebne do obliczenia cła, a to: ścisłe określenie towaru pod względem jego gaunku i rodzaju oraz jego ilość. Jeżeli osoba, zgłaszająca towar do oclenia, wcale nie przedstawia wymaganego dokumentu albo przedstawia dokument niepełny płaci prócz należnego cła dodatkową opłatę manipulacyjną (akcydencję) w wysokości 10% tegoż cła.

Do ostatnich czasów Ministerstwo Skarbu drogą okólników zezwalało tytułem ulgi, aby osoby, zgłaszające towar do oclenia, uzupełniały dokumenty handlowe, zawierające nieścisłe określenie towaru, przez podanie pozycji taryfy celnej, według której towar ma być oclony; takie uzupełnienie zwalniało od płacenia

dotkającej opłaty manipulacyjnej, ustalonej za nieściste określenie towaru. Z natury rzeczy nieodpowiednie wykorzystanie tej ulgi nie mogło nie pociągać ujemnych konsekwencji dla osoby, zgłaszającej towar do oceny; za podanie fałszywej pozycji taryfy celnej osoba ta odpowiadała według postanowień ustawy karnej skarbowej.

Przepis o uldze powyższej znalazł wyraz w § 1 p. 9 i 10 noweli, przez co stał się przepisem ogólnie obowiązującym. Samo przez się z ulgi tej można korzystać tylko wówczas, gdy się ma pewność co do pozycji taryfy celnej, jakiej towar przy oceniu podlega; jeśli się takiej pewności niema, lepiej jest zapłacić dodatkową opłatę manipulacyjną (akcydencję), niż się narażać na odpowiedzialność za niezgodne z rzeczywistością zadeklarowanie towaru.

Wreszcie, nowela uzupełnia tabelę towarową. Tara jest to waga opakowania, określona w procentowym stosunku do wagi zawartego w nim towaru. Tarę ustala się dla towarów, podlegających cłu od wagi czystej (netto); przy cieniu takich towarów określa się ich wagę przez potrącenie tary od wagi ogólnej towaru z opakowaniem — łatwiej do określenia; dzięki temu usuwa się potrzebę wypakowywania i wyważania samego towaru, co znacznie ułatwia odprawę celną, a — co ważniejsza — zapobiega się przez to uszkodzeniu towaru, często nieunikniomemu przy wypakowaniu i wyważaniu. Punkt 15 § 1 noweli wprowadza tarę dla całego szeregu towarów.

Co do innych zmian, wprowadzonych nowelą do przepisów o postępowaniu celnym, to te nie mają szerszego znaczenia, niemniej jednak jako regulujące sprawy, związane z postępowaniem celnym, posiadają znaczenie dla pewnych kategorii osób lub instytucji. Tak, p. 2 § 1 noweli precyzuje sprawę zwolnienia od cła dzieł sztuki, przedmiotów muzealnych oraz środków, preparatów i przyrządów naukowych, sprowadzanych dla celów naukowych, a w szczególności udziela uprawnienia do korzystania ze zwolnienia od cła tego rodzaju przedmiotów instytucjom naukowym i zakładom naukowo-badawczym, tak państwowym, jak i prywatnym. Dalej, p. 5 § 1 daje prywatnym osobom możliwość otrzymania z zagranicy bez zbytnich formalności, aczkolwiek za opłatą cła, środków leczniczych, upoważniając do odprawy środków leczniczych urzędy celne I kl. bez osobnego pozwolenia, a tylko na podstawie recepty lekarza, stwierdzającej konieczność użycia danego ośrodka oraz nieumożliwieniem zastąpienia go środkami wyrobu krajowego. Punkt 6 § 1 zawiera takie same upoważnienie dla urzędów celnych I kl. do odprawy we własnym zakresie środków leczniczych i specyfików farmaceutycznych, sprowadzanych w niewielkich ilościach przez zakłady naukowe oraz szpitale rządowe i komunalne w celach badawczych, żądając tylko przedstawienia urzędowi celnemu odpowiedniego zaświadczenia rektora, dziekana, kierownika kliniki i t. p.

K. K.

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

CHARAKTER PRZEWOZÓW TOWAROWYCH NA P. K. P. W III KWARTALE 1931 R. wykazuje pod wpływem depresji gospodarczej następujące zmiany ilościowe

i jakościowe w porównaniu z wynikami przewozu w tym samym okresie 1930 r. (w tys. tonn):

	N a d a n i e			P r z y j ę c i e			R a z e m	1931	1930	
	do wewnątrz.	do Gdyni	do Gdańska	z zagranicę	z Gdyni	z Gdańska				z zagranicę
Zboże w ziarnie	252:0	1:8	49:7	30:0	—	2:3	4:9	22:9	343:6	510:6
Mąka i kasze	150:9	0:1	4:5	3:8	—	0:4	0:1	1:7	161:5	167:4
Ziemniaki	52:6	—	1:6	0:7	—	—	—	1:5	5:4	72:2
Buraki cukrowe	11:7	—	—	—	—	—	—	—	11:7	53:5
Siano i słoma	12:1	—	0:2	0:6	—	—	—	—	12:9	13:6
Zwierzęta żywe	59:8	—	2:0	12:3	—	—	0:1	4:8	79:0	90:1
Kamienie	373:0	2:3	2:6	1:3	—	0:9	5:8	41:8	427:7	686:6
Wapień i wapno	129:3	0:2	0:8	6:7	—	—	0:1	9:7	146:8	196:8
Cement	196:2	4:6	6:9	3:4	—	0:3	—	8:9	220:3	310:8
Sól	115:7	—	6:0	20:6	—	—	—	5:7	148:0	158:6
Rudy	79:1	—	—	10:3	5:3	36:0	75:4	364:5	570:7	477:8
Węgiel i koks	2.949:7	1.230:2	1.720:3	981:0	—	11:7	17:4	485:6	7.395:9	7.779:7
Ropa naftowa i przetwory	199:1	—	14:3	41:5	—	0:7	1:1	3:6	260:3	273:7
Cukier	70:9	—	—	—	—	—	0:1	1:4	72:5	119:1
Przetwory chemiczne	64:2	0:3	1:2	5:2	—	1:9	2:7	16:8	92:3	119:4
Nawozy sztuczne	155:5	15:1	13:7	9:8	39:4	16:9	14:3	44:1	308:8	448:0
Materiały drzewne	764:3	10:1	146:3	189:7	—	2:3	4:2	131:8	1.248:7	1.670:1
Wyroby z drzewa	47:5	0:3	50:5	8:1	—	0:9	0:5	42:5	150:3	
Wyroby ceramiczne	324:2	6:3	1:5	0:6	—	0:2	6:2	20:3	359:3	503:1
Żelazo i stal	284:9	0:7	1:5	89:9	100:0	5:1	11:4	94:6	588:1	601:5
Wyroby żelazne	81:1	4:4	2:4	46:7	0:1	1:4	13:1	64:3	213:5	168:5
Pozostałe towary	861:8	37:2	42:3	116:2	20:9	55:5	105:6	167:2	1.406:7	1.778:4
Razem przesyłki handl.:										
III kw. 1931	7.235:6	1.313:4	2.068:3	1.578:6	165:9	136:7	263:0	1.533:6	14.295:2	—
„ „ 1930	8.872:1	2.893:8	—	2.229:2	357:4	—	332:1	1.515:1	—	16.199:6
Przesyłki pośpieszne	56:4	4:9	1:6	8:6	—	0:2	2:8	70:6	145:0	—
Ładunki gospodarcze	2.337:3	—	—	—	—	—	—	—	2.337:3	—
Przewozy wojskowe	234:7	—	—	—	—	—	—	—	234:7	—
Ogółem przewozów w 1931 r.—tys. t	9.854:0	1.318:3	2.069:9	1.587:2	165:9	136:9	265:8	1.604:2	17.012:2	—
„ „ „ „ —%	58:0	7:7	12:2	9:3	1:0	0:8	1:6	9:4	100:0	—

Z zestawienia tego widać, iż przewozy w III kwartale 1931 r. zmniejszyły się w porównaniu do wyników przewozowych w III kw. 1930 r. o 1.904,5 tys. t, czyli o 11,8%. Zmniejszenie przewozów dotknęło wszystkie pozycje towarowe z wyjątkiem rud i wyrobów żelaznych, które wzrosły o 20 i 26%. Największe ilościowo zmniejszenie wykazały przewozy węgla, bo o 383,8 tys. t, ale procentowo stanowi to zaledwie 4,9% prze-

wozów z 1930 r. Największy procent zmniejszenia wykazały buraki cukrowe, bo 68%, aczkolwiek ilościowo stanowi to tylko 41,8 tys. t. Pod względem kierunku przewozów zmniejszenie dotknęło równomiernie przewozy wewnętrzne, wywóz przez granicę lądową oraz przywóz, natomiast wywóz przez porty wykazał wzrost o 488 tys. t, a tranzyt przez koleje polskie — o 18,5 tys. t.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

„MOPOL”. — Ze wszystkich krajów tylko Niemcy konsumują nieco więcej śledzia solonego niż Polska. Konsumpcja polska tego artykułu wynosi przeciętnie 500 tys. beczek rocznie na sumę przeszło zł 60 miljn.

Gdy Niemcy jednak około 15% swego zapotrzebowania pokrywają połowami własnych statków rybackich, gdy posiadają agencje handlowe dla zakupu tego artykułu w Anglii, Holandji i Norwegji, gdy Brema, Hamburg i Szczecin są składnicami tego artykułu nie tylko dla zaopatrzenia rynku wewnętrznego, ale dla reeksportu do innych krajów, reeksportu, dokonywanego przez kupców niemieckich — słowem, gdy fakt istnienia znacznego obrotu śledziem solonym w Niemczech daje naturalną podstawę dla rybaków niemieckich i handlu niemieckiego do partycypowania w zyskach, wynikających z tego obrotu — Polska jest biernym odbiorcą śledzi solonych, dostarczanych z zagranicy, wobec czego cała suma, płacona za ten artykuł, wychodzi zagranicę. Kupiectwo polskie i gdańskie występuje jedynie jako czynnik rozprowadzający towar wewnątrz kraju, a, otrzymując towar na kredyt, jest faktycznie narzędziem ekspansji zagranicznej w Polsce, a nie regulatorem cen, na które żadnego wpływu niema.

Co się tyczy rybaka polskiego na wybrzeżu morskiem, to śledzie, poławiane przez niego na Bałtyku, nie nadają się do solenia i stanowią artykuł bezpośredniej konsumpcji w stanie świeżym, względnie surowym dla konserw. Śledzie, nadające się do solenia, łowione są prawie wyłącznie w morzu Północnem, dokąd rybak polski nie może się wybrać na swoim kuztrze. Do tego potrzebne są znacznie większe statki parowe i motorowe pojemności 500 — 800 beczek i operujące stawnymi sieciami długości około 4 km. Posiadanie takich statków i sprzętu przekracza możliwości naszego rybactwa. Potrzebne jest istnienie większego przedsiębiorstwa, rozporządzającego pewnym kapitałem, któreby zatrudniało polskiego rybaka, a jednocześnie wystąpiło na wewnętrznym rynku polskim jako dostawca śledzi solonych.

Zaangażowanie pracy polskiej w produkcji śledzia solonego oraz oparcie handlu tej branży bezpośrednio o producenta stało się wytyczną Departamentu Morskiego Ministerstwa Przemysłu i Handlu już od 1927 r. Od tego czasu niemal co roku były podejmowane próby stworzenia przedsiębiorstwa dalekomorskich połowów. Próby te nie udawały się, a to z powodu braku kapitału polskiego, dostatecznego do nabycia statków i sieci; proponowana współpraca kapitału polskiego z kapitałem zagranicznym nie dochodziła ostatecznie do skutku z powodu trudności uzgodnienia dezyderatów każdej ze stron.

Dopiero wzmagający się na zachodzie kryzys rybactwa śledziowego pobudził właścicieli statków rybackich do szukania nowych koniunktur i uczynił ich bardziej ustępliwymi co do przyjęcia warunków polskich.

W maju 1931 r. zostało zarejestrowane w Gdyni przedsiębiorstwo p. n. „Morze Północne — Polskie Towarzystwo dla Połowu Śledzi, S. A.” — jako pierwsze tego rodzaju przedsiębiorstwo w Polsce. Spółnikami są: Inż. Jan Korwin Kamiński z Warszawy, Johanus van Toor i Dirk Cornalius Muhring z Vlaardingen w Holandji. Kapitał zakładowy wynosi zł 500 tys., podzielony na 500 akcji imiennych.

W ciągu lata 1931 r. przedsiębiorstwo zaangażowało do Holandji 18 rybaków — Kaszubów z polskiego wybrzeża dla szkolenia na statkach rybackich holenderskich, z których 16 zakwalifikowano jako nadających się do pracy, a 2 odesłano zpowrotem.

Dn. 28/VIII 1931 r. Spółka nabyła i postawiła pod polską banderą 8 statków rybackich typu „lugrów” holenderskich, przydzielając na każdy statek po 2 rybaków polskich, a to na zasadzie zobowiązania, że w pierwszym roku istnienia przedsiębiorstwa taka właśnie liczba rybaków polskich zostanie zaangażowana, a w każdym następnym liczba ta będzie podwajana.

Z 8 statków Spółki 4 są parowe, 4 — motorowe; posiadają one następujące cechy:

	T r. br.	Sila maszyny wzgl. motoru
		KM
Luger parowy „Marja” .	200 97	185
„ „ „Halina” .	143 34	180
„ „ „Kornelja” .	192 63	180
„ „ „Wanda” .	187 68	150

Luger motorowy „Irena” .	113 65	80
„ „ „Kasia” .	113 23	90
„ „ „Basia” .	102 64	90
„ „ „Zofja” .	106 98	90

Każdy ze statków może pomieścić około 500 beczek i 15 do 17 ludzi załogi.

Statki te nie są nowe, wybudowane zostały w latach 1902 — 1916. Mają jednak nowe maszyny, względnie motory, i przedstawiają normalny typ, spotykany w rybactwie holenderskiem.

Statki zostały nabyte za sumę zł 841.212, a więc przeciętnie po zł 105 tys. za statek.

Od końca sierpnia do połowy grudnia, kiedy sezon połowów się kończy, statki spółki uprawiały połów śledzi około wschodnich brzegów Anglii i w kanale La Manche z wynikiem dostatecznie dobrym — ok. 13.000 beczek. Śledzie złowione zostały zasolone do beczek na pokładzie statków na morzu i po każdym wyjeździe składowane we Vlaardingen w Holandji.

W międzyczasie spółka zbudowała skład na molo rybackim w Gdyni i w styczniu r. b. dostarczyła do Gdyni na statek Żegluga Polskiej „Chorzów”, a w lutym na statek „Śląsk” — pierwsze partie beczek z ilości, składowanych we Vlaardingen.

Sposób składowania beczek zasolonych ze statków, poławiających w porcie obcym, i następnie przywożenia ich na innych statkach — transportowcach jest nieunikniony w naszych warunkach znacznego oddalenia Gdyni od miejsc połowów. Dostarczanie bezpośrednio połowów przez statki poławiające byłoby dla statku poławiającego stratą czasu tak drogiej podczas sezonu, poza tem byłby to zbyt kosztowny sposób transportu ze względu na małą pojemność statku poławiającego, nieprzystosowanego do dalszych podróży.

Dalszą ewolucją zapoczątkowanego polskiego rybactwa dalekomorskiego byłoby posługiwanie się tak zw. okrętami-matkami, t. j. transportowcami, któreby odbierały połowy ze statków poławiających bezpośrednio na miejscach połowów na morzu albo w najbliższym przygodnym porcie, a więc z wyeliminowaniem konieczności powracania do określonego portu i składowania tam beczek.

G. Piotrowski

RYNEK FRACHTOWY. — Sytuacja na rynkach frachtowych jest naogół bez zmian, niema również widoków na poprawę stawek, gdyż zapotrzebowanie tonnażu jest bardzo słabe.

Rynek La Platy był w ubiegym tygodniu średnio ożywiony. Zakontraktowano ogółem 27 statków o łącznym tonnażu 186.400 t. Stawki zlekka zwyżkowały od 6 d do 9 d w porównaniu z cenami poprzedniego tygodnia.

Na północno-amerykańskim rynku zbożowym notowano pewne ożywienie. Natomiast wywóz cukru z Kuby i Santo Domingo zmniejszył się, stawki zaś zniżkowały; płacono sh 14 9 z Kuby do portów Anglii i Kontynentu przy załadunkach w kwietniu.

Na rynkach Dalekiego Wschodu ruch słaby, i stawki na ładunki w maju zniżkowały. Również na rynku australijskim wobec ograniczonego zapotrzebowania tonnażu stawki miały tendencję zniżkową; notowano spadek z sh 28 do sh 27/6 za statki większego typu z południowych portów, a sh 26/9 do sh 26/6 — z portów zachodnich.

Rynek dunajski w dalszym ciągu zawodzi pokładane w nim nadzieje, stawki wynoszą sh 14 6 do portów Kontynentu. Z portów czarnomorskich południowej Rosji zakontraktowano 3 statki po stawce sh 10/6 przy załadunkach w kwietniu do portów Anglii i Kontynentu. Zapotrzebowanie tonnażu na rynku tym notowano na czerwiec i lipiec pod rudę z Mikołajowa do Stanów Zjednoczonych Am. po stawce proponowanej \$ 2 65.

Pewne ożywienie notowano w wywozie rudy z portów morza Śródziemnego do Anglii i Kontynentu, stawki jednak nie wykazywały żadnej poprawy.

Eksport węgla angielskiego bez zmian.

Sytuacja na rynku frachtowym Gdynia/Gdańsk w dalszym ciągu bardzo niekorzystna dla armatorów.

IMPORT BAWELNY PRZEZ GDYNIĘ W OŚWIETLENIU NIEMIECKIM — p. str. 490.

POCZTA I TELEGRAF

POD REDAKCJĄ MINISTERSTWA POCZT I TELEGRAFÓW

RUCH PRZEKAZÓW ZAGRANICZNYCH W 1931 R. —

Jest rzeczą znaną, że ruch pieniądza za pośrednictwem przekazów w obrocie zagranicznym przynosi rok rocznie nadwyżkę sum, wypłaconych w Polsce, nad kwotą, wysłaną zagranicę. Tendencja powyższa utrzymuje się nadal w 1931 r.; jednocześnie daje się zauważyć szereg odchyśleń, które dość wyraźnie występują na tle ruchu przekazowego z poszczególnymi państwami. Ruch przekazów, wpłaconych na zagranicę i wypłaconych w Polsce za zagranicę, przedstawiał się w ostatnich 4 latach następująco (w miljn. zł):

	Wpłacone	Wypłacone	Nadwyżka wypłaconych
1928	3·91	43·96	40·05
1929	10·79	63·65	52·86
1930	18·73	95·06	76·33
1931	20·63	94·07	73·44

Ruch przekazów, wpłaconych na zagranicę, ulegał stalemu zwiększeniu. W 1931 r. kwota, wysłana z Polski, podniosła się niemal o zł 2 miljn. w porównaniu do 1930 r. Wprawdzie skala wzrostu wpłat na zagranicę uległa poważniejszemu zmniejszeniu w stosunku do lat poprzednich, jednak wzrost nie uległ zahamowaniu, osiągając w 1931 r. poziom zł 20·6 miljn.

Odmienne przedstawia się ruch przekazów wypłaconych. W 1931 r. ruch przekazów, wypłaconych w Polsce, ujawnił spadek, wynoszący około zł 1 miljn. Zmniejszenie więc tego ruchu przy jednoczesnym powiększeniu sumy przekazów, wpłaconych na zagranicę, wywołało obniżenie nadwyżki. W biegu lat nadwyżka ulegała stalemu wzrostowi pomimo zwiększającej się z roku na rok sumy wpłat na zagranicę. Jeszcze rok 1930 przyniósł poważną nadwyżkę, sięgającą zł 76·3 miljn. W 1931 r. sytuacja się zmienia: nadwyżka wynosi tylko zł 73·4 miljn.

Z tego wynika, że na zmniejszenie wysokości salda wpływęło działanie 2 czynników: zwiększenie sum, przekazywanych z Polski zagranicę, oraz osłabienie wpływów z zagranicy.

Nadwyżkę sum, przekazywanych z zagranicy, uzyskano z następującymi państwami¹⁾ (w tys. zł):

	1930	1931
Belgia	3.486·5	1.888·3
Bułgaria	5·7	18·6
Estonia	4·0	22·4
Finlandia	0·0	—
Francja	57.132·6	52.442·6
Gdańsk	628·7	815·9
Kanała	1.446·0	1.472·3
Łotwa	266·3	681·8
Norwegia	0·5	—
Rumunia	124·8	300·7
Stany Zjedn. Am.	18.399·4	19.249·0
Szwecja	7·6	—
Obszar Saary	21·8	39·1
Tunis	1·4	—
W. Brytania	146·2	219·5
Dania	—	8·0
Egipt	—	9·5
Hiszpania	—	4·7
Holandja	—	39·3
Luksemburg	—	20·7

W 1930 r. głównymi źródłami nadwyżek były: Francja, Stany Zjedn. Am. i Belgja. W 1931 r. wzrósł udział Stan. Zjedn., uległ poważniejszej obniżce udział Francji i Belgji. Ruch przekazowy z Danją, Hiszpanją i Holandją przyniósł w 1931 r. saldo dodatnie.

¹⁾ Kreski oznaczają, że w danym roku saldo obrotu przekazowego było dla Polski ujemne. Salda ujemne zawiera następująca tabela.

Ujemne saldo wykazał obrót przekazowy Polski z następującymi państwami (w tys. zł):

	1930	1931
Austria	3.100·6	1.533·5
Czechosłowacja	1.560·2	1.453·6
Dania	19·4	—
Grecja	0·3	1·0
Hiszpanja	5·5	—
Holandja	31·7	—
Watykan	4·8	4·4
Szwajcaria	260·3	226·2
Węgry	109·0	133·9
Włochy	342·6	411·2
Finlandja	2·6	2·6
Jugosławia	—	22·6
Norwegia	—	2·1
Szwecja	—	2·2
Tunis	—	20

Nadwyżka wpłat na korzyść wymienionych państw wynosiła w 1930 r. zł 5·3 miljn., w 1931 r. zaś tylko zł 3·8 miljn. Na zmniejszenie wpłynęła obniżka wpłat do Austrii i Czechosłowacji (z zł 4·6 do zł 3·0 miljn.). Z powyższego wynika, że po stronie dodatniej do Polski wpłynęło nadwyżek zł 77·2 miljn., po stronie ujemnej odpłynęło zł 3·8 miljn., zatem ostateczne saldo wynosi zł 73·4 miljn.

Przeciętna kwota, przypadająca na 1 przekaz, wpłacony na zagranicę lub wypłacony w Polsce w latach 1930 i 1931, wynosiła (w zł):

	Wpłacona	Wypłacona
1930	127·5	164·1
1931	124·0	143·7

Z powyższego zestawienia widać, że w obrocie zagranicznym przekazy opiewają na kwoty coraz drobniejsze.

Podobny fakt daje się zauważyć również w obrocie wewnętrznym, co zresztą jest zrozumiałe, jeśli wziąć pod uwagę międzynarodową sytuację gospodarczą.

Dr. J. P.

CZĘŚCIOWA ZMIANA TARYFY TELEFONICZNEJ. —

W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 33 ukazały się 2 rozporządzenia Ministra Poczty i Telegrafów z dn. 14/IV 1932 r. — pierwsze (poz. 353) w sprawie częściowej zmiany taryfy telefonicznej, drugie (poz. 354) w sprawie częściowej zmiany opłat za abonament telefoniczny na sieciach, eksploatowanych przez Polską Akcyjną Spółkę Telefoniczną.

Obydwa rozporządzenia, wchodzące w życie dn. 1/V r. b., wprowadzają na okres od 1/V 1932 r. do 30/IV 1933 r. czasowe dodatkowe opłaty od abonamentów telefonicznych. Należy podkreślić, że z dn. 30/IV 1932 r. upływa termin obowiązywania dopłat do abonamentów na rzecz pomocy dla bezrobotnych, nowe rozporządzenia więc — z pewnymi modyfikacjami — przedłużają dotychczasowy stan rzeczy na 1 rok.

Na podstawie pierwszego z wspomnianych wyżej rozporządzeń pobierane będą niezależnie od wyszczególnionych w § 8 taryfy telefonicznej („Dz. Ust. R. P.” Nr. 91/1931, poz. 711) dopłaty w wysokości zł 1·50 miesięcznie za abonament telefoniczny od każdego aparatu głównego lub linii, łączącej centralę domową z centralą miejską dla wszystkich kategorii abonamentów, oraz zł 1 miesięcznie za abonament telefonów dodatkowych. Dopłaty te obowiązują: w Poznaniu, Krakowie, na Katowickiej Sieci Okręgowej oraz na Warszawskiej Sieci Podmiejskiej, o ile stacje są bezpośrednio włączone do centrali podmiejskiej w Warszawie.

Drugie ze wspomnianych rozporządzeń dotyczy sieci, eksploatowanej przez P. A. S. T., i wprowadza czasowe dodatkowe opłaty dla wszystkich kategorii abonamentów w Warszawie, Łodzi i Lwowie: w wysokości zł 1·50 miesięcznie za aparaty główne i w wys. zł 1 za aparaty dodatkowe.

KRONIKA BIEŻĄCA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Ratyfikacja porozumienia polsko-węgierskiego w formie wymiany not z 4/XI 1931 r. o ochronie nazw regionalnych i specjalnych nazw gatunków produktów winnych — ust. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 327).

Przejęcie egzekucji administracyjnej przez władze skarbowe oraz postępowanie egzekucyjne władz skarbowych — ust. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 328).

Zmiana przepisów w sprawie komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego — ust. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 329).

Wolne obszary celne — ust. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 330).

Rozdział i przeznaczenie majątku, pozostałego po kolejowych kasach chorych — ust. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 332).

Zarobkowy przewóz osób i towarów pojazdami mechanicznymi — ust. z dn. 14/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 336).

Pomoc finansowa Skarbu Państwa dla gminy m. Wilna na pokrycie zobowiązań z tytułu 5% obligacji konwersyjnych m. Wilna z 1931 r. w funtach szterl. — ust. z dn. 15/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 337).

Przekształcenie P. P. „Żegluga Polska” na spółkę akcyjną — ust. z dn. 17/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 339).

Zmiana ustawy z dn. 1/VII 1926 r. o opłatach stempowych — ust. z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 32, poz. 340).

Udzielanie poręki państwowej — ust. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 341).

Zapobieganie rozpowszechnianiu się szczurów piżmowych na wolności — ust. z dn. 10/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 342).

Koncesjonowanie przedsiębiorstw wyrobu kwasu azotowego — ust. z dn. 15/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 344).

Zmiana rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 30 XII 1924 r. o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia funkcjonariuszów państwowych — ust. z dn. 15/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 345).

Ratyfikacja konwencji handlowej i nawigacyjnej polsko-tureckiej, podpisanej w Ankarze dn. 29/VIII 1931 r. wraz z protokołem podpisania, listami oraz załącznikiem — ust. z dn. 18/III 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 348).

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Maszynowe wytłaczanie znaków stemplowych — rozp. Ministra Skarbu z dn. 25/II 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 349).

Ustalenie taryfy na wyroby tytoniowe — rozp. Ministra Skarbu z dn. 8/IV 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 351).

Wprowadzenie w obieg nowych znaczków pocztowych — rozp. Ministra Poczty i Telegrafów z dn. 6/IV 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 352).

Częściowa zmiana taryfy telefonicznej — rozp. Ministra Poczty i Tel. z dn. 14/IV 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 353 — szczeg. p. str. 495).

Częściowa zmiana opłat za abonament telefoniczny na sieciach, eksploatowanych przez Polską Akcyjną Spółkę Telefoniczną — rozp. Ministra Poczty i Tel. z dn. 14/IV 1932 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 33, poz. 354 — szczeg. p. str. 495).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

23 kwietnia:

— „S. Herman”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Nakle nad Notecią.

— Fabr. Okuć Budowlanych „Bracia Lubert”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Złota 34.

— S. A. Wyrobów Bawełnianych „Wola” — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Bema 70.

— „Łódzka Fabr. Kapeluszy dawn. Herman Schlee”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Targowa 2.

24 kwietnia:

— T-wo Przemysłu Włókiennego w Zgierzu „Lana”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Zgierzu, Berka Joselewicza 12.

25 kwietnia:

— „Piotrkowska Reaktywacja”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Piotrkowie, ul. Obrydka.

26 kwietnia:

— „Petrolea”, T. A. dla Przemysłu Oleju Skalnego — o g. 14 w lok. S-ki we Lwowie, pl. Marjański 8.

— „S. A. Krakowskiej Miejskiej Kolei Elektr. w Krakowie” — o g. 12 w Magistracie m. Krakowa.

— „Fanto”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, pl. Marjański 8.

— „Montan”, Małopolskie Górnicze T. A. Naftowe — o g. 13 w lok. S-ki we Lwowie, pl. Marjański 8.

— „Pilak”, Małopolska S. A. dla Przemysłu Naftowego i Drzewnego, dawniej S. Szczepanowski i S-ka — o g. 15 w lok. S-ki we Lwowie, pl. Marjański 8.

— Huta Szklana „Feniiks”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Piotrkowie, ul. Przemysłowa.

— „Agrad”, S. A. — o g. 16 u P. Jarosza w Grodzisku Pozn.

27 kwietnia:

— „Galicyjskie Karpacie Naftowe T. A. dawniej Bergheim i Mac Garvey” — o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, pl. Marjański 8.

— „Zachodnio-Małopolska S. A. Naftowa i Gazowa” — o g. 11 w lok. S-ki we Lwowie, pl. Marjański 8.

28 kwietnia:

— „Nafta”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, pl. Marjański 8.

— „Premier”, Polska Naftowa S. A. — o g. 14 w lok. S-ki we Lwowie, pl. Marjański 8.

— „Polskie Związkowe Rafinerje Olejów Skalnych”, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki we Lwowie, pl. Marjański 8.

— „Przemysł Włókienniczy Bracia Zajbert”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 175.

29 kwietnia:

— Belgijsko-Polskie T-wo Handlowo-Przemysłowe „Belpol”, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Żórawia 15.

— „Bank Zachodni”, S. A. — o g. 16 w lok. B-ku w W-wie, Fredry 6.

— „Kościąńska Kolej Powiatowa”, S. A. — o g. 18 w Wydziale Powiatowym w Kościanie.

— „Sieć Elektryczna Zagłębia Krośnieńskiego”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, Fredry 9.

— „Gbioreczyk i S-ka”, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w Poznaniu, Zwierzyniecka 8.

30 kwietnia:

— „Formierz”, Fabryka Kopyt i Szpilek Drewnianych, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Kowieńska 14.

— T. A. Wyrobu i Sprzedaży Maszyn i Narzędzi Roln. i Przem. oraz Handlu Produktami Roln. „T. Nowalski i A. Trylski” — o g. 14 w lok. S-ki w W-wie, Miodowa 6.

— „Krajowa Fabr. Wstążek”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Żeromskiego 98.

— „Fabr. Wosków, Klejów i Farb”. B. C. w Warszawie”, S. A. — o g. 15 w W-wie, Sienkiewicza 3, m. 5.

— „Bracia Kobyłańscy”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Widok 24.

- „Stow. Mechaników Polskich z Ameryki”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 46.
 — Fabr. Wódek, Libierów i Win „Stefan Geneli i S-ka”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, al. Jeruzolimskie 117.
 — Zakł. Przemysłowe „Guma - Rubber”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Gęsia 30.
 — „T-wo Przemysłowo-Budowlane Płachocki i Piekutowski”, S. A. — o g. 14 u Not. R. Jelnickiego w W-wie, gmach Hipoteki.
 — Przemysł Włókienniczy „Sukcesorowie Zygmunta Jarocińskiego”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Targowa 28/30.
 — „Olejarnia Szamotuły”, S. A. w Szamotułach — o g. 16 w lok. f-my Oskar Marchlewski w Poznaniu, Fr. Ratajczaka 15.
 — „Bolesław Kotkowski i S-ka”, Zakł. Graficzne, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Juljusza 18.
 — „Polska S-ka Powiernicza”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, al. Jeruzolimskie 20.
 — „Krotoszyn i Przyieko”, Fabr. Wyrobów Ceramicznych”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Poznaniu, pl. Wolności 9.
 — „Włókiennicza S. A. Handlowo-Przemysłowa w Łodzi” — o g. 11 u Not. K. Rossmanna w Łodzi, Piotrkowska 74.
 — „Komispol”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Krak-Przedm. 16.
 — „Leszczyński i S-ka”, Fabryka Chemiczna w W-wie, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Warszawie, Ogrodowa 32.
 — Warszawskie T-wo „Motor”, S. A. Zakłady Chemiczno - Farmaceutyczne w W-wie — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Marszałkowska 23.
 — „Stowinfol”, S. A. — o g. 20 w lok. S-ki w W-wie, pl. 3 Krzyży 8.
 2 maja:
 — „Bank Angielsko - Polski”, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Krak. Przedm. 47/49.
 — S. A. Przemysłu i Handlu Papierniczego „Dawidowicz, Kempinśki i Spółka”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Chmielna 43.
 4 maja:
 — „Bank für Handel und Gewerbe, Poznań — Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu”, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Poznaniu, Masztalarska 8a.

- Chemiczno - Farmaceutyczne Zakł. Przemysłowe „Fr. Karpiński”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Wolność 9.
 — „Międzynar. T-wo Wagonów Sypialnych i Wielkich Ekspresów Europejskich”, S. A. — o g. 14 w siedzibie S-ki w Brukseli, 53, Boulevard Clovis.
 6 maja:
 — „Spółka Osadnicza w Poznaniu”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Poznaniu, Rzeczypospolitej 1.
 — „Powszechny Bank Kredytowy”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w W-wie, Moniuszki 10.
 — „Pomorska Drukarnia Rolnicza”, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w Toruniu, Bydgoska 56.
 — „Oberschlesische Discontobank”, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Królewskiej Hucie, Sobieskiego 1.
 7 maja:
 — „Polski Bank Komunalny”, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, pl. Napoleona 7.
 — „Warta”, T-wo Reasekuracyjne, S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, al. Jeruzolimskie 55.
 — „Zjednoczona Fabr. Żarówek”, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Nowowiejska 13.
 — „Lloyd Bydgoski”, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Bydgoszczy, Grodzka 17.
 — „Herbewo”, Herliczka, Beldowski i Wołoszyński, Zjedn. Fabryki Tutek i Bibulek, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Krakowie, Słowackiego 64.
 — „Polska Akc. S-ka Telefoniczna” — o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Zielna 37.
 — „Kluczewska Fabr. Papieru i Celulozy”, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Moniuszki 2a.
 — „Włocławska Fabr. Papieru”, S. A. — o g. 17½ w lok. S-ki w W-wie, Moniuszki 2a.
 — T-wo Białostockiej Manufaktury „Eugenjusz Becker i S-ka”, S. A. — o g. 17 w W-wie, Krak.-Przedmieście 64.
 — „Częstochowska Fabr. Wyrobów Celluloidowych”, S. A. — o g. 17½ w W-wie, Złota 3, m. 8.
 — Fabr. Kapeluszy Filcowych „Karol Goepfert”, S. A. — o g. 17 w Łodzi, Podleśna 3.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

SPRAWY BUDŻETOWE

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W MARCU 1932 R. — Według danych tymczasowych dochody i wydatki budżetowe w marcu 1932 r. w zestawieniu z odpowiednimi danymi za marzec 1931 r. przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Dochody		Wydatki	
	marzec 1932	1931	marzec 1932	1931
A. — ADMINISTRACJA:				
Prezydent Rzeczypospolitej	54	12	250	330
Sejm	24	3	587	278
Senat	4	—	148	113
Kontrola Państwowa	1	—	528	644
Prezydium Rady Ministrów	2	2	177	332
Min. Spraw Zagranicznych	946	2.161	1.591	6.366
„ „ Wojskowych	228	355	61.996	68.598
„ „ Wewnętrznych	1.089	1.142	19.808	20.992
„ Skarbu	97.192	134.964	10.413	12.009
„ Sprawiedliwości	5.492	6.473	12.029	10.712
„ Przemysłu i Handlu	949	1.082	2.017	2.746
„ Komunikacji	37	37	295	1.385
„ Rolnictwa	656	1.224	1.389	4.528
„ Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	217	343	29.261	37.728
„ Robót Publicznych	1.811	2.509	2.767	15.298
„ Pracy i Opieki Społecznej	131	87	20.714	22.728
„ Reform Rolnych	65	1.761	1.452	4.764
„ Poczti i Telegrafów	1	17	161	155
Emerytury	1.943	975	14.032	18.895
Renty inwalidzkie i pensje	—	—	12.769	20.049
Długi państwowe	—	—	31.888	40.122
Razem:	110.842	153.147	224.222	288.772

B. — PRZEDSIĘBIORSTWA:

Prezydium Rady Ministrów:				
a) Polska Agencja Telegraf.	—	—	2	45
b) Drukarnie Państwowe	12	13	—	—
c) Wydawnictwa Państwowe	255	342	—	—
M-stwo Spraw Wewnętrznych:				
Zdrowiska Państwowe	1	—	—	—
Ministerstwo Skarbu:				
Mennica Państwowa	100	—	—	—
M-stwo Przemysłu i Handlu:				
Przedsiębiorstwa przem.-handl. i górn.-hutn.	2.740	2.014	—	—
Ministerstwo Komunikacji:				
Polskie Koleje Państwowe	401	30.000	—	—
Ministerstwo Rolnictwa:				
Lasy Państwowe	1.672	8.326	—	—
M-stwo Poczti i Telegrafów:				
Polska Poczta, Telegraf i Telefon oraz przedsiębiorstwa pomocnicze	7.732	286	—	—
Razem:	12.913	40.981	2	45

C. — MONOPOLE:

Monopol solny	4.104	4.831	—	—
„ tytoniowy	28.001	27.400	—	—
„ spirytusowy	22.053	19.750	—	—
„ zapalczany	—	5.742	—	—
Loterja państwowa	1.500	389	—	—
Razem:	55.658	58.112	—	—
Ogółem:	179.413	252.240	224.224	288.817

Gdy w pierwszych 3 kwartałach roku budżetowego 1931/32 mieliśmy okres malejących deficytów budżetowych, które też w III kwartale zamieniły się na nadwyżki budżetowe (listopad, grudzień) — IV kwartał wykazuje rosnące deficyty budżetowe: bardzo niewielki w styczniu — $\text{z} 2\text{,}8$ miljn., znacznie większy w lutym — $\text{z} 29\text{,}4$, i poważny w marcu — $\text{z} 44\text{,}8$ miljn. Częściowo wywołał je spadek dochodów, które, po poważnej wyżycie w ostatnim kwartale roku kalendarzowego 1931, powróciły w ostatnim kwartale roku budż. 1931/32 do poziomu z miesięcy letnich (czerwiec, sierpień, wrzesień), częściowo zaś spowodował je wzrost wydatków, oczywisty w końcu okresu budżetowego w związku z realizowaniem odkładanych uprzednio wydatków, przyczem w marcu wydatki osiągnęły poziom prawie rekordowy w ub. roku budżetowym, bo niższy tylko od maksymalnego kwietniowego ($\text{z} 224\text{,}2$ miljn. wobec $\text{z} 250\text{,}2$ miljn.),

Jak zazwyczaj w marcu — ostatnim miesiącu roku budżetowego — i w 1931/32 r. dochody podniosły się, stosunkowo jednak w mniejszym stopniu niż lat poprzednich (w 1930/31 r. o ok. $\frac{1}{4}$, w 1931/32 r. o $\text{z} 24\text{,}9$ miljn., t. j. o ok. 15%). Wzrost dochodów w marcu w stosunku do lutego nastąpił zarówno w grupie administracji — o $\text{z} 8\text{,}6$ miljn., jak i w grupie przedsiębiorstw — o $\text{z} 6\text{,}1$ miljn., oraz — bardzo zresztą niewielki — w grupie monopolów — o $\text{z} 0\text{,}2$ miljn. W grupie administracji wyższa dochodów dotyczy głównie dominującej tu pozycji dochodów Min. Skarbu, które podniosły się z $\text{z} 91\text{,}2$ miljn. do $\text{z} 97\text{,}2$ miljn. W grupie przedsiębiorstw zjawiała się w marcu poważna wpłata przedsiębiorstw, podległych Min. Przemysłu i Handlu ($\text{z} 2\text{,}7$ miljn.), podniosły się wpłaty Lasów Państwowych (o $\text{z} 0\text{,}4$ miljn.), a zwłaszcza Poczty i Telegrafu (o $\text{z} 2\text{,}7$ miljn.).

Wydatki w marcu, jak zaznaczyliśmy, podniosły się do stosunkowo bardzo wysokiego poziomu, osiągając w stosunku do lutego wzrost o $\text{z} 30\text{,}4$ miljn. Wzrost dotyczy w lwiej części, oczywiście, wydatków administracji — z $\text{z} 193\text{,}8$ miljn. do $\text{z} 224\text{,}2$ miljn., osiągając szczególnie silną wyżycę w części Min. Pracy i Op. Społ. (o $\text{z} 8\text{,}1$ miljn.) oraz w części długów państwowych (o $\text{z} 24\text{,}0$ miljn.) — a to w związku z przypadającymi w tym czasie poważniejszymi płatnościami z tytułu obsługi długów.

W ciągu całego roku budżetowego 1931/32 dochody budżetowe wyniosły $\text{z} 2\text{,}262\text{,}1$ miljn., a więc były mniejsze niż w r. 1930/31 ($\text{z} 2\text{,}747\text{,}8$ miljn.). Wydatki budżetowe w ciągu 1931/32 r. stanowiły $\text{z} 2\text{,}466\text{,}1$ miljn., gdy w 1930/31 r. $\text{z} 2\text{,}801\text{,}3$ miljn.

Stosunek dochodów i wydatków, osiągniętych faktycznie w 1931/32 r., do sum, ustalonych w budżecie — przedstawia się następująco: dochody administracji stanowiły 77,7% budżetu, wpłaty przedsiębiorstw — 108,2%, wpłaty monopolów — 76,9%, wydatki administracji — 86,4% budżetu, dopłaty do przedsiębiorstw — 23,3%. Jak widzimy, zarówno dochody jak i wydatki budżetowe nie osiągały poziomu, ustalonego w budżecie — z wyjątkiem jedynie wpłat przedsiębiorstw.

Obok wydatków inwestycyjnych, uskutecznianych z budżetu administracji na rok 1931/32 oraz przez przedsiębiorstwa, wydatkowano też w marcu dalsze kwoty na nadzwyczajne inwestycje z rezerw skarbowych (ustawa z dn. 31/III 1928 r.), a mianowicie $\text{z} 546\text{,}3$ tys., w tem: Min. Spraw Wewn. $\text{z} 1\text{,}5$ tys., Min. Skarbu $\text{z} 2\text{,}9$ tys., Min. Sprawiedl. $\text{z} 5\text{,}6$ tys., Min. W. R. i Ośw. Publ. $\text{z} 6\text{,}7$ tys., Min. Rob. Publ. $\text{z} 529\text{,}6$ tys.

Obroty kasowe w marcu 1932 r. przedstawiały się następująco (w miljn. z):

	Dochody	Wydatki
Pozostałość w dn. 29/II	166,2	—
Rachunek specjalny pożyczki stabilizacyjnej w Banku Polskim w dn. 29/II	3,6	—
Obroty budżetowe	179,4	224,2
Autonom. obroty budżetowe Woj. Śląskiego	7,7	11,5
Nadzwyczajne wydatki inwestycyjne	—	0,5
Pożyczki państw. — obroty gotówką:		
8% pożyczka konwersyjna	—	0,0
4% „ premijowa dolarowa	0,0	0,0
7% „ stabilizacyjna (r/k specjalny)	—	3,6
Sumy obrotowe	598,8	597,4
„ obce	143,2	179,5
Pozostałość w dn. 31/III	—	82,1
	Ogółem: 1.098,9	1.098,9

WPŁYWY Z DANIN I MONOPOLÓW W MARCU 1932 R. — Według danych tymczasowych wpływy z danin publicznych oraz monopolów państwowych w marcu 1932 r. przedstawiały się następująco (w tys. z):

	Prelimino- wano	Wpły- nięto
1. — PODATKI BEZPOŚREDNIE		
Podatki gruntowe	2.500	2.629
„ od nieruchomości miejskich i nie- których wiejskich	4.500	4.312
Podatek przemysłowy	15.000	12.507
„ dochodowy	18.000	15.588
„ wojskowy	10	46
„ od niektórych zajęć zawodowych od kapitałów i rent	500	137
Zaległości podatków zniesionych	10	1
Odsetki zwłoki, kary, należności egzeku- cyjne i grzywny	2.500	2.403
Podatek od energii elektrycznej	1.000	770
RAZEM:	44.020	38.742
2. — PODATEK MAJĄTKOWY		
	350	259
3. — PODATKI POŚREDNIE		
Podatek od wina	150	183
„ „ piwa	500	567
„ „ cukru	8.600	8.899
„ „ drożdży	650	1.276
„ „ olejów mineralnych	2.100	2.612
„ „ zapalniczek	—	—
„ „ kwasu octowego	20	23
Akcyzowe opłaty patentowe	30	45
Odsetki zwłoki, kary i grzywny	120	123
Podatki zniesione	—	10
RAZEM:	12.170	13.738
4. — CŁO		
Cło przywozowe	5.025	11.234
Wpływy uboczne od cła przywozowego	950	2.053
Cło wywozowe	24	26
Wpływy uboczne od cła wywozowego	1	3
RAZEM:	6.000	13.316
5. — OPŁATY STEMPLOWE		
	13.000	12.239
6. — NADZWYCZ. DODATEK DO DANIN		
	6.605	6.639
7. — MONOPOLE		
Monopol solny	4.100	4.104
„ tytoniowy	30.000	28.001
„ spirytusowy	21.000	22.053
„ zapalczany	—	—
Loterja państwowa	1.500	1.500
RAZEM:	56.600	55.658
OGÓŁEM:	138.745	140.561

W marcu, jako w ostatnim miesiącu roku budżetowego, wpływy skarbowe zawsze podnoszą się. Tak było i w 1929/30 r., kiedy wpływy marcowe wyniosły $\text{z} 218\text{,}2$ miljn. wobec $\text{z} 188\text{,}8$ miljn. wpływów w lutym, tak było i w 1930/31 r., kiedy marzec dał $\text{z} 172\text{,}3$ miljn. wpływów wobec $\text{z} 159\text{,}0$ miljn. w lutym, tak również było i w bież. roku budżetowym, w którym wpływy w marcu stanowiły $\text{z} 140\text{,}6$ miljn., gdy w lutym $\text{z} 132\text{,}4$ miljn. Rzut oka na te liczby wskazuje, że wyżycza marcową w każdym następnym roku była już nietylko w liczbie absolutnej ale i procentowo mniejsza niż w roku poprzednim. Jednak okazuje się, że jeśli chodzi o same daniny, to wzrost ich procentowy był w marcu w ostatnich 3 latach prawie jednakowy (mniej więcej 10%), a tylko wpłaty monopolów wzrastały coraz słabiej. W zakresie danin wyżycowały w r. b. prawie wszystkie ich rodzaje — z wyjątkiem podatku majątkowego, którego wpływy były w marcu prawie identyczne z lutowymi, oraz podatków pośrednich, które dały w marcu dochód mniejszy niż w lutym. W stosunku do preliminarza miesięcznego, ustalonego przez Min. Skarbu, wpływy, faktycznie osiągnięte, były wyższe; nie dopisały jednak wpływy z podatków bezpośrednich, opłat stemplowych oraz monopolów.

Wzrost wpływów w marcu z podatków bezpośrednich zwyczajnych (a więc bez majątkowego) był bardzo niewielki, mianowicie wyniósł tylko $\text{z} 2\text{,}1$ miljn. Tłumaczy się to tem, że na marzec nie przypadają — poza comiesięcznymi — terminy większych płatności podatkowych, jedynie płatna była część (1) skumulowanego podatku dochodowego. Zwyżkowały w marcu w stosunku do lutego wpływy z podatku od nieruchomości (w lutym płatny był on za IV kwartał 1931 r.) — z $\text{z} 4\text{,}2$ miljn. do $\text{z} 4\text{,}3$ miljn., oraz wpływy z podatku dochodowego (w marcu płatność raty podatku od dochodu skumulowanego) — z $\text{z} 13\text{,}4$ miljn. do $\text{z} 15\text{,}6$ miljn. Zniżkował natomiast w marcu w sto-

sunku do lutego dochód z podatków gruntowych (w lutym płatna byłarata)—z zł 2'8 miljn. do zł 2'6 miljn., oraz z podatku przemysłowego — z zł 12'55 do zł 12'51 miljn. W porównaniu z wpływami w marcu 1931 r. wpływy w marcu r. b. wykazały zniżkę o zł 14'8 miljn., t. j. o przeszło $\frac{1}{4}$. Obniżyły się poważnie wszystkie pozycje, zwłaszcza podatki gruntowe (o zł 1'2 miljn.), od nieruchomości (o zł 2'1 miljn.), przemysłowy (o zł 4'0 miljn.), dochodowy (o zł 6'4 miljn.).

Dochód z podatku majątkowego w marcu wyniósł jeszcze nieco mniej niż lutym (zł 259 tys. wobec zł 260 tys.), osiągając poziom najniższy w bież. roku budżetowym i wielokrotnie niższy niż marcu 1931 r. (o zł 4'4 miljn.).

Wpływy z podatków pośrednich po okresie wzrostu listopad—styczeń od lutego zniżkują, wykazując w marcu spadek o zł 0'6 miljn. w stosunku do lutego, a o zł 1'4 miljn. w stosunku do marca 1931 r. Zniżył w marcu w porównaniu z lutym dochód z podatku od piwa (o zł 0'1 miljn.) i podatku od cukru (o zł 0'7 miljn.), natomiast wzrósł nieznacznie dochód z podatku od drożdży (o zł 0'05 miljn.) oraz od olejów mineralnych (o zł 0'02 miljn.). W porównaniu z marcem r. ub. w marcu r. b. wpływy były niższe ze wszystkich podatków pośrednich, prócz podatku od drożdży (wzrost o zł 0'3 miljn.).

Dochód z cel — w związku głównie z wahaniami we wpłatach W. M. Gdańska — po zniżce lutowej o zł 4'4 miljn. w marcu wzrósł o zł 4'6 miljn., stanowił jednak — mimo podwyżek cel oraz opłat manipulacyjnych w międzyczasie — tylko około $\frac{1}{4}$ dochodu w marcu 1931 r. (zł 18'1 miljn.).

Dochód z opłat stemplowych odzyskał w marcu prawie cały swój ubytek lutowy, podnosząc się o zł 0'5 miljn., lecz w stosunku do marca r. ub. wykazując zniżkę o poważną kwotę zł 3'1 miljn., co świadczy w pewnym stopniu o znacznym skurczeniu się obrotów gospodarczych.

Wpływy z nadzwyczajnego dodatku do danin — w związku ze zwykłą wpływów z samych danin — podniosły się z zł 0'4 miljn.; jednocześnie w stosunku do wpływów w marcu r. ub. wpływy tegoroczne były niższe o zł 1'1 miljn.

Wpłaty monopolów po lekkiej zwwyżce w lutym w marcu wzrosły jeszcze słabiej, bo zaledwie o zł 0'2 miljn. O taką kwotę wzrosła wpłata monopolu solnego, natomiast zwykła wpłata monopolu spirytusowego (o zł 2 miljn.) została pochłonięta także zniżką wpłaty monopolu tytoniowego. W stosunku do marca r. ub. wpłaty monopolów były niższe o zł 2'5 miljn., lecz jedynie dzięki odpadnięciu wpłaty monopolu zapalczanego, która w r. ub. wyniosła zł 5'7 miljn. oraz zniżce wpłaty monopolu solnego o zł 0'7 miljn.; wpłaty innych monopolów były w r. b. wyższe (spirytusowego o zł 2'3 miljn.).

Zestawienie wpływów z danin i monopolów w marcu r. b. z przeciętną miesięczną wpływów, przewidzianych w budżecie na 1931/32 r., oraz z wpływami, osiągniętymi w marcu 1931 r., przedstawia się następująco (w miljn. zł):

	$\frac{1}{12}$ budżetu na 1931/32	Marzec 1932	Marzec 1931
Podatki bezpośrednie	58'8	38'7	53'6
Podatek majątkowy	3'7	0'3	4'4
Podatki pośrednie	15'5	13'7	15'1
Cło	29'2	13'3	18'1
Opłaty stemplowe	15'1	12'2	15'3
Nadzwycz. dodatek do danin	9'4	6'6	7'7
Monopole	73'5	55'7	58'1

Jak widzimy, wpływy, osiągnięte w marcu r. b., były wszystkie niższe od teoretycznie obliczonej miesięcznej normy budżetowej.

Dochód z danin i monopolów w ciągu całego roku budżetowego 1931/32 wyniósł zł 1.855'2 miljn., a więc mniej zarówno od dochodu, uzyskanego w okresie budżetowym 1930/31 (zł 2.569'9 miljn.), jak i od kwoty, przewidzianej w budżecie (zł 2.461'8 miljn.).

Zestawienie wpływów w okresie budżetowym 1931/32 z wpływami, osiągniętymi w roku 1930/31, oraz z budżetem na 1931/32 r. przedstawia się następująco:

	1930/31		1931/32	
	miljn. zł	% budżetu	miljn. zł	% budżetu
Daniny	1.463'1	1.177'2	74'5	
Podatki bezpośrednie	716'0	586'4	83'1	
w tem:				
podatki gruntowe	49'7	45'7	76'1	
podatek od nieruchomości	52'4	49'8	103'8	
" przemysłowy	299'2	237'3	79'1	
" dochodowy	264'6	213'4	85'3	
Podatek majątkowy	20'5	15'3	34'7	
Podatki pośrednie	183'4	171'0	92'1	

w tem:

podatek od cukru	119'7	114'8	91'6
Cło	257'5	156'8	44'8
Opłaty stemplowe	177'7	149'3	82'3
Nadzwycz. dodatek do danin	108'0	98'3	87'3
Monopole	804'7	677'9	76'9
w tem:			
monopol tytoniowy	390'0	350'1	89'5
" spirytusowy	332'4	260'4	64'9

Ogółem daniny i monopole: 2.267'8   1.855'2   75'4

K.

PODATKI I OPŁATY

ZAOSTRZENIE KAR ZA NIEDOZWOLONY OBRÓT SZTUCZNYMI ŚRODKAMI SŁODZĄCEMI. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 29 ogłoszona została ustawa z dn. 25/II r. b. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzp. z dn. 7/X 1927 r. o sztucznych środkach słodzących. Postanowienia tej ustawy zaostrażają znacznie kary za niedozwolone użycie sztucznych środków słodzących w przedsiębiorstwach, wyrabiających artykuły żywności, podwajając wysokość grzywny i wprowadzając, niezależnie od grzywny, karę aresztu od 2 tygodni do 3 miesięcy. Powiększono również 10-krotnie wysokość grzywny za sprzedaż sztucznych środków słodzących osobie, nieuprawnionej do nabywania tych środków. Zaostrzenie kar ma na celu zapobieżenie używaniu sztucznych środków słodzących, zamiast cukru, przy przyrządzaniu rozmaitych słodzonych artykułów żywności.

O.

KREDYT

WKŁADY W INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH W 1931 R. — W 1929 r. po gwałtownym wroście wkładów w latach poprzednich następuje pewne zmniejszenie tempa tego przyrostu. W 1930 r. wzrost wkładów odbywa się jeszcze w takim samym prawie tempie, tylko że z przerwą w III kwartale, kiedy pod wpływem zaburzeń na rynku pieniężnym niemieckim i w związku ze zwiększeniem u nas zwykle we wrześniu zapotrzebowaniem na dolary powstało pewne zaniepokojenie na naszym rynku walutowym, a w ślad za tem jako refleks — przejściowy odpływ wkładów. Dopiero rok 1931 przynosi odpływ wkładów, odpływ dość znaczny, bo spychający ogólną sumę wkładów na poziom nieco niższy niż w końcu 1929 r.

Właściwie I kwartał r. ub. przyniósł jeszcze nieznaczny przyrost wkładów, choć odpływ ich z banków prywatnych już się wyraźnie zaznaczył. Krach wiedeńskiego Kreditanstaltu w maju oraz niektórych innych banków zagranicznych, posiadających związek z pewnymi bankami polskimi oraz klientelę w Polsce, dalej wypadki czerwcowe i lipcowe na rynku niemieckim — wywarły poważny wpływ na nasz rynek kapitalizacyjny. Wypadki te spowodowały wycofywanie wkładów z banków, związanych z zachwianiem zagranicznymi, oraz ogólny nastrój niepewności i „płochliwość” wkładców (podsycaną przejściowymi zaburzeniami na rynku walutowym), przyczem tendencja do wycofywania wkładów i tezauryzacji uderżyły najsilniej w bankowości prywatną, w stosunku do której wystąpił, oparty tylko na wypadkach zagranicznych, a u nas właściwie niczem nieusprawiedliwiony, brak zaufania. Wyrazem tych nastrojów był nieznaczny jeszcze w II kwartale, a bardzo gwałtowny w III kwartale spadek wkładów. W IV kwartale następuje już uspokojenie; nastroje płochliwości i tendencje tezauryzacyjne zaczęły ustępować już w połowie III kwartału (chwilowo tylko, ale bardzo słabo, podrywa je załamanie się waluty angielskiej oraz walut skandynawskich w końcu września), a w ostatnich miesiącach roku przestały wogóle odgrywać jakąkolwiek rolę. Dlatego też wkłady wykazały w IV kwartale znowu wzrost, wzrost ten jednak był hamowany czynnikami już nie psychicznymi, ale gospodarczymi, które zresztą działały przez cały rok, ale w II połowie roku wystąpiły ze szczególną siłą. Chodzi tu o konieczność uzupełniania kurczących się pod wpływem kryzysu (zwłaszcza spadku cen) funduszy obrotowych, szczególnie ze względu na restrykcyjną politykę kredytową banków, chodzi tu o potrzebę finansowania bieżących potrzeb oraz zakupów sezonowych (zimowych) oraz świątecznych z rezerwy i oszczędności — wobec kurczenia się zarobków i t. p.

Liczbowo ruch wkładów przedstawiał się następująco. W 1929 r. wkłady wzrosły z zł 2.484'2 miljn. do zł 2.719'7 miljn.:

w 1930 r. — w dalszym ciągu do z 2.998'7 miljn., w I kwartale 1931 r. — jeszcze do z 3.005'2 miljn., w II kwartale spadły do z 2.921'6 miljn., w III kwartale 1931 r. — w dalszym ciągu do z 2.566'1 miljn., i dopiero w IV kwartale 1931 r. znów podniosły się — do z 2.648'3 miljn. W tym ostatnim wzroście pewną rolę odegrały przypisy odsetek za rok ubiegły.

Trzeba zaznaczyć, że omawiane tu dane Gł. Urzędu Statystycznego, nie obejmują gminnych kas oszczędności oraz części kas miejskich i powiatowych, tudzież szeregu spółdzielni kredytowych (przedewszystkiem nie należących do związków rezyzyjnych), przyczem niektóre dane są ustalone szacunkowo. Z drugiej strony, ogólna suma wkładów w instytucjach, uwzględnionych przez Gł. Urz. Stat., może być faktycznie mniejsza od uwidocznionej, gdyż przy sumowaniu nie zostały potrącone — z braku odpowiednich danych — wzajemne wkłady jednych instytucji kredytowych w drugich.

Podane wyżej ogólne sumy wkładów w różnych okresach czasu nie stanowią dobrego materiału dla porównań, gdyż obejmują zarówno wkłady terminowe (na dłuższe cz. sem nawet terminy), jak i wkłady natychmiast płatne, a oczywiście, zupełnie inne znaczenie mają wkłady terminowe czy oszczędnościowe, inne zaś — czekowe czy żyrowe; bowiem przy wkładach miarodajna jest nie tylko kwota, ale i czas, na które są one ulokowane.

Wobec powyższego znacznie już dokładniejszy obraz ruchu wkładów przedstawia następujące zestawienie (według poszczególnych rodzajów wkładów):

	31/XII 1930	30/IX 1931	31/XII 1931
	miljn. z	miljn. z	miljn. z
Wkłady oszczędnościowe	1.217'2 ¹⁾	1.225'4	1.246'9
„ terminowe	569'2	419'7	381'0
Razem:	1.786'4	1.645'1	1.627'9
Rachunki bieżące i żyrowe	526'1 ¹⁾	395'7	483'8
Wkłady bezterminowe i à vista	395'6	267'2	249'9
Wkłady czekowe	290'6	258'1	292'0
Razem	1.212'3	921'0	1.020'3
Ogółem:	2.998'7	2.566'1	2.648'2

Jak widzimy, wkłady kapitalizacyjne (oszczędnościowe i terminowe) wykazały w 1931 r. znacznie mniejszy spadek niż rezerwy gotówkowe (rachunki bieżące, żyrowe, czekowe, à vista) — choć w IV kwartale pierwsze nieco obniżyły się, a drugie dość znacznie wzrosły. Wkłady oszczędnościowe przez cały rok wzrastały, aczkolwiek w sumie wzrostu (ok. z 60 — 70 miljn.) pewną rolę odegrały przypisy odsetek. Wkłady terminowe w IV kwartale r. ub. jeszcze obniżyły się, co jest w pewnej mierze rezultatem wymowień, uskutecznionych w III kwartale. Wkłady czekowe wzrosły poważnie w IV kwartale, powracając do poziomu z początku roku. Jeszcze silniej zwiększyły się salda rachunków bieżących i żyrowych, lecz zwykła dotyczy prawie wyłącznie lokat żyrowych w Banku Polskim i wiąże się z ultimo rocznem.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę wkłady w poszczególnych instytucjach (względnie grupach instytucji), to stwierdzić musimy poważne przesunięcia w rozmieszczeniu wkładów w 1931 r. Przy spadku ogólnej sumy wkładów o ok. 11½% wkłady w bankach państwowych wzrosły, mianowicie w Państw. Banku Rolnym pozostały prawie bez zmiany, w Banku Gospodarstwa Krajowego nieznacznie tylko obniżyły się (o niecałe 4%), a w Pocztowej Kasie Oszczędności silnie podniosły się (wkłady oszczędnościowe); dalej — w kasach oszczędności nastąpił też lekki wzrost wkładów; poważna zwykła wkładów (mimo spadku w ciągu roku) nastąpiła również w Banku Polskim; natomiast zniżkę wkładów wykazują: spółdzielnie kredytowe, banki komunalne, Centr. Kasa Spółek Roln. oraz banki prywatne, przyczem spółdzielnie i banki komunalne miały ubytek wkładów, odpowiadający procentowo ubytkowi ogólnej sumy, Centr. Kasa Spółek Roln. — nawet nieco mniejszy, podczas gdy banki prywatne wykazały gwałtowną zniżkę, która dla banków wziętych bez oddziałów banków zagranicznych wyniosła przeszło 2/5.

¹⁾ Salda rachunków bieżących spółdzielni kredytowych w sumie ok. z 40 — 50 miljn. wykazane są na dz. 31/XII 1930 r. łącznie z wkładami oszczędnościowymi.

Ruch wkładów w poszczególnych instytucjach (czy grupach) w ciągu 1931 r. ilustruje następujące zestawienie (w miljn. z):

	31/XII 1930	30/IX 1931	31/XII 1931
Banki akcyjne	979'6	593'8	584'7
Kasy oszczędności	582'1	617'6	603'3
Pocztowa Kasa Oszczędności	431'3	450'7	509'8
Spółdzielnie kredytowe	392'4	354'1	342'4
Bank Gospodarstwa Krajowego	243'1	234'9	233'9
Bank Polski	162'4	129'8	190'5
Oddziały zagranicznych banków akcyjnych	71'5	60'9	55'9
Banki komunalne	68'5	61'1	60'8
Państwowy Bank Rolny	62'3	57'7	62'0
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	5'5	5'5	5'0

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 11 do 16 kwietnia 1932 r.

— Dla walut panowała w okresie sprawozdawczym tendencja słabsza. Kursy ulegały naogół niewielkim wahaniom, tak iż w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego różnice są stosunkowo niewielkie; zniżkowały dolary, funty szterlingi, franki francuskie i szwajcarskie, belgi, korony czeskosłowackie, liry włoskie oraz floreny holenderskie. Zwyżkę wykazują jedynie guldeny gdańskie, kurs zaś od dłuższego już czasu nienotowanych lei rumuńskich pozostał niemal bez zmiany.

Zainteresowanie dolarami gotówkowymi i zapotrzebowanie na nie dość znacznie się zmniejszyło, szczególnie w ostatnich dniach tygodnia; kurs ich nieco spadł — do z 8'89½ za \$ 1. Identyfikacyjnie kształtował się kurs dolara w obrotach prywatnych, kończąc okres sprawozdawczy na poziomie z 8'92½ za \$ 1.

Wysokość dziennego zapotrzebowania walut pozostawała w okresie sprawozdawczym bez większych zmian na dotychczasowym średnim poziomie.

	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Kurs w dn. 16/IV
	w z		
Dolary St. Zjedn.	\$ 1 8'903	8'90	8'90
„ „ „ telegr.	\$ 1 8'908	8'906	8'906
Funty szterlingi	£ 1 33'90	33'60	33'65
Franki francuskie	100 fr. 35'15	35'13	35'13
Franki szwajcarskie	100 fr. 173'70	173'30	173'30
Belgi	100 blg. 124'90	124'80	124'85
Korony czeskosłowackie	100 kor. 26'38	26'36	26'38
Liry włoskie	100 lir. 45'95	45'85	—
Floreny holenderskie	100 fl. 361'20	361'15	361'15
Guldeny gdańskie	100 guld. 174'55	174'35	—
Leje rumuńskie	100 lir. 5'36½	5'36½	5'36½

Dział papierów w lokacyjnych państwowych miał w okresie sprawozdawczym tendencję słabą, na co w znacznym stopniu wpłynęło osłabienie na giełdzie nowojorskiej. Większość papierów tej grupy ulegała dość silnym wahaniom kursowym, wykazując w porównaniu z notowaniami końcowymi okresu poprzedniego również dość znaczne różnice, a mianowicie: 4% Pożyczka Inwestycyjna sztuki zniżkowała o z 2'00, serje o z 3'00, od dłuższego czasu nienotowana 5% Pożyczka Konwersyjna Kolejowa o ok. 4%, 6% Pożyczka Dolarowa o 2½%, 7% Pożyczka Stabilizacyjna o 1'88½, 10% Pożyczka Kolejowa o 1½%, 5% Pożyczka Konwersyjna o 1½% oraz 3% Pożyczka Budowlana o z 0'40. Wyjątek stanowi 4% Pożyczka Dolarowa, która uzyskała poprawę o z 0'75. Kursy listów zastawnych i obligacji banków państwowych pozostały bez zmiany.

Zainteresowanie listami zastawnymi było w okresie sprawozdawczym nadal niewielkie i koncentrowało się głównie

na listach miejskich i ziemskich. Kursy większości papierów tego działu, a szczególnie listów prowincjonalnych, kształtowały się niskowo, wykazując w poszczególnych wypadkach dość znaczne straty (10% L. Z. T-wa Kredytowego m. Radomia — 3%). Z pośród listów zastawnych w walucie obcej obracano jedynie 7% L. Z. T-wa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie 1928 r., które niżkowały o 1%.

Obligacjami nie interesowano się; obracano jedynie 8% Obligacjami Polskiego Banku Komunalnego III em. — po kursie dotychczasowym.

		Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Kurs w dn. 16/IV
3% Pożyczka Budowlana	zł.	50	38 50	37 25	38 50
4% " Dolarowa	\$	5	50 00	47 75	50 00
4% " Inwestycyjna	zł w zł.	100	89 50	85 50	—
4% " " serje	zł w zł.	100	93 00	90 00	—
			w % nomenału		
5% " Konwersyjna	zł		39 25	38 75	38 75
5% " Konwers. Kol.	zł		33 00	32 00	32 75
6% " Dolarowa	\$		60 25	55 00	—
7% " Stabilizacyjna ¹⁾	\$		59 00	52 00	54 25
					-55 25
					-54 12
10% Pożyczka Kolejowa	fr. w zł.		100 75	100 25	100 50
					-100 75
7% L. Z. Państ. Banku Roln.	zł w zł.	1927	83 25	83 25	83 25
8% " " " " " "	zł w zł.	1927	94 00	94 00	94 00
7% L. Z. Banku Gosp. Kraj.	zł w zł.	1927	83 25	83 25	83 25
8% " " " " " "	zł w zł.	1924	94 00	94 00	94 00
7% Obl. Kom. " " " "	zł w zł.	1927	83 25	83 25	83 25
8% " " " " " "	zł w zł.	1924	94 00	94 00	94 00
8% Obl. Bud. " " " "	zł w zł.	1927	93 00	93 00	—
8% Obl. Polskiego Banku Komunalnego III em.	zł w zł.	1924	93 00	93 00	—
4½% L. Z. T-wa Kred. Ziems.	zł		40 75	39 00	40 50
					-40 75
7% L. Z. T-wa Kred. Ziems. w Warszawie 1928 r.	\$ w zł.		54 50	53 00	54 00
4½% L. Z. T-wa Kred. m. Warsz.	zł		47 50	47 25	—
8% " " " " " "	zł		63 00	60 50	62 00
					-63 00
					-62 00
8% " " " " " " Częstoch.	zł		54 00	53 25	54 00
8% " " " " " " Kalisza	zł		58 25	58 25	—
5% " " " " " " Łodzi	zł		46 00	46 00	—
8% " " " " " " " "	zł		60 75	60 00	60 60
5% " " " " " " Piotrkowa	zł		54 50	53 25	54 50
10% " " " " " " Radomia	zł		60 00	60 00	—
10% " " " " " " Siedlec	zł		58 00	58 00	—

ZŁOTY ZAGRANICA

1932	Gdańsk ¹⁾	Berlin ¹⁾	Wiedeń ¹⁾	Paryż ¹⁾	Zurych ¹⁾
11. IV	57 24—57 36	—	79 41—79 89	—	57 55
12 "	57 17—57 29	47 15—47 35	" "	—	57 50
13 "	57 17—57 28	" "	" "	284 50	—
14 "	57 21—57 32	" "	79 46—79 94	—	57 65
15 "	57 15—57 26	" "	79 41—79 89	—	57 60
16 "	57 13—57 24	" "	—	—	"

1932	Łondyn ²⁾	Praga ¹⁾	New-York ¹⁾	Amsterdam ¹⁾
11. IV	34 00	377 70—379 70	—	—
12 "	33 75	378 125—380 125	—	—
13 "	"	377 875—379 875	—	—
14 "	"	"	—	—
15 "	33 62	"	—	—
16 "	33 75	"	—	—

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH¹⁾

	28 III—2/IV	4—9/IV	11—16/IV
(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach obroty)			
New-York			
6% dolarowa 1920	59½—57½—58½ (7.000)	58½—55½—55½ (24.000)	55½—48—53½ (29.000)
8% Dillon. 1925	60—59—59½ (30.000)	60—58½—58½ (71.000)	58½—48—54 (184.000)
7% stabilizac. 1927	57—56½—57 (79.000)	56½—53½—54 (162.000)	54½—46—52 (286.000)
7% Warszawy 1928	42—41—41 (12.000)	41½—38½—38½ (128.000)	40—36½—40 (58.000)
7% śląska 1928	43½—41½—41½ (37.000)	43—39½—39½ (24.000)	39½—36—36 (43.000)
Łondyn			
7% stabilizac. 1927	75 82—73 82—74 82	75 67—73 67—74 67	76 00—69 50—70 50
Zurich			
7% stabilizac. 1927	57 00—56 00	58 00—55 50—57 00	—
Sztokholm			
7% stabilizac. 1927	styczeń 52—19 (15.000)	luty 53—50 (15.000)	—
Paryż			
7% stabilizac. 1927	82 85—73 42	70 63—65 30	68 63—60 19
Medjolan			
7% włoska 1924	96 65—96 50—96 50 (225)	96 30—96 10—96 10 (175)	96 00—96 00—96 00 (25)

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

M. IN. NA PODSTAWIE RAPORTÓW I DONIESIEN POLSKICH PLACÓWEK ZAGRANICZNYCH

OGÓLNE

ZALAMANIE SIĘ KONCERNU KREUGERA. — Śmierć Ivara Kreugera, twórcy i kierownika szwedzkiego trustu zapalczanego, wywołała panikę na giełdach światowych i skierowała ogólną uwagę na sytuację jego koncernu.

Interesy tego swoistego przedsiębiorstwa mają charakter wybitnie międzynarodowy; działalność jego obejmuje bowiem niemal całą kulę ziemską. Łącznie z ekspansją geograficzną występuje zaangażowanie się koncernu w różnorod-

nych dziedzinach. Pierwszorzędne znaczenie pod tym względem przypada niewątpliwie wytwórczości zapalek. W zakresie tym opanował Kreuger 75% światowej produkcji. „Svenska Tändstick AB”, reprezentująca interesy zapalczane koncernu, posiada wraz z przedsiębiorstwami afiliowanymi fabryki w 43 państwach. Z większych państw jedynie Z. S. R. R. i Francja nie stanowią rynku zbytu dla Kreugera. Tak szeroką ekspansję na rynku zapalczanym zawdzięczał koncern — poza racjonalizacją swych przedsiębiorstw i opanowaniem różnych stadiów wytwórczości zapalek (drzewo, chemikalia, maszyny i t. p.) — zręcznym posunięciem w kie-

runku zdobycia rynków. W szeregu krajów uzyskał Kreuger drogą przedniego podboju cen oraz wykupu fabryk pozycję monopolistyczną. Na udzielenie formalnego monopolu zdobyły się, zresztą, wyłącznie kraje słabsze pod względem finansowym (16 krajów Europy Wschodniej i Środkowej oraz Ameryki Południowej), które w ten sposób mogły liczyć na otrzymanie większej pożyczki.

¹⁾ Za zł 100.

²⁾ Za £ 1.

³⁾ Kursy — w zł-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju.

¹⁾ Z wyłączeniem transzy francuskiej.

Kreuger natomiast w związku z jego rozległymi interesami zapalczanymi pozostawał w ścisłym kontakcie ze światowym rynkiem kapitałów, dającym go wielkim zaufaniem, i drogą emisji walorów swego koncernu uzyskiwał on środki, z których udzielał tym państwom pożyczek wzamian za dzierżawę monopolu zapalczanego (jedynie Niemcom dał Kreuger w 1929 r. wielką pożyczkę tylko za zakaz importu zapalek). Eksploatacja monopolów zapalczanych zabezpieczała mu amortyzację i oprocentowanie. Zaangażowanie Kreugera w pożyczkach państwowych sięga blisko \$ 400 miljn.

Poza interesami zapalczanymi i związanymi z nimi — pożyczkowymi miał koncern Kreugera udział w szeregu przedsiębiorstw, jak w szwedzkim truciście kopalnianym rudy żelaznej (Grängesberg), w fabrykach papieru i celulozy, w eksploatacji telefonów (Ericsson i International Telephone & Telegraph Co), w szeregu banków, w towarzystwach kredytu hipotecznego, nadto był właścicielem mnóstwa domów i terenów. Ostatnio zaangażował się w towarzystwie Boliden, które ma eksploatować złoto w północnej Szwecji.

Ogólny kryzys gospodarczy, a zwłaszcza finansowy, odbił się silnie także i na koncernie Kreugera. Zbyt zapalek uległ coprawda w związku z kryzysem mniejszemu skurczeniu aniżeli inne produkty. Kreuger poniósł tu jednak straty, wynikające z deprecjacji walut, gdyż nawet w krajach, objętych monopolem, ceny zapalek ustalone były w walucie danego kraju. Również i zaangażowanie się w pożyczkach było powodem trudności finansowych dla koncernu. Trudności te przybrały charakter konkretny jedynie w Grecji i niektórych państwach Ameryki Południowej, gdzie ogłoszone zostało moratorium, oraz na Węgrzech w związku z przeszkodami w transferze. Przewidywano jednak ujemne skutki kryzysu finansowego, a zwłaszcza ograniczeń w obrocie dewizowym, dla obsługi pożyczek koncernu. To wpływało na niższe kursy jego walorów i, w rezultacie, zamykało przed nim rynek emisyjny. Kreuger usiłował się temu przeciwstawić. Poświęcił on wiele środków na podtrzymanie kursu swych akcji. Nie osiągnął jednak zamierzonego celu, lecz poniósł tylko dodatkowe straty.

Naskutek ogólnej sytuacji rynku pieniężnego Kreuger jeszcze przed wybuchem kryzysu finansowego wywiązał się z początku 1931 r. z przypadającej płatności drugiej transzy pożyczki dla Niemiec drogą emisji akcji po kursie, który anulował rentowność transakcji. W dalszym zaś ciągu posługiwał się dla uzyskania funduszy dla na wpłatę transz pożyczkowych dla innych krajów — m. in. dla Polski — kredytem krótkoterminowym.

Specjalna komisja, powołana dla zbadania stanu koncernu Kreugera, nie zdołała jeszcze sytuacji wyjaśnić. Księgi nie dają bowiem pojęcia o wszystkich transakcjach, których sprężyną był tylko sam Kreuger. Stosunki wzajemne poszczególnych członków koncernu są nader niewyraźne. Nie ulega jednak — jak się wydaje — wątpliwości, że Kreuger popełnił mnóstwo nadużyć i to na wielką skalę: w postaci podwójnego zastawu walorów i obiektów, fingowania różnych aktywów w bilansie, a nawet fałszowania papierów wartościowych i t. p. Trudno sobie zdać sprawę na co zużytkował Kreuger środki,

uzyskane tą drogą. Najprawdopodobniej chodziło tu o interwencję na giełdzie celem utrzymania na wysokim poziomie kursu jego walorów, o czym już wyżej wspominaliśmy. Nie jest jednak całkowicie wyłączone, że nawet w pomyślnym dla koncernu okresie wypłacane przez wysokie dywidendy przekraczały zyski, naruszając substancję jego przedsiębiorstw. Dotychczas wiadomo, jak się odnieść do pogłosek o rzekomych nadużyciach, do projektów ewentualnych sposobów likwidacji koncernu i t. d.

Krach Kreugera wpłynął wysoce niekorzystnie na poprawiającą się już nieco światową sytuację finansową i w szczególności zaciążyła na losach gospodarczych Szwecji.

A. St.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

— W greckiej prasie opozycyjnej ponownie pojawiły się wiadomości o zamiarze Rządu porzucenia parytetu złota. Dementi oficjalne jest tym razem niewyraźne i nie stanowi bynajmniej zdecydowanego zaprzeczenia tym wiadomościom.

— Czeskosłowacki Bank Narodowy polecił wszystkim bankom zamknięcie kont, należących do osób lub firm, osiadłych w Grecji i Jugosławii. Uprzednio już zarządzenie takie obowiązywało w odniesieniu do kont bankowych austriackich, węgierskich i niemieckich.

— Nieporozumienie celne czeskosłowacko-włoskie zostało zakończone przez wzajemne status quo. Represalja włoskie zostały cofnięte, a Czechosłowacja zobowiązała się przydzielić dewizy na import z Włoch, zwłaszcza owoce.

— Istnieją pogłoski, że austriackie Min. Rolnictwa opracowało rozporządzenie, wprowadzające obowiązek znakowania jaj importowanych. Procedura taka byłaby poważnym obciążeniem tego handlu; omawiany projekt wywołał już usilne protesty sfer zainteresowanych.

— Jako reakcja przeciw stosowanej w Holandji polityce kontyngentowej powstał tam komitet przeciwkontyngentowy w składzie wybitnych reprezentantów sfer gospodarczych. Komitet nie będzie zwalczał kontyngentowania jako środka obrony bilansu handlowego, występując w tych wypadkach, gdy kontyngenty przeradzają się w posunięcia interwencjonistyczne, szkodliwe dla całokształtu gospodarstwa narodowego.

— Rząd holenderski zamierza skontyngentować import drzewa i wyrobów z drzewa. Komitet kryzysowy przygotowuje potrzebne w tym względzie materiały.

— Zawarty układ dodatkowy do umowy handlowej czeskosłowacko-francuskiej. Obie strony zwalniają się z niektórych stawek związanych; zobowiązują się nie stosować jednostronnie kontyngentów przywozu do towarów, co do których istnieją odpowiednie porozumienia między odnośnymi przemysłami. Czechosłowacja uzyskała udogodnienia dla swego wywozu jęczmienia, drzewa i ozokerytu.

— W Estonji od połowy b. m. w swobodniejszy nieco sposób przydzielane są dewizy na płatności za-

graniczne. Zobowiązania z przed dn. 20/XI r. ub., obliczone na 2 miljn. kor., mogą być pokryte przydziałem dewiz w połowie jeszcze w b. m., w drugiej połowie w maju i czerwcu r. b. Również bieżące zapotrzebowania traktowane są liberalniej.

— Francuska polityka kontyngentowa wywołuje ostre sprzeciw ze strony amerykańskich sfer handlowych. Prez. Hooveri złożono memoriał, domagający się zastosowania zarządzeń retorsyjnych.

— Rumuńskie retorsyjne ograniczenia obrotu dewizowego rozciągnięte zostały na obroty z Bułgarią.

— W Czechosłowacji postanowiono przydzielać dewizy na potrzeby importu z Austrii, Jugosławii i Węgier jedynie z sum, należących do obywateli czeskosłowackich, a znajdujących się w bankach odnośnych krajów na kontach zamkniętych.

— W dn. 19 b. m. stopa dyskontowa Banku Finlandzkiego została obniżona z 7% na 6½%.

— Dn. 21 b. m. Bank Angielski ponownie obniżył stopę dyskontową, mianowicie z 3½% do 3%.

— Grecki bank emisyjny powiadomił sfery handlowe, że na cele importu (oprócz zbóż) nie będzie nadal przydzielał dewiz, które będą musiały być nabywane na wolnym rynku, t. j. w praktyce u agentów ulicznych. Spowodowało to gwałtowną hausę kursów ulicznych, tak więc funt sz. (normalnie 300 drachm) skoczył w szybkim tempie z 350 na 500 drachm. Krok ten spotkał się z gwałtowną krytyką. Zwraca się uwagę, że ceny importowanych artykułów pierwszej potrzeby wzrosną do poziomu nadmiernie wysokiego w stosunku do płac i zarobków.

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH ARTYKUŁY SPOŻYWCZE I KOLONJALNE

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie od dn. 1 do 15 kwietnia r. b. kształtowały się następująco (w \$ za kwintal):

	1-8/IV	9-15/IV	+ wzrost - zmniejszenie
Pszenvica: %			
Berlin . . .	6'14½	6'22	+ 1'2
Praga . . .	4'51	4'51	—
Chicago . . .	2'08	2'20½	+ 6'0
Buenos Aires	2'79½	2'87	+ 2'5
Liverpool . .	2'16	2'33	+ 7'8
Wiedeń . . .	4'91½	4'90	— 0'2
Hamburg . . .	2'75½	2'79½	+ 1'6
Żyto:			
Berlin . . .	4'75½	4'73½	— 0'4
Praga . . .	4'19	4'17	— 0'5
Chicago . . .	1'85	1'89	+ 2'1
Wiedeń . . .	4'78	4'78	—
Hamburg . . .	2'42½	2'38½	— 1'5
Owies:			
Berlin . . .	3'85½	3'95½	+ 2'5
Praga . . .	3'14½	3'08½	— 1'8
Chicago . . .	1'76	1'71	— 2'8

Buenos Aires	2:34½	2:44	+ 4'0
Liverpool	2:87½	2:78½	- 3'1
Wiedeń	4:08	3:95	- 3'1
Hamburg	1:88½	1:93½	+ 2'5

Jęczmień browarowy:

Berlin	4:45½	4:54	+ 1'8
Praga	3:18	3:18	—
Chicago	2:34	2:34	—
Wiedeń	5:11	5:11	—
Hamburg	2:50	2:48	- 0'8

Jęczmień zwykły:

Berlin	4:18	4:31	+ 2'9
--------	------	------	-------

BYDŁO I MIĘSO

— Pomimo Świąt Wielkiejnocy, w czasie których popyt na wszelkiego rodzaju mięso, a zwłaszcza wieprzowinę, wzrasta bardzo znacznie, tegoroczna konjunktura świąteczna nie przyniosła większych korzyści handlowi eksportowemu.

Chwilowy wzrost cen trzody mięsnej w marcu nastąpił na wszystkich większych rynkach zbytu nierogaczyny, jednakże zapotrzebowanie nie było tak duże, jakby się tego można było spodziewać, a naskutek ostrego spadku spożycia. To ostatnie zjawisko dało się szczególnie wyraźnie zauważyć w Austrii.

Dość znaczny wzrost cen nierogaczyny, zwłaszcza mięsnej, nadającej się do wyrobu szynki, nastąpił w okresie przedświątecznym w Czechosłowacji, jednakże ze względu na przemijający charakter tej poprawy rynku i nowe obstrzeżenia dewizowe—Czechosłowacja nie może być uważana jako poważny rynek zbytu polskiej produkcji hodowlanej.

W Anglii ceny bekonów, aczkolwiek mało zwiększające, miały mocną tendencję. Bekon polski ze względu na swoją niską cenę zostaje łatwo rozsprzedany i nie wykazuje wahań cen. Naogół z powodu taniości bekonów w porównaniu do innych produktów spożywczych — konsumpcja tego artykułu w Anglii znacznie wzrosła.

Wiedeń. — Płacono w ostatnim tygodniu — w szyl. austr. za 1 kg żywej wagi: woły 0'80 — 1'80, buhaje 0'70 — 1'05, krowy 0'70 — 1'10, chudzie 0'50 — 0'70. Na targowicy trzody chlewnej płacono za polskie świnię mięsne 1'30 — 1'80, — tłuszczone 1'25 — 1'35. Tendencja nieco lepsza. Dostawy trzody z Polski znacznie zmniejszone.

Praga. — Płacono — w Kcz. za 1 kg żywej wagi: woły 3'25 — 5'50, stadniki 3'50 — 4'70, krowy 2'75 — 5'00, jałówki 3'00 — 5'00, świnię krajową 5'75 — 7'20, — polskie 6'40, barany jugosłowiańskie 6'30 — 7'00, — rumuńskie 6'00 — 6'40.

Londyn. — Na rynku bekonów notowano oficjalnie — w sh za 1 cwt: bekony duńskie Nr. 1 sizeable 54 — 56, — Nr. 2 49 — 51, — Nr. 3 43 — 45, — ciężkie Nr. 1 53 — 55, — Nr. 2 48 — 50, — szóstki Nr. 1 48 — 50, — Nr. 2 46 — 48, szwedzkie Nr. 1 sizeable 52, — Nr. 2 45 — 47, — ciężkie Nr. 1 51, — Nr. 2 44 — 46, holenderskie Nr. 1 sizeable 46 — 49, — Nr. 2 38 — 45, — Nr. 3 36 — 40, — ciężkie Nr. 1 45 — 48, — Nr. 2 40 — 42, — szóstki Nr. 1 43 — 44, — Nr. 2 42 — 43, polskie Nr. 1 sizeable 42 — 44, — Nr. 2 34 — 40, — Nr. 3 34 — 38, — ciężkie Nr. 1 39 — 43, — Nr. 2 34 — 39, — szóstki Nr. 1 40, — Nr. 2 38 — 40. Tendencja i nastrój rynku spokojne, popyt umiarkowany.

MASŁO

— Sytuacja na międzynarodowym rynku nabiałowym od dłuższego czasu pozostawia dużo do życzenia, naskutek licznych i rygorystycznych zarządzeń, słabej konsumpcji i nadmierne w wielu wypadkach rozbudowanego mleczarstwa. Oczekiwana w marcu zwykła cen i wzrost zapotrzebowania wielkanocnego zawiodły nadzieje, ponieważ poprawa rynku nosiła przeważnie charakter lokalny, nie wywierając dodatniego wpływu na handel eksportowy.

Rynek niemiecki wykazuje ospałą tendencję i nastrój niższy z powodu nadmiernej podaży. Utrzymanie przez Rząd Rzeszy autonomicznych stawek celnych na masło w stosunku do Polski, przy jednoczesnym obniżeniu się kosztów własnych produktu polskiego może wpłynąć na ożywienie eksportu.

Na rynku angielskim żadnych ciekawych objawów nie zaobserwowano; przeważa podaż masła kolonialnego, które dzięki wielu prerogatywom stanowi trudną konkurencję dla towaru kontynentalnego.

Naogół na rynku światowym nabiału panuje słaby nastrój, i widoki na bliższą przyszłość nie wróżą szybkiej poprawy.

Londyn. — Urzędowe notowania cen masła — w sh za 1 cwt: masło nowozelandzkie 107 — 109, — najlepsze niesolone 114 — 118, — lepsze niesolone 106 — 110, duńskie 118 — 120, holenderskie 123 — 130. Tendencja niżkowa.

Berlin. — Notowania — w RM za 50 kg loco skład: masło I gat. 126, — II gat. 119, — III gat. 109. Tendencja utrzymana.

Wiedeń. — Notowania masła w/g urzędowej giełdy franco Wiedeń — w szyl. austr. za 1 kg: masło znakowane 5'70 — 5'80, — stołowe 5'60 — 5'70, — kuchenne 4'40 — 4'60. Tendencja utrzymana, ceny bez zmian.

Kopenhaga. — Oficjalne notowania masła — w Kor. duńskich za 100 kg: masło eksportowe 170. Cena znacznie obniżona.

J A J A

— Obecna ogólna sytuacja gospodarcza, a zwłaszcza daleko idące i liczne posunięcia restrykcyjne we wszystkich krajach europejskich wytworzyły niepewne a częstokroć trwożliwe nastroje rynku jajcarskiego. Ztąd też dał się zauważyć w marcu na rynkach brak dyspozycji handlowych, obliczonych na dalszą metę.

W Niemczech zapotrzebowanie świąteczne w miesiącu sprawozdawczym było bardzo znaczne, i ze względu na niedostateczne obciążenie rynku berlińskiego popyt przewyższał w niektórych okresach dość znacznie istniejącą podaż. Zapowiedziana zwykła cła wwozowego oraz przydział ograniczonych ilości dewiz wpływały hamująco na dostawy zagraniczne do Niemiec.

W Austrii i Czechosłowacji pomimo ogólnej stagnacji na rynku żywnościowym ceny jaj dzięki zbliżającym się świętom zwykowały.

W Anglii dzięki silnie wzmożonej produkcji krajowej ceny jaj nie wykazywały tendencji zwykowej, i zapotrzebowanie na towar obcy było bardzo nieznaczne.

Berlin. — Płacono w okresie świątecznym — w fen. za 1 szt.: jaja krajowe

do picia 8 — 9, duńskie 17 — 18 lbs 8½ — 8¾, — 15½ — 16 lbs 7½, holenderskie 68 g 8¼ — 9, węgierskie 7¼, drobne 6.

Wiedeń. — Płacono — w gr. austr. za 1 szt.: jaja prima węgierskie 12¼ — 12¾, krajowe prześwietlane 12 — 12½, — nieprześwietlane 11½ — 11¾.

Londyn. — Notowano urzędowo — w sh za 120 szt.: jaja krajowe specjalne 11/6, duńskie 18 lbs 10/6, — 17 lbs 9/6, — 15½ lbs 9, holenderskie brunatne 18 lbs 12 — 12/3, — 16 lbs 10 — 10/3, — 14 lbs 9/6, — zwykłe 18 lbs 11 — 11/6, — 16 lbs 9/9, — polskie 51/54 kg 8/6. — 48/51 kg 8/3, — czerwone 6.

Paryż. — Notowano — we fr. fr. za 1.000 szt.: jaja pikardyjskie 320 — 500, normandzkie 300 — 480, bretońskie 290 — 320, marokańskie 315 — 320. Po świątach wielkanocnych ceny wszystkich gatunków znacznie spadły.

METALE

ŻELAZO. — Okres dwutygodniowy od 19 marca do 1 kwietnia nie przyniósł żadnej wyraźnej zmiany ku lepszemu. Ceny żelaza osiągnęły poziom £ 2.6.6 za tonnę żelaza sztabowego, uniemożliwiający wszelką pracę. Cokolwiek lepsze wiadomości nadchodzą ze strony Międzynarodowego Kartelu Stali, mianowicie polepszają się szanse dojścia do porozumienia ze względu na to, że w grupie belgijskiej zaczyna ujawniać się zrozumienie szkodliwości obecnego stanu rzeczy, tak że trusty nawiązały już ze sobą rozmowy.

W Niemczech zmiany zasadniczych nie było. Zbiżający się sezon wiosenny nie przyniósł jeszcze ożywienia głównie z tego powodu, że szanse na poważniejsze ożywienie się budownictwa są bardzo niewielkie. W dziedzinie surówki obroty były nieco lepsze dzięki temu, że wzrosło zapotrzebowanie ze strony fabryk narzędzi rolniczych. Notowano ceny: hematytowa surówka RM 78'50 loco Mannheim, surówka odlewnicza Nr. 3 RM 70'50 loco Mannheim. Zapotrzebowanie na żelazo walcowane nie przekraczało dotychczasowego. Na żelazo sztabowe zapotrzebowanie było słabe, jak również i na blachę. Interesy wywozowe przedstawiały się bardzo słabo ze względu na niebywale niską cenę.

Dużą pomoc da niemieckim hutom nowe zamówienie ze strony Sowietów na 300 tys. t. które zostało udzielone po cenie RM 100 f. o. b. port za żel. sztabowe.

We Francji położenie ciągle pozostaje trudne, gdyż huty nie posiadają dostatecznych zamówień. Ze strony kompetentnych czynników wysuwane są pod adresem Konwencji Hutniczej ostrzeżenia, że biura sprzedaży powinny być bardzo umiarkowane w oznaczaniu cen, szczególnie ze względu na skontyngentowanie przywozu.

Położenie na rynku belgijskim pozostaje w dalszym ciągu zdeprymowane. Jedynie w transakcjach blachą cienką jest do zanotowania dosyć znaczna poprawa. Cena blachy 1 mm podniosła się do £ zł. 4.17, t. j. o sh 5/5. Ceny innych gatunków żelaza pozostawały na bardzo niskim poziomie: żelazo sztabowe £ zł. 2.6, blacha gruba £ zł. 2.17, blacha średnia 1½ cala £ zł. 2.18.6 do 2.19. Interesy wywozowe rozwijały się słabo.

Na rynku angielskim okres świąteczny wywarł większy wpływ niż gdzie-

kolwiek. Ze wszystkich prowincyj nadchodzą wiadomości o braku zainteresowania i o kompletnym zastoju. Zwyczaj funta odbiła się ujawnienie na biegu interesów. W dziale surówki interesy rozwijały się słabo przy cenie zasadniczej Cleveland sh 58/6; surówka hematytowa notowana była sh 63/6. Półwytwór napotyka na dużą konkurencję kontynentalnych hut, które oferują po £ 4.6, podczas gdy cena hut miejscowych wynosi £ 5.7.6. To samo również jest w wytworach gotowych; żelazo sztabowe kontynentalne oferowane jest po £ 5, wobec ceny angielskiej £ 6.7.6; belki angielskie notowane były £ 7.12.6.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ złot. f. o. b. port — notowane były w dn. 31 marca 1932 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1.016 kg	za 1.000 kg	
Surówka:			
odlewn. Nr. III (2.5-3.0% Si)	—	1. 9.0	1.9.0
tomasowska	—	1.17.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2. 4.0	2. 4.0
platyny	—	2. 5.0	2. 4.6
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	2. 6.6	2. 7.0
belki	—	2. 6.0	2. 6.6
katowniki	—	2. 7.0	2. 7.6
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.12.6	5.12.6
bednarka	—	3. 7.6	3. 7.6
drut-walcówka	—	5. 2.0	5. 2.0
blacha tomasowska	—	2.19.0	2.18.6
blacha czarna (24 gąge)	—	—	—
drut ocynkowy	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druc.	—	5.10.0	5.10.0

METALE NIEŻELAZNE. — W okresie sprawozdawczym od 19 marca do 1 kwietnia londyński rynek metali nosił charakter specjalnie nerwowy, który wywołany został 2 czynnikami: z jednej strony wzrostem funta, z drugiej znacznym spadkiem ceny cyny, która pociągnęła za sobą wszystkie inne metale. Do silnego spadku cen, jaki odczuł cały rynek metalowy, przyczyniło się również

kompletne wstrzymywanie się od zakupów konsumentów. Zwyczaj funta niekorzystnie odbiła się na rynku, gdyż spekulacja, w nadziei dalszej zwyczajki, zaczęła wyzywać się metali i zaopatrywać w dewizy.

Dominującym na rynku metalem w okresie sprawozdawczym była cyna. Olbrzymi spadek jej ceny, o £ 24 w ciągu krótkiego czasu, pociągnęła za sobą również i inne metale. Przyczyny tego spadku nie są narazie wyjaśnione. W każdym razie zbiegł się on z konferencją londyńską, gdzie reprezentowane były Międzynarodowy Komitet Cyny oraz pool cynowy. Ogólne położenie cyny z punktu widzenia produkcji w ostatnich miesiącach trochę się poprawiło.

Na rynku miedzi panowało bardzo małe zainteresowanie ze strony konsumentów, natomiast dostawa była znaczna. Zaofiarowanie pozakartelowe było dosyć znaczne po cenie 5½ ct za lb, podczas gdy cena kartelowa została podniesiona do 6¼ ct. Ograniczenia wytwórczości, postanowione na ostatniej konferencji producentów w wysokości 20% zdolności wytwórczej, miały zostać wprowadzone od dn. 1/IV. Rynek pozostawał pod wpływem wiadomości o propozycji nieznanego bliżej konsorcjum londyńskiego, zrobionej wytwórcom amerykańskim, kupna od nich całego ich zapasu miedzi w ilości 500 tys. t po cenie 5 cts za lb; propozycja ta jednak została odrzucona.

Rynek ołowiu pozostawał w zupełnej depresji z powodu dużych zapasów i dużego napływu materiału o charakterze spekulacyjnym. Wytwórczość lutowa wyniosła 111.000 t wobec 121.000 t w styczniu. Zapotrzebowanie było minimalne, i ceny wykazywały tendencję zniżkową.

Również i na rynku cynku panowała depresja. Zapotrzebowanie było bardzo małe. Wydobycie kopalń cynkowych zwiększyło się w lutym, gdyż wyniosło 16.553 t wobec 9.643 t w styczniu. Ceny były zniżkowe.

Ruch cen poszczególnych metali w okresie sprawozdawczym przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza transakcje kasowe, druga — terminowe): Miedź standard straciła £ 3⁷/₈ wzgl. 3³/₈, miedź elektrolityczna wykazała również stratę £ 3, miedź zaś rafinowana £ 3½. Cyna dała stratę £ 23½, wzgl. 23⁵/₈. Ołów stracił przy obu rodzajach transakcji £ 2³/₈. Cynk spadł w cenie o £ 2¹/₁₆, wzgl. 2¹/₈. Glin pozostawał bez zmiany. Nikiel stracił

przy sprzedaży krajowej £ 10, w sprzedaży zaś zagranicą pozostał bez zmiany. Blacha biała utrzymała swoją cenę. Platyna wykazała stratę 2 d na uncji. Srebro straciło ⁵/₈ d wzgl. ¹¹/₁₆ d na uncji. Złoto straciło sh 6 na uncji.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali (w £ za 1.016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach, platyna — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję):

Metal	Poprzed. Okres sprawozdawczy:			
	okres ultimo	maksymum	minimum	ultimmo
Miedź:				
standard:				
kasa	33 ³ / ₈ - ³ / ₈	33 ¹ / ₈	29 ³ / ₈	29 ³ / ₈ - ⁷ / ₈
term.	33 ³ / ₈ - ³ / ₈	33 ³ / ₈	30	30- ¹ / ₈
elektrol.	36 ¹ / ₂ -37 ¹ / ₂	37 ¹ / ₂	33	33-35
rafinow.	36 ¹ / ₂ -37 ¹ / ₂	37 ¹ / ₂	32 ¹ / ₂	32 ¹ / ₂ -34
Cyna:				
kasa	130 ¹ / ₈ - ³ / ₈	128 ³ / ₈	106 ⁵ / ₈	106 ⁵ / ₈ - ⁷ / ₈
term.	131 ⁷ / ₈ -132 ¹ / ₈	130 ³ / ₈	108 ¹ / ₂	108 ¹ / ₂ - ¹ / ₂
Ołów:				
kasa	12 ¹ / ₂	12 ³ / ₁₆	9 ⁷ / ₈	9 ⁷ / ₈
term.	12 ¹ / ₂	12 ¹ / ₂	10 ¹ / ₈	10 ¹ / ₈
Cynk:				
kasa	12 ¹⁸ / ₁₆	12 ³ / ₈	10 ³ / ₈	10 ³ / ₈
term.	13 ³ / ₁₆	13	11 ⁹ / ₁₆	11 ³ / ₁₆
Glin:				
dla kraju	95	95	95	95
" zaogr.	—	—	—	—
Blacha				
biała	16	16	16	16
Nikiel:				
dla kraj.	230-235	235	220	220-225
" zaogr.	\$ 37	\$ 37	\$ 37	\$ 37
Platyna				
"Spong"	10.3	10.13	10.1	10.1
Srebro:				
kasa	18 ¹ / ₁₆	18 ³ / ₁₆	17 ¹ / ₁₆	17 ¹ / ₁₆
term.	18 ³ / ₁₆	18 ³ / ₁₆	17 ¹ / ₂	17 ¹ / ₂
Złoto	114.4	113.2	108.4	108.4

Na rynku starych metali panował zastój, zwiększony jeszcze przez okres świąteczny. Ceny hurtowe wynosiły — loco Berlin dn. 1/IV w RM: miedź 44-45, bronz 36-39, mosiądz 33-34, cynk 10-11, ołów miękki 14-15. Analogiczne ceny we Francji loco Paryż wynosiły we fr. fr.: 250, 200, 130, 65 i 95.

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
ELEKTORALNA 2 (parter)

TELEFONY: 412-66 (Red.), 412-73 i 335-35 (Adm.), 11-92-68 (Druk.). Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.
KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100.

CENY OGŁOSZEŃ w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1200; II i III str. okł. — zł 900; ½ str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 600, ½ str. — 350, ¼ str. — zł 200, 1/8 str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petito-wych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

Redaktor Naczelny: **CZESŁAW PECHE**

Redaktor: **WACŁAW SZURIG**

Sekretarz Redakcji: **BOHDAN WITWICKI**

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
PAWEŁ MICHALSKI

Redaktor działu rolno-gospodarskiego:
LEONARD KRAWULSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
JÓZEF GIEYSZTOR

Wydawca: **MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU**

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE Tow. Akc. Kolei Lokalnej I wardagóra-Nowe pow. Świecie, Pomorze

odbędzie się w dn. 21 maja 1932 r. o godz. 12 w Nowem w biurze Zarządu Kolei, na które PP. Akcjonariuszów uprzejmie zapraszam.

Porządek obrad: 1) Sprawozdanie administracyjne za 1931 r.; 2) Uznanie bilansu i udzielenie absolutorjum za 1931 r.; 3) Sprawa remuneracji; 4) Zmiana i uzgodnienie statutu z prawem o spółkach akcyjnych.

Sprawozdanie administracyjne, bilans oraz rachunek zysków i strat wyłożone zostaną w czasie od I.V do 15.V w biurze Zarządu Kolei.

Zarząd: (—) *Jabłoński*

ZARZĄD

Fabryki Portland-Cementu „KLUCZE”, S. A.

ma zaszczyt prosić PP. Akcjonariuszów Spółki o łaskawe przybycie na

ZWYCZAJNE OGÓLNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające w dn. 12 maja 1932 r., o godz. 11 przed poł., w biurze Zarządu w Kluczach, pow. Olkuskiego.

Porządek dzienny: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r., oraz sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie budżetu i planu działań na 1932 r.; 3) Wybór jednego członka Zarządu — również 5 członków Komisji Rewizyjnej; 4) Sprawozdanie Zarządu o stanie spraw w roku bieżącym; 5) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną wziąć udział w Zwyczajnym Ogólnym Zgromadzeniu, raczą złożyć w biurze Zarządu, przy fabryce w Kluczach, pow. Olkuskiego, akcje swe, lub kwity na zdeponowane akcje w instytucjach bankowych najpóźniej do dn. 5 maja 1932 r.

„BITUMEN” Naftowa Sp. Akc. w Borystawiu

zawiadamia po raz pierwszy, że w dn. 24 maja 1932 r., o godz. 4½ po poł., odbędzie się we Lwowie, ul. Kopernika 4

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu, oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat; 3) Kwitowanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Powzięcie uchwały w myśl art. 112 Prawa o Spółkach Akcyjnych z dn. 22/III 1928 r.; 5) Wybór Zarządu; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski akcjonariuszów.

W celu wykazania prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, w szczególności prawa głosowania, winien każdy akcjonariusz złożyć swe akcje najpóźniej na dni 7 przed terminem Walnego Zgromadzenia w kasie Spółki.

ZARZĄD

WARSZAWSKIEGO T-WA „MOTOR”, S. A., ZAKŁADY CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNE

w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

31 ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 30 kwietnia r. b., o godz. 6 pp., w lokalu Zarządu, przy ul. Marszałkowskiej Nr. 23 z następującym porządkiem obrad: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.; 2) Podział zysków; 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w tem Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć w Zarządzie Spółki swoje akcje, lub zaświadczenia — w myśl § 59 Prawa o Spółkach Akcyjnych z 22/III 1928 r.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakłady Chemiczne w Winnicy, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że — mocą postanowienia PP. Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dn. 7 października 1930 r., ogłoszonego w „Monitorze Polskim” z dn. 18 października 1930 r. Nr. 242 — kapitał zakładowy spółki powiększony został o zł 4.662.50, czyli do zł 500.000, drogą emisji 373 sztuk nowych akcji na okaziciela nominalnej wartości zł 12.50 każda; że zgodnie ze statutem, ogłoszonym w tymże N-rze „Monitora Polskiego” kapitał zakładowy spółki ustalony został na zł 500.000, podzielony na 500 akcji każda po zł 1.000 nominalnej wartości i wskutek tego dokonana będzie przez Zarząd

zamiana akcji dotychczasowych emisji

w ten sposób, że za każde 80 sztuk akcji dotychczasowych emisji po zł 12.50 nominalnej wartości każda, wydana będzie jedna akcja wartości nominalnej zł 1.000.

Wskutek tego Zarząd Spółki wzywa PP. Akcjonariuszów, ażeby się stawili w ciągu 7 dni od dnia dzisiejszego do kancelarii adwokata Stanisława Goldszteina (Kredytowa 3) pomiędzy godz. od 5 do 6½ po poł. wraz z posiadanymi akcjami i dokonali zamiany akcji dotychczasowych emisji po zł 12.50 każda na akcje nowej emisji, otrzymując za każde 80 akcji dawniejszych jedną akcję nominalnej wartości zł 1.000.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryka Obić Papierowych i Papierów Kolorowych „J. Franaszek”, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 maja 1932 r., o godz. 20 w biurze Spółki w Warszawie, przy ul. Wolskiej 41. odbędzie się

XXIII WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 3) Wybór jednego członka Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, zamierzający zgłosić wnioski, winni złożyć je Zarządowi Spółki, conajmniej na 2 tygodnie przed terminem Zgromadzenia.

ZARZĄD

Manufaktury Bawełnianej Gampe i Albrecht, S. A. W ŁODZI

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 12 maja 1932 r., o godz. 5 po poł., odbędzie się w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 210

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1931 r., rachunku zysków i strat i udzielenie Zarządowi pokwitowania; 3) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zebraniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki na 7 dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje.

Zarząd ZJEDNOCZONEJ FABRYKI ŻARÓWEK, S. A. w Warszawie, podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 maja 1932 r. o godz. 5 po poł., w siedzibie firmy przy ul. Nowowiejskiej Nr. 13, odbędzie się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów z porządkiem obrad, jak następuje: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931/32; 3) Określenie budżetu na 1932/33 r.; 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Zmiana Statutu; 6) Wolne wnioski.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Banku

Bank für Handel und Gewerbe Poznań

Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu, S. A. w Poznaniu

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w środę dn. 4 maja 1932 r. o godz. 12 w poł. odbędzie się w lokalu Banku w Poznaniu, ul. Maształarska 8a

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW
z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1931 r.; 2) Przedłożenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Wybór członków Rady Nadzorczej; 5) Ustalenie wynagrodzenia członków Komitetu Wykonawczego Rady Nadzorczej.

Prawo uczestniczenia w Walnem Zebraniu mają ci akcjonariusze, którzy złożyli w banku: Bank für Handel und Gewerbe Poznań Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu, S. A. w Poznaniu najpóźniej 7-mego dnia roboczego przed wyznaczonym Walnem Zebraniem do godz. 14 — akcje tegoż Banku, przeznaczone do uczestniczenia wraz z spisem numerów tych akcji, a o ile tych akcji nie otrzymali — odpowiednie noty ugodowe względnie kwity depozytowe powyż wspomnianego Banku i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zebrania. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniach winno być stwierdzone, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zebrania.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki

„Sieć Elektryczna Zagłębia Krośnieńskiego“

S. A.

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w biurze Zarządu Spółki we Lwowie, ul. Fredry 9 w dn. 29 kwietnia 1932 r., o godz. 12 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o użyciu wyników bilansowych tego roku administracyjnego;
- 4) Udzielenie pokwitowania dawnej Dyrekcji i Radzie Zawiadawczej za okres czasu od 1/V 1930 do 30/IV 1931;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem zgromadzenia złożyć swe akcje, opiewające na okaziciela, w biurze Zarządu we Lwowie, ul. Fredry 9, względnie wykazać, że są wpisani jako właściciele akcji imiennych do księgi akcyjnej conajmniej na 7 dni przed dniem walnego zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający 1 akcję, opiewającą na okaziciela lub imienną.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Spółki Akcyjnej FANTO

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w biurze Zarządu spółki we Lwowie, przy pl. Marjackim 8, w dn. 26 kwietnia 1932 r., o godz. 12 z następującym porządkiem dziennym

- 1) Otwarcie zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o użyciu wyników bilansowych tego roku administracyjnego;
- 5) Udzielenie za okres czasu od 1 maja 1930 do 30 kwietnia 1931 r. pokwitowania dawnej Dyrekcji i Radzie Zawiadawczej Spółki;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu we Lwowie, pl. Marjacki 8, lub w Polskim Banku Przemysłowym we Lwowie posiadane akcje lub świadectwa tymczasowe.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający 1 akcję okazicielską.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki

„Petrolea“ Akcyjne T-wo dla Przemysłu Oleju Skalnego

S. A.

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w biurze Zarządu spółki we Lwowie, przy pl. Marjackim 8, w dn. 26 kwietnia 1932 r., o godz. 14 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1920/31 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o użyciu wyników bilansowych tego roku administracyjnego;
- 5) Udzielenie za okres czasu od 1/V 1930 do 30/IV 1931 pokwitowania dawnej dyrekcji i Radzie Zawiadawczej Spółki;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

Z prawa głosu korzystać mogą ci PP. Akcjonariusze, którzy są wpisani conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia jako właściciele akcji imiennych do księgi akcyjnej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający 1 akcję imienną.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki

„Premier“ Polska Naftowa Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w biurze Zarządu Spółki we Lwowie, pl. Marjacki 8 w dn. 28 kwietnia 1932 r., o godz. 14 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o użyciu wyników bilansowych tego roku administracyjnego;
- 4) Udzielenie pokwitowania dawnej Dyrekcji i Radzie Zarządowej za okres czasu od 1/V 1930 do 30/IV 1931;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Uchwała w przedmiocie uprawnienia Zarządu do załatwiania na prawach Walnego Zgromadzenia wszelkich formalności, związanych z wymianą dotychczasowych akcji na nowe akcje 100-złotowe;
- 7) Wolne wnioski.

Z prawa głosu korzystać mogą ci PP. Akcjonariusze, którzy są wpisani conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia jako właściciele akcji imiennych do księgi akcyjnej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający 1 akcję imienną.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

Z A R Z A D

Polsko - Szwajcarskiej Fabryki Czekolady Suchard, S. A. w Krakowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 10 maja 1932 r. o godz. 5 popoł. odbędzie się w lokalu Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady Suchard, S. A. w Krakowie, przy ul. Masarskiej L. 6

IV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady Suchard S. A. w Krakowie z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie roczne Zarządu za 1931 r.; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie zatwierdzenia sprawozdania rocznego Zarządu, zamknięcia rachunkowego i bilansu oraz udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 4) Powzięcie uchwały w przedmiocie użycia czystego zysku;
- 5) Powzięcie uchwały w sprawie wynagrodzenia Komisji Rewizyjnej; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej na 1932 r.; 7) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Celem korzystania z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu należy złożyć akcje, uzasadniające prawo głosowania, najpóźniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia w kasie Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydawane na dowód złożenia akcji u notariusza lub instytucji kredytowej krajowej.

Akcjonariuszom przysługuje prawo zgłoszenia dodatkowych spraw na porządek dzienny do dn. 24 kwietnia 1932. Sprawy te będą ewentualnie zamieszczone w następnym ogłoszeniu o Walnym Zgromadzeniu.

W Krakowie, dn. 31 marca 1932.

Zarząd Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady
Suchard, S. A. w Krakowie

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI AKCYJNEJ

Bazar Poznański

odbędzie się we wtorek dn. 10 maja 1932 r. o godz. 17 w Poznaniu w Bazarze. Porządek obrad: 1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 4) Podział czystego zysku; 5) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 6) Wybory do Rady Nadzorczej; 7) Wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Wnioski Akcjonariuszów winny być zgłoszone najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w biurze Zarządu.

Bazar Poznański, S. A.

(—) Ignacy hr. Mielżyński (—) Edward Kujaciński

Rada BANKU ANGIELSKO - POLSKIEGO, S. A. ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie wyznaczone na dz. 2 maja 1932 r., zostaje przełożone na dz. 11 maja 1932 r., godz. 3 popoł., lokal Banku przy ul. Krakowskie - Przedmieście 47/49. Porządek dzienny Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów i inne szczegóły ogłoszenia z dn. 9 kwietnia 1932 r., Nr. 15 „Polska Gospodarcza”, nie ulegają żadnej zmianie.

Rada Nadzorcza

Goodyear Tire & Rubber Company of Poland, S. A.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 18 maja 1932 r., o godz. 12 w poł., w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Moniuszki 10, odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1931;
- 4) Wybór władz Spółki; 5) Wnioski Zarządu i Rady Nadzorczej; 6) Wynagrodzenie Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, którzy życzą sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni zgłosić do dn. 11 maja 1932 r. w biurze Zarządu Spółki w Warszawie ul. Moniuszki 10, swoje akcje lub zaświadczenia na dowód złożenia akcji u notariusza, urzędującego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, lub w banku The Union Trust Company of Cleveland, Ohio, U. S. A. (zezwolenie ministra Skarbu z dn. 11 grudnia 1931 D. 11.3272 3/31). Akcjonariusze, życzący sobie wystąpić z wnioskiem na Zgromadzeniu winni go zgłosić do Zarządu Spółki przed 4 maja 1932 r. (art. 57 Prawa o Spółkach Akcyjnych).

Zarząd Spółki Akcyjnej

Wełnianej Manufaktury Stillier i Bielszawski w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów że — na zasadzie § 6 Ustawy Spółki — odbędzie się w dn. 24 kwietnia 1932 r., o godz. 11 rano w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Cegielińskiej 52

40 ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

Spółki z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1931 r.; 3) Zatwierdzenie budżetu i planu działania na 1932 r.; 4) Wybór członków Zarządu oraz członków Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, pragnący przyjąć udział w Ogólnym Zebraniu, winni zgłosić swoje akcje w biurze Zarządu 10 dni przed terminem zebrania. W razie niedojścia do skutku Ogólnego Zebrania w wyżej wskazanym terminie, zebranie to odbędzie się w drugim terminie w dn. 8 maja 1932 r., w tymże lokalu i o tejże godzinie, z tym samym porządkiem dziennym i będzie prawomocne bez względu na liczbę reprezentowanych akcji.

Zarząd Towarzystwa Akcyjnego Manufaktury Wełnianej „HUGO WULFFSON” w Łodzi, zawiadamia, że w dn. 29 kwietnia 1932 r., o godz. 6 po poł., w lokalu Zarządu w Łodzi, ul. Piotrkowska 78 odbędzie się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z następującym porządkiem dziennym: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931 i udzielenie Zarządowi absolutorium; 2) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na miejsce ustępujących; 3) Budżet na 1932 r.; 4) Wolne wnioski. Akcjonariusze, życzący sobie przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni zgłosić swoje akcje w biurze Zarządu na 7 dni przed terminem zgromadzenia.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Włocławska Fabryka Papieru

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 7 maja 1932 r., o godz. 17.30, w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Moniuszki Nr. 2-a, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r. oraz udzielenie absolutorium Zarządowi;
- 4) Ustalenie ilości członków Zarządu i ich wybór;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Ustalenie wysokości wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, obowiązani są co najmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu akcje swoje, lub odnośne kwity depozytowe.

O ile Walne Zgromadzenie w oznaczonym terminie nie odbędzie się, to zwołane będzie — w myśl § 8 statutu — Walne Zgromadzenie w drugim terminie w tym samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym, przyczem Zgromadzenie to będzie prawomocne, a uchwały jego ostateczne bez względu na ilość akcji reprezentowanych przez uczestniczących na niem Akcjonariuszów.

Zarząd Spółki „WARTA” Towarzystwo Reasekuracyjne. S. A. zawiadamia, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki odbędzie się w Warszawie, w lokalu Spółki, przy ul. Al. Jerozolimskie Nr. 55 w dn. 7 maja 1932 r., o godz. 10 rano, z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Powzięcie uchwały o przeznaczeniu zysku za 1931 r.; 4) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej za 1931 r.; 5) Ustalenie ilości członków Rady Nadzorczej; 6) Wybory na miejsce ustępujących z kadencji członków Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Poznańska Kolej Elektryczna, S. A. w Poznaniu

niniejszem zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że wskutek uchwały Rady Nadzorczej z dn. 16 kwietnia r. b.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

wyznaczone na dz. 30 kwietnia 1932 r.

zostało odroczone.

ZARZĄD

Modrzejewskich Zakładów Górniczo-Hutniczych, S. A.

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 18 maja 1932 r., o godz. 5 pcpoł., w lokalu biura Zarządu w Warszawie, ul. Srebrna 9, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań bilansu, rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931; 2) Budżet i plan działań; 3) Wybory władz: a) Rady Nadzorczej, b) Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości i upoważnienie Zarządu do nabycia, sprzedaży, dzierżawy, względnie do zamiany nieruchomości oraz do korzystania z kredytu i zabezpieczenia tegoż; 5) Wnioski, które mogą być zgłoszone przez akcjonariuszów w myśl art. 54 prawa o spółkach akcyjnych i będą pomieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczyć na Walnym Zgromadzeniu o ile co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia będą zapisani do ksiąg Spółki jako akcjonariusze, właściciele zaś akcji na okaziciela, o ile w tym samym terminie złożą w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Srebrna 9, w dni powszednie w godz. 10 — 12 w południe swe akcje, względnie dowód złożenia akcji u notariusza, albo w instytucji kredytowej krajowej (art. 59 pr. o sp. akc.).

ZARZĄD

„Elbor”, Sp. Akc. Handlowo-Przemysłowa „Ł. J. Borkowski”

powtórnie podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

XXXI ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w sobotę, dn. 30 kwietnia 1932 r., o godz. 18 w lokalu Spółki w Warszawie, przy ul. Mazowieckiej 11, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Walnego Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, oraz rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku strat i zysków za 1931 r.;
- 3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
- 4) Zmniejszenie kapitału zakładowego Spółki z zł 6,250.000 do zł 4,000.000 w celu pokrycia strat za 1931 r. i powiększenia kapitału zapasowego, a to drogą:
  - a) umorzenia 9.000 szt. dotychczasowych akcji na okaziciela o nominalnej wartości po zł 25 każda i 1.000 szt. dotychczasowych akcji imiennych uprzywilejowanych również o nominalnej wartości po zł 25 każda;
  - b) zamiany pozostałych każdych 6 szt. dotychczasowych akcji o nominalnej wartości po zł 25 każda na jedną nową akcję o nominalnej wartości po zł 100 każda;
- 5) W związku z punktem 4 porządku dziennego zmiana § 4 Statutu Spółki:

brzmienie dotychczasowe:
„Kapitał zakładowy Spółki określa się na zł 6 250.000 podzielonych na 62.500 akcji po zł 100 każda, z których 6.250 akcji imiennych uprzywilejowanych i 56.250 akcji na okaziciela”;

brzmienie projektowane:
„Kapitał zakładowy Spółki określa się na zł 4 000 000 podzielonych na 40.000 akcji po zł 100 każda, z których 4.000 akcji imiennych uprzywilejowanych i 36.000 akcji na okaziciela”;
- 6) Rozpatrzenie i ustalenie planu działalności i preliminarza na 1932 r.;
- 7) Wybór członków Rady Nadzorczej na okres 3-letni stosownie do art. 94 Prawa o Spółkach Akcyjnych.

UWAGI:

I. — W myśl §§ 54 i 57 Prawa o Spółkach Akcyjnych przysługuje PP. Akcjonariuszom prawo zgłaszania dodatkowych spraw na porządek dzienny, nie później jednak jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

II. — Dla otrzymania biletu wejścia na posiedzenie Walnego Zgromadzenia PP. Akcjonariusze winni dostarczyć swoje akcje lub dowody bankowe na ich posiadanie, do Zarządu Spółki ul. Mazowiecka 11, najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Wydawanie biletów wejścia począwszy od dn. 12 kwietnia r. b. od godz. 10 do 2 po poł., z wyjątkiem niedziel i świąt, uskutecznia się w biurze Zarządu Spółki.

II OGŁOSZENIE

**Zarząd Spółki Galicyjskie Karpackie Naftowe T-wo Akcyjne
dawniej Bergheim i Mac Garvey, S. A.**

zawiadamia, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
odbędzie się w biurze Zarządu we Lwowie, pl. Marjacki 8, w dn. 27 kwietnia 1932 r., o godz. 12 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o użyciu wyników bilansowych tego roku administracyjnego;
- 4) Udzielenie na okres czasu od 1/V 1930 do 30/IV 1931 pokwitowania dawnej Dyrekcji oraz Radzie Zawiadowczej Spółki;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Uchwała w przedmiocie uprawnienia Zarządu do załatwienia na prawach Walnego Zgromadzenia wszelkich formalności, związanych z wymianą dotychczasowych akcji na nowe akcje 100-złotowe;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu we Lwowie, pl. Marjacki 8 lub we firmie „Niederösterreichische Escompte Gesellschaft” we Wiedniu, Am. Hof 2, posiadane akcje lub świadectwa tymczasowe.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający 1 akcję okazicielską.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Spółki Akcyjnej „NAFTA”

zawiadamia, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
odbędzie się w biurze Spółki we Lwowie, pl. Marjacki 8, w dn. 28 kwietnia 1932 r., o godz. 12 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o użyciu wyników za rok operacyjny 1930/31;
- 4) Udzielenie pokwitowania dawnej Dyrekcji i Radzie Zawiadowczej za okres czasu od 1/V 1930 do 30/IV 1931;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Uchwała w przedmiocie uprawnienia Zarządu do załatwienia na prawach Walnego Zgromadzenia wszelkich formalności, związanych z wymianą dotychczasowych akcji na nowe akcje 100-złotowe;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem zgromadzenia złożyć swe akcje, opiewające na okaziciela, w biurze Zarządu we Lwowie pl. Marjacki 8, względnie wykazać że są wpisani jako właściciele akcji imiennych do księgi akcyjnej conajmniej na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający 1 akcję imienną, względnie okazicielską.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki

Polskie Związkowe Rafinerie Olejów Skalnych

S. A.

zawiadamia, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
odbędzie się w biurze Zarządu Spółki we Lwowie, pl. Marjacki 8, w dn. 28 kwietnia 1932 r., o godz. 13 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o użyciu wyników bilansowych tego roku administracyjnego;
- 4) Udzielenie pokwitowania dawnej Dyrekcji i Radzie Zawiadowczej za okres czasu od 1/V 1930 do 30/IV 1931;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Uchwała w przedmiocie uprawnienia Zarządu do załatwienia na prawach Walnego Zgromadzenia wszelkich formalności, związanych z wymianą dotychczasowych akcji na nowe akcje 100-złotowe;
- 7) Wolne wnioski.

Z prawa głosu korzystać mogą ci PP. Akcjonariusze, którzy są wpisani conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia jako właściciele akcji imiennych do księgi akcyjnej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający 1 akcję imienną.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki

„Montan” Małopolskie Górnicze T-wo Akcyjne Naftowe

S. A.

zawiadamia, że
**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w biurze Zarządu Spółki we Lwowie, pl. Marjacki 8, w dn. 26 kwietnia 1932 r., o godz. 13 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o użyciu wyników bilansowych tego roku administracyjnego;
- 5) Udzielenie za okres czasu od 1 maja 1930 do 30 kwietnia 1931 pokwitowania dawnej Dyrekcji i Radzie Zawiadowczej Spółki;
- 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu we Lwowie, pl. Marjacki 8, lub w Polskim Banku Przemysłowym we Lwowie posiadane akcje, lub świadectwa tymczasowe.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający 1 okazicielską.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

I OGŁOSZENIE

Zarząd Sp. Akc. p. f. Warszawskie Towarzystwo Ubezpieczeń, S. A.

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

61 ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE WALNE.

które się odbędzie w dn. 18 maja 1932 r., o godz. 11 rano w sali sesjonalnej Towarzystwa w Warszawie, przy ul. Jasnej Nr. 4, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Podział zysku, osiągniętego w 1931 r.; 4) Udzielenie absolutorjum dla władz Spółki; 5) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r., oraz określenie wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki na tenże rok; 6) Zmiany §§ 12, 31 i 34 statutu Spółki.

Dotychczasowe brzmienie § 12 statutu Spółki:

„Fundusze Spółki, poza lokatami, przewidzianymi w obowiązujących ustawach i w granicach przez obowiązujące ustawy przewidzianych, mogą być lokowane ponadto w krajowych obligacjach miejskich, w środkach technicznych, wpływających dodatkowo na rozwój działalności Spółki w którymkolwiek dziale ubezpieczeń oraz, za zgodą państwowej władzy nadzorczej, w akcjach przedsiębiorstw asekuracyjnych i reasekuracyjnych”.

Proponowane brzmienie § 12 Statutu Spółki:

„Fundusze Spółki, poza lokatami, przewidzianymi w obowiązujących ustawach i w granicach przez obowiązujące ustawy przewidzianych mogą być lokowane ponadto: a) w akcjach Banku Polskiego, b) w krajowych i zagranicznych papierach wartościowych o stałym oprocentowaniu, c) w środkach technicznych, wpływających dodatkowo na rozwój działalności Spółki w którymkolwiek dziale ubezpieczeń, oraz za zgodą państwowej władzy nadzorczej d) w akcjach przedsiębiorstw asekuracyjnych i reasekuracyjnych”.

Dotychczasowe brzmienie § 31 statutu Spółki:

„Wszelkie pełnomocnictwa, akty i dokumenty, z których wynika jakiegokolwiek dla Spółki zobowiązanie, z wyjątkiem polis, dodatków do polis i świadectw tymczasowych, oraz czeki i listy o wydanie funduszy w instytucji kredytowych, winny być opatrzone podpisami 2 członków Zarządu, lub jednego członka Zarządu i Dyrektora Zarządzającego, albo jego zastępcy, czy też jednego członka Zarządu i prokurenta, albo wreszcie 2 osób, specjalnie do tego przez Zarząd upoważnionych. Polisy natomiast, dodatki do polis, świadectwa tymczasowe, korespondencja, zarządzenia dotyczące czynności biurowych, pokwitowania z odbioru korespondencji przesyłek pocztowych i innych, mogą być podpisywane przez jednego członka Zarządu, lub przez inne osoby, specjalnie do tego przez Zarząd upoważnione”.

Proponowane brzmienie § 31 statutu Spółki:

„Wszelkie akty i dokumenty, z których wynika jakiegokolwiek dla Spółki zobowiązanie, winny być opatrzone podpisami dwóch członków Zarządu lub jednego członka Zarządu i prokurenta. Wyjątek stanowią: polisy, dodatki do polis, świadectwa tymczasowe, czeki, listy o wydanie funduszy w instytucji kredytowych, korespondencja, zarządzenia, dotyczące czynności biurowych, pokwitowania z odbioru korespondencji, przesyłek pocztowych i innych które to dokumenty mogą być podpisywane również przez dwóch prokurentów”.

Dotychczasowe brzmienie § 34 statutu Spółki:

„Do wykonywania stałego nadzoru nad gospodarką Spółki, do badania zamknięć rachunkowych i sprawozdania rocznego, zarówno co do zgodności z księgami, jak i co do stanu faktycznego Walne Zgromadzenie wybiera co roku Radę Nadzorczą, złożoną najmniej z 5 członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie zwykłą większością oddanych głosów”.

Proponowane brzmienie § 34 statutu Spółki:

„Do wykonywania stałego nadzoru nad gospodarką Spółki, do badania zamknięć rachunkowych i sprawozdania rocznego, zarówno co do zgodności z księgami, jak i co do stanu faktycznego Walne Zgromadzenie wybiera Radę Nadzorczą, złożoną przynajmniej z 5 członków”.

7) Wybory do Rady Nadzorczej i do Zarządu; 8) Zezwolenie członkom władz Warszawskiego Towarzystwa Ubezpieczeń, S. A., na uczestniczenie we władzach innych towarzystw ubezpieczeń; 9) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów, o ile będą zgłoszone na piśmie Zarządowi Spółki, nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu winni złożyć w Spółce swe akcje względnie świadectwa depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 59 prawa o spółkach akcyjnych.

Warszawa, dn. 16 kwietnia 1932 r.

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD

T-wa Akcyjnego Fabryk Ołówków „St. Majewski”

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia r. b., o godz. 17 (5 po poł.), w Warszawie, przy ul. Wspólnej Nr. 10 m. 5, odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszów Spółki z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, rachunku zysków i strat, oraz bilansu za okres operacyjny 1930 — 1931; 2) Rozpatrzenie sprawozdania Komisji Rewizyjnej; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 4) Podział zysków za okres sprawozdawczy 1930 — 1931; 5) Wyznaczenie wynagrodzenia dla członków Zarządu, dla Dyrektora Zarządzającego, oraz dla członków Komisji Rewizyjnej; 6) Zatwierdzenie kooptacji członków Zarządu; 7) Wybory członków Zarządu; 8) Wybory Komisji Rewizyjnej; 9) Sprawa nowej emisji akcji z częściowym wyłączeniem dotychczasowych akcjonariuszów; 10) Wprowadzenie następujących zmian do statutu Spółki: a) w końcu § 9 statutu dodać zdanie: „Zwyczajne Doroczne Walne Zgromadzenia mają się odbywać nie później jak w lutym każdego roku”; b) w końcu § 26 statutu dodać zdanie: „Zarząd jest obowiązany w ciągu trzech miesięcy po zakończeniu okresu sprawozdawczego sporządzić i złożyć Komisji Rewizyjnej do zbadania bilans zamknięcia, rachunek zysków i strat, oraz sprawozdanie za okres ubiegły”; c) zmiana § 4 statutu Spółki; 11) Wnioski Akcjonariuszów.

Akcjonariusze, mający zamiar wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje, albo kwity depozytowe, lub zastawne banków i instytucji kredytowych najpóźniej do dn. 23 kwietnia r. b. w biurze Zarządu Spółki w Pruszkowie pod Warszawą w godz. od 8 do 13 z wyjątkiem niedziel i świąt.

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIJUSZÓW

Pierwszej Krajowej Fabryki Manometrów, Termometrów
i Przyrządów Laboratoryjnych Henryk Neuman, S. A.

odbędzie się w dn. 28 kwietnia 1932 r., o godz. 5 po poł., w lokalu Zarządu we Włocławku, przy ul. Kaliskiej 21. Porządek dzienny: 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie i bilans za 1931 r.; 3) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Budżet na 1932 r. i 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zebraniu, winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć swe akcje w lokalu Zarządu.

„POLROPA” Naftowa Spółka Akcyjna

W BORYSŁAWIU

zawiadamia po raz pierwszy że w dn. 24 maja 1932 r., o godz. 5½ po poł., odbędzie się we Lwowie, ul. Kopernika 4

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym: 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat; 3) Kwitowanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wybór Zarządu; 5) Wybór Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski akcjonariuszów.

W celu wykazania prawa uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu w szczególności prawa głosowania, winien każdy akcjonariusz złożyć swe akcje najpóźniej na dni 7 przed terminem Walnego Zgromadzenia w kasie Spółki.

Zarząd Towarzystwa Białostockiej Manufaktury **EUGENJUSZ BECKER i S-ka, S. A.**

ma zaszczyt powtórnie zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 maja 1932 r. o godz. 5 po poł. w Warszawie, w gmachu Resursy Obywatelskiej (Krak.-Przedm. Nr. 64) odbędzie się **ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW** z niżej podanym porządkiem dziennym, które jako mające się odbyć w drugim terminie będzie ważne bez względu na ilość reprezentowanego na niem kapitału.

Porządek dzienny: 1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r. i powzięcie odnośnych uchwał; 4) Budżet i plan działań na 1932 r.; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wypuszczenie obligacji.

Rada Nadzorcza Spółki Akcyjnej pod firmą

Lloyd Bydgoski, S. A. w Bydgoszczy

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszy, że — stosownie do § 11 statutu Spółki — zwołuje na dz. 7 maja r. b. na godz. 16

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

które odbędzie się w gmachu Spółki w Bydgoszczy przy ul. Grodzkiej Nr. 17 z następującym porządkiem obrad:

1) Przedłożenie za rok operacyjny 1931 bilansu i rachunku strat i zysków celem zatwierdzenia; 2) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 3) Wybory uzupełniające do Rady Nadzorczej; 4) Obniżenie kapitału zakładowego o sumę zł. 800.000 przez zmniejszenie nom. wart. akcji; 5) Zmiana § 3 statutu: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi: zł. 2.000.000 i składa się z 20.000 sztuk akcji po zł. 100. wystawionych na okaziciela” — na: „Kapitał zakładowy Spółki wynosi zł. 1.200.000 i składa się z 20.000 sztuk akcji po zł. 60, wystawionych na okaziciela”; 6) Wolne wnioski Akcjonariuszy.

PP. Akcjonariusze, pragnący mieć prawo głosu na Walnym Zgromadzeniu, winni co najmniej na 7 (siedem) dni przed terminem Zgromadzenia zdeponować w biurze Zarządu akcje lub kwity na akcje zdeponowane w polskich instytucjach bankowych wzgl. u notariusza.

Stosownie do ust. 2 art. 57 prawa akcyjnego zwraca się uwagę PP. Akcjonariuszy na możliwość zgłoszenia przez nich dodatkowych spraw na porządek dzienny, które winny być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Zgłoszenia takie należy nadesłać Zarządowi nie później jak na 2 tygodnie przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Bydgoszcz, dn. 1 kwietnia 1932 r.

LLOYD BYDGOSKI, S. A.

Rada Nadzorcza: (—) *Dr. Chmielarski* przewodn.

Zarząd: (—) *Maryński*, (—) *Zawadzki*

Zarząd Stowarzyszenia Rolniczo-Handlowego w Radomsku, S. A.

zawiadamia że stosownie do § 56 Statutu zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

na dz. 13 maja 1932 r. o godz. 1 po poł. w Radomsku do gmachu własnego przy ul. Wł. Reymonta 12 (sala posiedzeń. II piętro) z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania przez Prezesa Zarządu; 2) Wybór Prezydium Zgromadzenia; 3) Odczytanie protokołu z dn. 8 kwietnia 1931 r.; 4) Sprawozdanie Zarządu; 5) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 6) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu wraz z rachunkiem strat i zysków za 1931 r.; 7) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.; 8) Wybór 2 członków Zarządu na miejsce ustępujących; 9) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej; 10) Wolne wnioski.

Stosownie do art. 57 Statutu, uprasza się PP. Akcjonariuszów o zgłaszanie dodatkowych spraw na porządek dzienny do dn. 30 kwietnia 1932 r., które mogą być umieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

ZARZĄD

T-wa Zakładów Przędzalni Bawełny, Tkalni i Blechni **„ZAWIERCIE”, S. A.**

w Warszawie, przy ul. Nowy Świat 7 m. 36

podaje do wiadomości, że

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

odbędzie się w lokalu biura Zarządu w dn. 9 maja b. r. o godz. 16 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Rozpatrzenie i powzięcie uchwały o pokryciu strat; 4) Udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej i Zarządowi za ich czynności w 1931 r.; 5) Wybór 5 członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 6) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej w miejsce ustępujących; 7) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek pod zastaw hipoteczny na nieruchomościach Towarzystwa; 8) Upoważnienie Zarządu do prawa emitowania obligacji Towarzystwa; 9) Zdecydowanie sprawy sposobu i wysokości ubezpieczenia majątku Towarzystwa; 10) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący złożyć do porządku dziennego wnioski, powinni takowe złożyć na piśmie w biurze Zarządu nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, stosownie do art. 54 i 57 Prawa o Spółkach Akc.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć swe akcje lub zaświadczenia depozytowe banków:

Powszechnego Banku Kredytowego w Warszawie lub Oddziałów Powszechnego Banku Związkowego w Polsce, S. A. w Warszawie lub Oddziałów

Bankgeschaeft Gebrüder Ginsberg, Berlin W. 8.

Hollandsche Bank voor de Middellandsche Zee, N. V. Amsterdam w biurze Zarządu Towarzystwa nie później jednak jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd Spółki Akcyjnej

M. Leszczyński i S-ka Fabryka Chemiczna w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1932 r., o godz. 5 (17) po poł., w siedzibie Spółki, przy ul. Ogrodowej Nr. 32 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego Zebrania; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku strat i zysków za 1931 r. i udzielenie pokwitowania Zarządowi, tudzież zatwierdzenie projektowanego podziału zysków za 1931 r.; 4) Zatwierdzenie budżetu i planu działań na 1932 r.; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Określenie wynagrodzenia Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 7) Wnioski Zarządu i PP. Akcjonariuszów, zgłoszone zgodnie z Prawem o Spółkach Akcyjnych i Statutem Spółki najmniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Prawo głosu na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci PP. Akcjonariusze, którzy złożą swoje akcje do Kasy Spółki w biurze Zarządu w Warszawie, przy ul. Ogrodowej Nr. 32, lub kwity na zdeponowanie akcji we właściwych instytucjach najpóźniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Jednocześnie Zarząd Spółki zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w razie, gdyby na Walne Zgromadzenie w dn. 30 kwietnia 1932 r. nie przybyła ilość akcjonariuszów, reprezentujących wymaganą w § 22 Statutu Spółki połowę kapitału akcyjnego Spółki i Walne Zgromadzenie z tego powodu w pierwszym terminie odbyć się nie mogło, Zarząd zwołuje niniejszem w myśl § 22 Statutu **powtórne Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów na dz. 10 maja 1932 r. do tegoż lokalu przy ul. Ogrodowej Nr. 32 w Warszawie, na godz. piątą (17) po poł.** z tym samym porządkiem dziennym, które to Zgromadzenie staje się prawomocne bez względu na ilość obecnych akcjonariuszów i wysokość reprezentowanego kapitału akcyjnego Spółki.

Zarząd:

Edward Steliński, Bolesław Barthkiewicz, Tadeusz Leszczyński

WŁÓKIENNICZEJ SPÓŁKI AKCYJNEJ HANDLOWO-PRZEMYSŁOWEJ W ŁODZI

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW
odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1932 r. o godz. 11 rano w kancelarii notariusza Kazimierza Rossmana w Łodzi, ul. Piotrkowska 74.

Na porządku dziennym znajdują się sprawy następujące:
1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie bilansu, rachunku strat i zysków i sprawozdania Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 3) Wybór członków Zarządu zamiast ustępujących; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Decyzja co do przeznaczenia salda na rachunku strat i zysków; 6) Oznaczenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni — stosownie do postanowienia art. 15 Statutu — złożyć akcje Spółce najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w krajowej instytucji kredytowej, w których wyszczególnione są numery akcji i stwierdzone jest, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Wschodnio - Galicyjskie Koleje Lokalne, S. A.

Sprawozdanie Likwidatorów o przeprowadzeniu likwidacji Spółki

XXVI Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki Akcyjnej „Wschodnio-Galicyjskie Koleje Lokalne” z 5 grudnia 1930 r. uchwaliło rozwiązanie i likwidację Spółki i wybrało celem przeprowadzenia tej likwidacji niżej podpisanych Likwidatorów.

Likwidację majątku Spółki przeprowadzono na podstawie postanowień §§ 57 i 58 statutu Spółki, kontraktu kupna — sprzedaży przedsiębiorstwa kolejowego Skarbowi Państwa i rozporządzenia Ministerstwa Komunikacji z 26 stycznia 1931 r. Nr. II/1/101/31.

I. — Ceną kupna w kwocie zł 3,478.699-27 pokryto następujące zobowiązania Spółki:

1) dług obligacyjny zł 1.231-34; 2) inne długi (z wyjątkiem zobowiązań ze stosunku gwarancji Państwa), a to: a) pretensję Dyrekcji okręg. kolei państw. w Stanisławowie zł 964.937-93 b) zaliczki do wyrachowania Ministerstwa Komunikacji zł 2,512.530-00; Razem zł 3,478.699-27.

II. — Skarb Państwa zrzekł się reszty swoich pretensyj, z mocy czego odpisano pozycje pasywów: 1) zaliczki gwarancyjne austriackie zł 8.756.583-10, 2) resztę zaliczek Ministerstwa Komunikacji zł 255.089-57, 3) akcje pierwszeństwa w posiadaniu Skarbu Państwa zł 2,100.000-00, 4) pretensję Skarbu Państwa do zakładowego funduszu rezerwowego zł 7.683.013-35, 5) zaległy podatek majątkowy zł 651.319-97.

III. — Depozyta: wydane kaucje zł 63.000-00.

IV. — Spłacono gotówką: a) wierzytelności zł 7.798-40, b) resztę zakładowego funduszu zł 8.490-00; Razem zł 16.288-40. Suma wyrównanych zobowiązań wynosi zł 23,003.993-66, pasywa wynoszą zł 25,103.993-66 pozostaje kwota zł 2,100.000-00, stanowiąca wartość 5.000 sztuk akcji zakładowych, nie mającą pokrycia w majątku Spółki, wobec czego opierając się na postanowieniach § 58 statutu Spółki, odpisano ją w księgach Spółki.

W powyższy sposób majątek Spółki został w całości zlikwidowany.

Koszty likwidacji pokryte po myśli kontraktu kupna — sprzedaży przez Ministerstwo Komunikacji nie mają wpływu na likwidację majątku Spółki.

Powyższe sprawozdanie i rachunek likwidacji Spółki zatwierdziło nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów z dn. 9 kwietnia 1932 r.

Łwów, dn. 11 kwietnia 1932 r.

Likwidatorowie:

Józef Skwarczyński wł. r., Mrg. Kazimierz Małski wł. r.
Dr. Wacław Lewicki wł. r., Jan Nędzowski wł. r.

„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn dawniej A. Ventzki i Peters, S. A.

W GRUDZIADZU

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE SPÓŁKI

odbędzie się w sobotę, dn. 30 kwietnia 1932 r., o godz. 11 w Grudziądzu w lokalu Zarządu Spółki, z następującym porządkiem obrad:

1) Uchwała nad obniżeniem kapitału zakładowego o Zł. 1,567,500,— i zmiana odnośnego paragrafu 4-go statutu Spółki; 2) Podwyższenie kapitału akcyjnego o Zł. 192,500,— i zmiana odnośnego paragrafu 4-go statutu Spółki; 3) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za rok obrachunkowy 1931; 4) Przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok obrachunkowy 1931; 5) Uchwała nad pokryciem strat; 6) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 7) Zużycie części kapitału amortyzacyjnego w celu obniżenia majątkowej wartości w aktywach; 8) Wolne wnioski.

Uprawnienie do głosowania na Walnym Zgromadzeniu mają tylko ci Akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą w godzinach urzędowych w Zarządzie Spółki:

a) oryginalne akcje z wykazem numerów, mające brać udział w Walnym Zgromadzeniu

b) w zamian akcji zaświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo krajowej instytucji kredytowej (bankowej). W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia

Osobom, uprawnionym na mocy powyższych przepisów do głosowania na Walnym Zgromadzeniu, wydaje się karty wstępu z podaniem ilości głosów.

Z A R Z Ą D

S. A. Krotoszyn i Przysieka Fabryki Wyrobów Ceramicznych

niniejszem zawiadamia swych akcjonariuszy, że

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE

odbędzie się w dn. 30 kwietnia r. b. o godz. 11 rano, w biurze Zarządu w Poznaniu, Pl. Wolności Nr. 9.

Porządek obrad: 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 2) Przedłożenie bilansu za 1931 r.; 3) Przelanie rezerwy głównej na R-k strat i zysków; 4) Pokwitowanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 5) Wolne wnioski.

Udział w Walnym Zebraniu mają wszyscy akcjonariusze, którzy złożą swe akcje najpóźniej do dn. 29 kwietnia r. b. w jakimkolwiek banku i wykażą się odpowiedniemi poświadczeniami na zebraniu. W razie niedojścia do skutku w oznaczonym terminie zapowiedzianego zebrania, następne odbędzie się w pół godziny później, t. j. o godz. 11 i pół i będzie prawomocne bez względu na ilość akcjonariuszy.

Przes Rady: ( ) Jan Hr. Żółtowski

Zarząd Marcin Czubek

Jerzy Hr. Lubieniecki

W ogłoszeniu firmy

Zakłady Chemiczne „Kantorja”

L. MANDELBAUMA, S. A.

umieszczonem na str. XV zesz. tyg. „Polska Gospodarcza”
wydrukowano w Stanie czynnym; „Weksle zł 504.296-30”,
gdy powinno być zł 504.396-30:

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu“, S. A.

z Siedzibą w Warszawie, Wilcza 9a

podaje do wiadomości, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 16 marca 1932 r. (protokół Notarjusza Marjana Kurmana w Warszawie Nr. Rep. 352/1932) uchwaliło

OBNIŻYĆ KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁKI

z zł. 36,300.000 do zł. 35,700.000.

Zawiadamiając o powyższem, Zarząd — zgodnie z art. 122 prawa o Spółkach Akcyjnych z dn. 22 marca 1928 r., zmienionem Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 3 grudnia 1930 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 86/1930), wzywa wierzycieli Spółki do zgłaszania swych roszczeń w ciągu 3 miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„ZJEDNOCZONE GAZOWNIE POLSKIE“

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE

odbyć się mające w dn. 30 kwietnia 1932 r., o godz. 20. w Warszawie, ul. Rymarska Nr. 10 m. 2 z następującym porządkiem dziennym: 1) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu, rachunku zysków i strat, oraz bilansu za 1931 r. i udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 2) Rozpatrzenie budżetu za 1932 r.; 3) Wybory władz; 4) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek hipotecznych; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Zebraniu, winni złożyć swe akcje wzgl. kwity depozytowe najpóźniej na 7 dni przed Zebraniem pod powyższym adresem.

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy

„GAZY ZIEMNE“ Spółki Akc. dla Przemysłu Naftowego

WE LWOWIE

zwołuje

WALNE ZGROMADZENIE

Akcjonariuszów Spółki na dz. 18 maja r. b., o godz. 11.30 przed poł., we Lwowie, w sali posiedzeń Spółki we Lwowie, ul. Akademicka L. 7/III p., z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie za rok administracyjny I/1 — 31/XII 1931 i przedłożenia bilansu oraz rachunku strat i zysków;
- 2) Sprawozdanie Komitetu Wykonawczego Rady Nadzorczej o rewizji ksiąg Spółki;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r., oraz kwitowania władz Spółki z wykonania przez nich obowiązków;
- 4) Uchwała co do użycia czystego zysku i wynagrodzenia władz Nadzorczych Spółki;
- 5) Wybór Rady Nadzorczej w myśl § 10 statutu Spółki;
- 6) Wnioski Członków.

Akcje, uprawniające do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu — w myśl art. 59 „Prawa o Spółkach Akcyjnych” („Dz. Ust. R. P.” Nr. 39, poz. 383 ex 1928) — mają być złożone najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w kasie Banku Dyskontowego Warszawskiego, Oddział we Lwowie, ul. 3 Maja 14.

Termin zgłoszenia przez Akcjonariuszów dodatkowych spraw na porządek dzienny w myśl art. 54, ust. 3 ustawy upływa z dn. 4 maja br.

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Spółka Akcyjna Przemysłowa Markus Kohn w Łodzi“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 maja 1932 r., o godz. 5 po poł. w siedzibie Spółki w Łodzi, przy ul. Łąkowej Nr. 5 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

akcjonariuszów Spółki z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór Przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r., oraz udzielenie absolutorjum dotychczasowym władzom Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 3) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysku lub pokrycia strat;
- 4) Zmiana statutu Spółki;
- 5) Wybór Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 6) Wyznaczenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej;
- 7) Ustalenie pisma, przeznaczonego do publikowania ogłoszeń Spółki;
- 8) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Projektowane zmiany statutu Spółki odnoszą się do § 1, który brzmi obecnie jak następuje:

§ 1. — Firma Spółki brzmi w języku polskim: „Przedsiębiorstwo Przemysłowe Markus Kohn”, w języku angielskim: „Markus Kohn Ltd.”, w języku niemieckim: „Industrie - Aktiengesellschaft Markus Kohn”, w języku francuskim: „Société Anonyme Industrielle Markus Kohn”, zaś otrzymać ma brzmienie następujące:

§ 1. — Firma Spółki brzmi w języku polskim: „Przedsiębiorstwo Włny Czesankowej Markus Kohn, Spółka Akcyjna”, w języku angielskim: „Worsted Spinners Markus Kohn Ltd.”, w języku niemieckim: „Kammgarnspinnerei Markus Kohn Aktiengesellschaft” w języku francuskim: „Filature de laine peignée Markus Kohn Société Anonyme”

oraz § 9 statutu, który brzmi jak następuje:

„Liczba członków Zarządu ustalona będzie w ilości co najmniej 3 osób przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów. Członkowie Zarządu będą wybierani na przeciąg lat 3”

i zmieniony ma być przez wpisanie wyrazów „dwóch osób” zamiast jak obecnie „trzech osób”.

Żądanie umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym winno być przez PP. Akcjonariuszów zgłoszone nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia i przysługiwać będzie Akcjonariuszom, reprezentującym przynajmniej 1/15 część kapitału zakładowego Spółki Akcyjnej.

PP. Akcjonariusze, którzy chcą sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć najpóźniej na dni 7 przed terminem tegoż posiadane przez nich akcje Zarządowi Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej.

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Browary Grodzkie, S. A.

zawiadamia, że w dn. 12 maja 1932 r., o godz. 6 po poł., odbędzie się w lokalu firmy, przy ul. Kolejowej Nr. 5

**ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu oraz Rady Nadzorczej; 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r. oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 4) Powzięcie uchwały co do zysku z 1931 r.; 5) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najdalej 7 dni przed zebraniem złożyć w kasie Spółki akcje lub zaświadczenia instytucji kredytowych wzgl. notariusza. W zaświadczeniu należy wymienić liczby akcji oraz stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zebrania.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej Zakładów Przemysłowych „KADZIELNIA” odbędzie się w dn. 30 kwietnia 1932 r., o godz. 6 po poł., w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Boduena Nr. 1 z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1931; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931; 3) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wybór jednego członka Zarządu w miejsce ustępującego oraz wybór Komisji Rewizyjnej; 5) Wnioski Akcjonariuszów, zgłoszone w terminie ustawowym.

Zarząd Pierwszego Polskiego T-wa Kapieli Morskich, S. A.

zawiadamia Akcjonariuszów, że w dn. 17 maja 1932 r., o godz. 18, w lokalu Spółki, Krakowskie Przedmieście 20/22, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Zatwierdzenie bilansu; 3) Wybór władz Towarzystwa; 4) Wolne wnioski.

Towarzystwo Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich

S. A.

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Ponieważ Walne Zgromadzenie, zwołane na dz. 18 kwietnia 1932 r. nie mogło się odbyć z powodu złożenia nie wystarczającej liczby akcji, przeto Zarząd Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, S. A., zwołuje — zgodnie z § 34 statutu —

POWTÓRNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

na godz. 11 przed poł., w dn. 12 maja 1932 r., w siedzibie Spółki w Warszawie, przy ul. Kapucyńskiej Nr. 3, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Walnego Zgromadzenia i mianowanie Przewodniczącego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej za okres operacyjny 1931;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków oraz rozporządzenie pozostałością kredytową na tymże rachunku za okres operacyjny 1931;
- 4) Zatwierdzenie zamiany gruntów;
- 5) Udzielenie władzom Spółki absolutorjum co do wypełniania powierzonych im obowiązków;
- 6) Mianowanie członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Ustalenie poberów członków Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;
- 8) Sprawy, których umieszczenia na porządku dziennym zażądają Akcjonariusze — zgodnie z §§ 54 i 55 prawa o spółkach akcyjnych.

Zgromadzenie to będzie mogło powziąć uchwały ważne bez względu na liczbę złożonych akcji.

Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu; złożenie przez nich akcji nie jest wymagane.

Właściciele akcji na okaziciela, życzący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, lub być zastąpionymi przez pełnomocnika, winni w tym celu złożyć swoje akcje najpóźniej 2 maja 1932 roku:

w PARYŻU:

w Banku Société Générale de Crédit Industriel & Commercial, 66 rue de la Victoire;

w Banku Banque de l'Union Parisienne, 5 et 7 rue Chauchat;

w Banku MM. de Neufflize & C-ie, 31, rue Lafayette;

w Banku Banque Franco - Polonaise, 15, rue des Pyramides.

w GENEWIE:

w Banku Banque Darier & C-ie, 4, Boulevard du Théâtre i najpóźniej 4 maja 1932 roku:

w WARSZAWIE:

w Siedzibie Spółki, przy ul. Kapucyńskiej Nr. 3;

w Banku Handlowym w Warszawie;

w Banku Dyskontowym w Warszawie;

w Banku Francusko - Polskim, przy ul. Czackiego Nr. 4.

Akcje, złożone w ten sposób, pozostaną w depozycie, aż do rozwiązania Walnego Zgromadzenia.

Każda akcja daje prawo do jednego głosu.

Z A R Z A D

Towarzystwa Zgierskiej Manufaktury Bawełnianej

S. A.

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE OGÓLNE ZEBRANIE

odbyć się mające w Łodzi, w siedzibie Spółki, przy ul. Piotrkowskiej 177, w dn. 23 kwietnia 1932 r., o godz. 3 po poł.

Porządek obrad obejmuje:

- 1) Sprawozdanie Zarządu z działalności za 1931 r., rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1931 r.;
- 2) Zatwierdzenie budżetu na 1932 r.;
- 3) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Zmiana statutu;
- 6) Wolne wnioski.

Treść projektowanych zmian statutu:

1. — Dotychczasowy tekst drugiego zdania § 13: „Zgromadzenie zwyczajne zwołuje Zarząd nie później niż w kwietniu”...
otrzyma brzmienie: „Zgromadzenie zwyczajne zwołuje Zarząd nie później niż w maju...”
2. — Dodaje się w statucie nowy paragraf 35-a treści następującej: „Zarząd spółki jest obowiązany w ciągu trzech miesięcy od upływu roku obrotowego sporządzić bilans i rachunek strat i zysków za rok ubiegły”.

Akcjonariusze pragnący uczestniczyć na tem Zebraniu, powinni na 7 dni przed terminem przedstawić Zarządowi oryginalne akcje lub dowody depozytowe (z wyszczególnieniem numerów akcji) instytucji kredytowych, przez Rząd zatwierdzonych.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Kluczeńska Fabryka Papieru i Celulozy

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 maja 1932 r., o godz. 18, w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Moniuszki Nr. 2-a odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1931 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r. oraz udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 4) Plan działalności na 1932 r.;
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 6) Ustalenie ilości członków Zarządu oraz ich wybór;
- 7) Ustalenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej i Zarządu;
- 8) Wybór pisma do umieszczania ogłoszeń Spółki;
- 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, obowiązani są conajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu akcje swoje, lub odnośne kwity depozytowe.

O ile Walne Zgromadzenie w oznaczonym terminie nie odbędzie się, to zwołane będzie — w myśl § 8 statutu — Walne Zgromadzenie w drugim terminie, w tym samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym, przyczem Zgromadzenie to będzie prawomocne, a uchwały jego ostateczne bez względu na ilość akcji, reprezentowanych przez uczestniczących na niem Akcjonariuszów.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki

„PILAK” Małopolska Spółka Akcyjna dla Przemysłu Naftowego i Brzewnego, dawn. S. Szczepanowski i S-ka

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w biurze Zarządu Spółki we Lwowie. pl. Marjacki 8, w dn. 26 kwietnia 1932 r., o godz. 15 z następującym porządkiem dziennym: 1) Otwarcie zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o użyciu wyników bilansowych tego roku administracyjnego; 5) Udzielenie za okres czasu od 1 maja 1930 do 30 kwietnia 1931 pokwitowania dawnej Dyrekcji i Radzie Zawiadawczej Spółki; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

Z prawa głosu korzystać mogą ci PP. Akcjonariusze, którzy są wpisani conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia jako właściciele akcji imiennych do księgi akcyjnej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający 1 akcję imienną.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki

Zachodnio - Małopolska Akc. Spółka Naftowa i Gazowa

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW odbędzie się w biurze Zarządu Spółki we Lwowie przy pl. Marjackim 8 w dn. 27 kwietnia 1932 r. o godz. 11 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1930/31 i powzięcie uchwały o użyciu wyników bilansowych tego roku administracyjnego;
- 4) Udzielenie pokwitowania dawnej Dyrekcji i Radzie Zawiadawczej, za okres czasu od 1/V 1930 do 30/IV 1931;
- 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej;
- 6) Uchwała w przedmiocie uprawnienia Zarządu do załatwienia na prawach Walnego Zgromadzenia wszelkich formalności, związanych z wymianą dotychczasowych akcji na nowe akcje 100 złotych;
- 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem zgromadzenia złożyć swe akcje, opiewające na okaziciela, w biurze Zarządu we Lwowie, pl. Marjacki 8, względnie wykazać że są wpisani jako właściciele akcji imiennych do księgi akcyjnej conajmniej na 7 dni przed dniem walnego zgromadzenia.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału akcyjnego, mogą — z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych — zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy, które mogą być zamieszczone w ostatnim ogłoszeniu.

Do głosowania uprawniony jest każdy akcjonariusz, posiadający 1 akcję imienną, względnie okazicielską.

Wnioski o uzupełnienie porządku dziennego do dnia dzisiejszego nie wpłynęły.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie SPÓŁKI OSADNICZEJ W POZNANIU, S. A.

odbędzie się w piątek dn. 6 maja 1932 r. o godz. 11 przedpoł. w lokalu Spółki przy ul. Rzeczypospolitej Nr. 1, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie rachunków za 1931 r.;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdań, przyjęcie bilansu i rachunków zysków i strat za rok obrotowy 1931, oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Podział zysku.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem Zarządowi Spółki. Zamiast akcji mogą być złożone Zarządowi Spółki zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza albo w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Spółka Osadnicza w Poznaniu, S. A.

Zarząd: Jan Słomiński, Stefan Spitewski

ZARZĄD

Akcyjnego Towarzystwa Krawieckiego „Ameryka”

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że zgodnie z § 7 Statutu w dn. 9 maja 1932 r., o godz. 19.30 w siedzibie Spółki, przy ul. Żąbkowskiej 40 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za 1931 r.;
- 3) Sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1931 r.;
- 5) Podział zysków;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1932 r.;
- 8) Wybór jednego członka Zarządu (par. 18 Statutu);
- 9) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej (par. 23 Statutu);
- 10) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub kwity depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Akcjonariusze, pragnący umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym, winni zwrócić się w tym celu do Zarządu conajmniej na dwa tygodnie przed Walnym Zgromadzeniem (§ 9 Statutu).

Zarząd Fabryki Wyrobów Sukiennych CH. RUBIN, S. A. w Tomaszowie-Maz.

zawiadamia, że w poniedziałek dn. 9 maja 1932 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki przy ul. Krzyżowej Nr. 22, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie z działalności Spółki za 1931 r. oraz Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1931, t. j. za czas od dn. 1 stycznia do dn. 31 grudnia 1931 r.;
- 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków, względnie pokryciu strat;
- 5) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków;
- 6) Uchwalenie budżetu na 1932 r.;
- 7) Wybór Zarządu;
- 8) Wybór Rady Nadzorczej;
- 9) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 10) Uchwalenie w jakim piśmie poza „Monitor Polskim” i „Polska Gospodarcza” drukowane będą obowiązkowe ogłoszenia Spółki;
- 11) Wolne wnioski.

W razie niedojścia Walnego Zgromadzenia w powyższym terminie do skutku takowe odbędzie się tego samego dn. o godz. 7 wiecz. bez względu na ilość akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący przyjąć udział w Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed Zebraniem złożyć akcje w biurze Zarządu.

I OGŁOSZENIE

Z A R Z Ą D

Towarzystwa Przemysłowo-Handlowego Block-Brun

S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 19 maja 1932 r., o godz. 6 po poł., w Biurze Zarządu, przy ul. Marszałka Focha 2, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad: 1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za rok operacyjny 1931, oraz rachunku strat i zysków i dokonanie podziału zysków, udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komitetu Wykonawczego na 1932 r. i wynagrodzenia dla Komisji Rewizyjnej za 1931 r.; 5) Ustalenie budżetu na 1932 r. operacyjny; 6) Określenie wysokości kredytu, z którego może korzystać Spółka w 1932 r.; 7) Upoważnienie Zarządu do otwierania nowych Oddziałów według uznania Zarządu względnie do likwidowania już istniejących; 8) Upoważnienie Zarządu do kupna sprzedaży i obciążania nieruchomości Spółki; 9) Wybór 2 członków Zarządu i 5 członków Komisji Rewizyjnej; 10) Wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni najmniej na 7 dni przed terminem Zebrania złożyć Zarządowi swe akcje, albo świadectwa zastawowe, lub depozytowe instytucji kredytowych, działających na mocy statutów, przez władze zatwierdzonych.

PP. Akcjonariusze, pragnący zgłosić dodatkowe wnioski na porządek dzienny, winni zawiadomić o tem Zarząd piśmiennie nie później niż na 14 dni przed Zgromadzeniem Walnym.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysł Włókienniczy „Karol Steinert“, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 19 maja 1932 r. o godz. 4 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 276

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

z następującym porządkiem obrad: 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej o zbadaniu bilansu za rok operacyjny 1931; 3) Sprawozdanie Zarządu, zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1931 r. i udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 4) Określenie wynagrodzenia dla członków Zarządu; 5) Budżet wydatków na 1932 r.; 6) Wybory do Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Gdyby Walne Zgromadzenie z powodu niedostatecznej liczby reprezentowanych akcji w powyższym terminie nie doszło do skutku ponowne Zgromadzenie odbędzie się w tem samym miejscu dn. 27 maja 1932 r., o godz. 4 po poł. z tym samym porządkiem dziennym i będzie ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na Zgromadzeniu akcji.

VI WALNE ZGROMADZENIE

WALCOWNI METALI, S. A.

odbędzie się w **poniedziałek, dn. 9 maja 1932 r. o godz. 11 przedpoł.** w Dziedzicach w lokalach kancelaryjnych Spółki Akcyjnej.

Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie z czynności i rachunków za rok handlowy 1931; 2) Bilans roczny ze sprawozdania Komisji Rewizyjnej, oraz powzięcie uchwały w sprawie pokrycia straty bilansowej; 3) Wybór Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, uprawnieni do głosowania, którzy chcą wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni swoje akcje zdeponować najdalej do dn. 1 maja b. r. w Powszechnym Banku Związkowym w Polsce, S. A., Biała, lub Banku Polskim w Warszawie lub w Walcowni Metali, Spółka Akcyjna w Dziedzicach.

Dziedzice, dn. 20 kwietnia 1932 r.

RADA POWSZECHNEGO BANKU KREDYTOWEGO, S. A.

zaprasza niniejszym PP. Akcjonariuszów na

XXIV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w **piątek, dn. 6 maja 1932 r. o godz. 11 przedpoł.**, w sali posiedzeń tegoż Banku w Warszawie, przy ul. Moniuszki 10, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Rady z czynności i stanu spraw Spółki, oraz przedłożenie zamknięć rachunków za 1931 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej oraz wniosek na udzielenie Radzie i Dyrekcji absolutorjum i na zatwierdzenie zamknięcia rachunkowego za 1931 r.; 4) Wniosek w sprawie użycia czystego zysku z 1931 r.; 5) Zatwierdzenie kooptacji, wybory do Rady oraz ustalenie wysokości znaczków obecności członków Rady i pborów członków Komitetu Wykonawczego; 6) Wybory członków Komisji Rewizyjnej na rok 1932 i określenie wysokości ich wynagrodzenia.

Akcjonariusze, którzy w powyższym Zgromadzeniu chcą wziąć udział, winni swe akcje lub świadectwa depozytowe złożyć najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia w Powszechnym Banku Kredytowym w Warszawie lub jego oddziałach we Lwowie, Krakowie i Bielsku wzgl. w Banque des Pays de l'Europe Centrale w Paryżu lub w Zentral-Europäische Länderbank w Wiedniu.

Warszawa, dn. 21 kwietnia 1932 r.

Prezes: (—) Władysław Długosz m. p.

ZARZĄD HOTELU BRISTOL w Warszawie, S. A.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 20 maja 1932 r., o godz. 17, w sali konferencyjnej Hotelu Bristol w Warszawie — Krakowskie Przedmieście Nr. 42/44, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1931; 3) Zatwierdzenie bilansu i r-ku strat i zysków za rok operacyjny 1931; 4) Zezwolenie na pokrycie zapłaconego podatku majątkowego z kapitału zapasowego; 5) Udzielenie absolutorjum Zarządowi; 6) Budżet na 1932 r.; 7) Udzielenie Zarządowi pełnomocnictwa do działania w interesach ogólnych i hipotecznych Spółki; 8) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący przedstawić wnioski na Walnym Zgromadzeniu, winni zakomunikować je piśmiennie Zarządowi nie później, jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni do dn. 12 maja 1932 r. włącznie złożyć w Biurze Hotelu Bristol w Warszawie swe akcje, czy też świadectwa depozytowe na złożenie ich w polskich instytucjach kredytowych, w instytucjach bankowych szwajcarskich: „Union de Banque Suisses“ w Lozannie, „Société de Banque Suisse“ w Lozannie. W świadectwie winny być wymienione numery zdeponowanych akcji oraz zaznaczenie, że nie będą one wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

I OGŁOSZENIE

Zjednoczone Browary Warszawskie p. f. HABERBUSCH i SCHIELE, S. A.

zawiadamiają PP. Akcjonariuszów Spółki, że w dn. 19 maja 1932 r. o godz. 17, w siedzibie Zarządu Spółki — Krochmalna 59, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW Spółki, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie zebrania; 2) Wybór przewodniczącego; 3) Sprawozdanie Zarządu; 4) Sprawozdanie Rady; 5) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 6) Zatwierdzenie bilansu, r-ku zysków i strat i podział zysków za 1931 r.; 7) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 8) Proponowany budżet i plan działania na rok operacyjny 1932; 9) Ustalenie wynagrodzenia członków Rady i Komisji Rewizyjnej na 1932 r.; 10) Upoważnienie Rady i Zarządu do kupna, sprzedaży i oddawania w dzierżawę nieruchomości, oraz zaciągania pożyczek i w tym celu do obciążania hipotek nieruchomości Spółki; 11) Wybory do Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 12) Wnioski Zarządu; 13) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w tem zebraniu, winni złożyć swoje akcje lub świadectwa depozytowe polskich instytucji kredytowych ze wskazaniem numerów akcji, najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem, w biurze Zarządu Spółki — Krochmalna 59.

ZARZĄD

„MIKULICZYNA”

ZAKŁADÓW DLA PRZEMYSŁU DRZEWNEGO, S. A.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów tej Spółki, że w **środe, dn. 25 maja 1932 r. o godz. 5 popoł.** w sali posiedzeń Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego we Lwowie, ul. Kopernika 4, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.;
- 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat;
- 3) Udzielenie Dyrekcji i Radzie Nadzorczej absolutorjum;
- 4) Obniżenie kapitału akcyjnego do sumy zł. 30.000, tudzież równoczesne podwyższenie go do pierwotnej wysokości, t. j. do kwoty zł. 300.000, tudzież zostająca z tem w związku ewentualna zmiana § 7 statutu;
- 5) Oznaczenie ceny emisyjnej, tudzież terminów i warunków subskrypcji względnie przekazanie ich oznaczenia Dyrekcji Spółki;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy na porządek dzienny, nie później jak na 14 dni przed terminem zgromadzenia.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć w Kasie Spółki w Mikuliczynie przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje lub zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub też w instytucji kredytowej krajowej.

Francuska Spółka Akcyjna

TOWARZYSTWO BEZIMIENNE KOPALNĀ WĘGLA „CZELADŹ” SOCIETE ANONYME DES MINES DE CZELADŹ

Siedziba Towarzystwa: Paryż, ul. de la Victoire 76

PP. Akcjonariusze Towarzystwa Bezimiennego Kopalni Węgla „Czeladź” proszeni są o przybycie na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w **poniedziałek, dn. 23 maja 1932 r. o godz. 10 minut 45**, w sali Inżynierów cywilnych w Paryżu, ul. Blanche L. 19.

Porządek obrad:

- 1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie rachunków za rok operacyjny 1931;
- 4) Ustalenie dywidendy;
- 5) Wyznaczenie członków Rady Zarządzającej;
- 6) Wyznaczenie dwóch członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Upoważnienie dla członków Rady Zarządzającej do rokowań z Towarzystwem;
- 8) Oznaczenie dzienników polskich, w których mają być zamieszczane ogłoszenia, przewidziane przez Statut.

W myśl art. 28 Statutu, mają prawo udziału w Walnym Zgromadzeniu jedynie Akcjonariusze, posiadający przynajmniej dwieście akcji. Właściciele mniejszej ilości akcji, niż dwieście, mogą łączyć się dla osiągnięcia tej liczby i powierzyć jednemu z pośród siebie swe przedstawicielstwo.

Akcje na okaziciela winny być złożone co najmniej na pięć dni przed datą Walnego Zgromadzenia, t. j. najpóźniej w dniu 17 maja 1932 r. w Kasach Société Générale de Crédit Industriel et Commercial w Paryżu, przy ul. de la Victoire L. 66 lub w Banku Handlowym w Warszawie.

Za zgodność:
(Jerzy Herdhebaut)

Rada Zarządzająca

I OGŁOSZENIE

XII ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZY

Polskiej Sp. Akc. „PHARMA” Magister Bolesław Jawornicki w Krakowie

odbędzie się w **sobotę, dn. 21 maja 1932 r. o godz. 6 wieczorem**, w sali posiedzeń we własnym gmachu „Pharmy” przy ul. Długiej L. 46/48, I-sze piętro, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu z XI Walnego Zgromadzenia; 3) Wybór skrutatorów; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Rewizorów rachunkowych za 1931 r.; 4) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1931 r., rozdział czystego zysku; 5) Udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej; 6) Wybór członków Rady Nadzorczej i wybór pisma do ogłoszeń; 8) Wnioski.

Akcjonariusze mogą zgłosić do Zarządu dodatkowe sprawy na porządek dzienny, które zamieszczone będą w drugim ogłoszeniu.

Celem wykonania prawa głosowania składają akcjonariusze akcje swoje, tak imienne uprzywilejowane, jak i na okaziciela opiewające, bez arkuszy kuponowych i talonów, najpóźniej do dnia 7 przed Walnym Zgromadzeniem w kasie Spółki, t. j. najdalej 14 maja 1932 r.

Kraków, dn. 20 kwietnia 1932 r.

Zarząd Towarzystwa PIOTRKOWSKO-SULEJOWSKIEJ KOLEI PODJAZDOWEJ

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w **dn. 27 maja 1932 r. w I terminie**, a w razie niedojścia do skutku w **dn. 10 czerwca 1932 r. w II terminie**, o **godz. 17** w lokalu biura Zarządu w Łodzi, ul. Piotrkowska Nr 96, odbędzie się

DOROCZNE OGÓLNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r.; 3) Zatwierdzenie protokołu Komisji Rewizyjnej; 4) Wybór członków Zarządu i ich zastępców; 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski zgłoszone.

Akcje Towarzystwa i dowody depozytowe — stosownie do § 41 Statutu — będą przyjmowane przez Zarząd do dn. 13 maja 1932 r., plenipotencje zaś — zgodnie z §§ 37 i 41 Statutu — do dn. 24 maja 1932 r.

W wypadku niedojścia do skutku Zgromadzenia w I terminie, należy złożyć ponownie akcje do dn. 2 czerwca 1932 r., a pełnomocnictwa do dn. 7 czerwca 1932 r.

ZARZĄD

Towarzystwa Kopalni Węgla „FLORA”

S. A.

ma zaszczyt podać do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że — w myśl paragrafu 16 Statutu Spółki — zwołuje

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

na **dz. 20 maja 1932 r. o godz. 16** w lokalu Zarządu w Warszawie, przy ul. Senatorskiej 30, z następującym porządkiem dziennym: 1) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu i rachunku zysków i strat za 1931 r., oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Komisji Rewizyjnej; 2) Plan działalności i budżet na 1932 r. oraz określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Upoważnienie Zarządu do nabywania, zbywania, obciążania i wydzierżawiania nieruchomości; 4) Wybory uzupełniające do Zarządu i wybór Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzenie mianowania Dyrektora Zarządzającego i jego Zastępcy; 5) Wolne wnioski.

Zgodnie z paragrafem 20 Statutu Spółki, akcjonariusze mogą do dn. 5 maja 1932 r. zgłaszać dodatkowe wnioski, które będą zamieszczone w drugim ogłoszeniu.

„POLSKIEJ FORESTY“

S. A.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów tej Spółki, że we **środek, dn. 25 maja 1932 r. o godz. 4 popoł.** w sali posiedzeń Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego we Lwowie, ul. Kopernika 4, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1931 r.; 2) Powzięcie uchwały o pokryciu strat; 3) Udzielenie Dyrekcji i Radzie Nadzorczej absolutorjum; 4) Obniżenie kapitału akcyjnego do sumy zł. 100.000, tudzież równoczesne podwyższenie go do kwoty zł. 500.000; 5) Oznaczenie ceny emisyjnej, tudzież terminów i warunków subskrypcji, względnie przekazanie ich oznaczenia Dyrekcji Spółki; 6) Zmiana § 7 statutu, wedle którego kapitał akcyjny wynosi zł. 2.000.000 i podzielony jest na 20.000 sztuk akcji po zł. 100 wartości nominalnej, w ten sposób, iż § 7 opiewałyby: „Kapitał akcyjny wynosi zł. 500.000 i podzielony jest na 5.000 sztuk akcji, opiewających na okaziciela po zł. 100 wartości nominalnej każda”; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy na porządek dzienny nie później jak na 14 dni przed terminem zgromadzenia.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć w Kasie Spółki w Nadwórnej przynajmniej na siedem dni przed terminem Zgromadzenia swoje akcje lub zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub też w instytucji kredytowej krajowej.

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysł Chemiczny „Boruta“, S. A.

W ZGIERZU

odwołuje umieszczone w „Monitorze Polskim” w dn. 5 kwietnia 1932 r. Nr. 78 i w dn. 14 kwietnia 1932 r. Nr. 86 ogłoszenie o Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów, zwołanem na dz. 25 kwietnia 1932 r. i równocześnie **zawiadamia** PP. Akcjonariuszów, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w **dn. 18 maja 1932 r. o godz. 18** w lokalu Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, Al. Jerozolimskie 1, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór Przewodniczego Zgromadzenia;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu zamknięcia i r-ku strat i zysków za 1931 r.;
- 3) Powzięcie uchwały o pokryciu straty;
- 4) Udzielenie absolutorjum za 1931 r.;
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 6) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej i wyznaczenie dla nich wynagrodzenia;
- 7) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek i kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
- 8) Wnioski akcjonariuszów.

Właściciele akcji mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą w Biurze Spółki w Zgierzu akcje w oryginale lub też zaświadczenie, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniach tych należy wymienić liczby akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusze mają prawo zgłoszenia na porządek dzienny Zgromadzenia dodatkowych spraw, które winny być złożone Zarządowi na piśmie nie później jak na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Częstochowskiej Fabryki Guzików dawn. Jan i Stanisław Grosman

S. A. W CZĘSTOCHOWIE

zwołuje

Ogólne Zebranie Akcjonariuszów

które odbędzie się w lokalu Zarządu w Częstochowie, przy ul. Ogrodowej Nr. 66, **dn. 17 maja o godz. 12 po poł.** z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz r-ku zysków i strat;
- 3) Udzielenie absolutorjum Zarządowi;
- 4) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej w miejsce ustępujących;
- 5) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności;
- 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Ogólnym Zebraniu, zechcą—stosownie do § 59 Ustawy—złożyć swoje akcje lub odnośne kwity depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zebrania w lokalu Zarządu.

W myśl § VI Statutu akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym. W tym celu akcjonariusze powinni przynajmniej na 14 dni przed terminem Zebrania zgłosić do Zarządu piśmienne żądanie ze wskazaniem konkretnych wniosków oraz udowodnić posiadanie wymaganej ilości akcji.

Stosownie do § 11 Statutu Ogólne Zebranie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcji.

II OGŁOSZENIE**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW****Polskiego Banku Komunalnego, S. A.**

odbędzie się w **sobotę, dn. 7 maja 1932 r., o godz. 13** w lokalu Banku w Warszawie (plac Napoleona 7), z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór Prezydium;
- 2) Sprawozdanie za rok 1931:
  - a) sprawozdanie Zarządu, bilans, rachunek zysków i strat oraz podział zysków,
  - b) sprawozdanie Komisji Rewizyjnej,
  - c) sprawozdanie i wnioski Rady Nadzorczej.
- 3) Budżet na rok 1932;
- 4) Wybór pisma dla ogłoszeń przez statut wymaganych (§ 64 statutu);
- 5) Wnioski zgłoszone zgodnie z § 47 statutu;
- 6) a) Wybory 4-ch członków Rady Nadzorczej;
- b) Wybory 5-ciu członków Komisji Rewizyjnej.

Walne Zgromadzenie, zwołane na dz. 7 maja r. b., będzie ważne bez względu na ilość obecnych na zebraniu delegatów akcjonariuszów i ilość reprezentowanych przez nich akcji (§ 48 statutu).

Każdy akcjonariusz, który jest zapisany do księgi akcyjnej przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia, może uczestniczyć na Walnym Zgromadzeniu w osobie upoważnionego do tego na piśmie delegata, wyznaczonego z pośród członków swego organu wykonawczego (§ 51 statutu).

Upoważnienie dla delegata, stwierdzające że jest on członkiem organu wykonawczego i posiada prawo reprezentowania i głosowania w imieniu akcjonariusza, winno być zaopatrzone pieczęcią i podpisami, jak dla zobowiązań, oraz opłacone stemplem w kwocie nominalnej zł 3.00. Upoważnienie to uprasza się nadesłać do Banku do dnia 30 kwietnia 1932 r.

Wniosków o uzupełnienie porządku obrad, zgodnie z § 47 statutu — nie zgłoszono.

Z a r z a d

„ARMA“, Fabryka Broni i Maszyn we Lwowie, pl. Gen. Bema 3

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 maja 1932 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu własnym we Lwowie przy pl. gen. Bema 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia; 3) Rozpatrzenie i ewentualne zatwierdzenie sprawozdania, bilansu, oraz rachunku strat i zysków za 1931 r. i udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków, względnie pokryciu strat; 5) Wybór członków do Rady Nadzorczej; 6) Wnioski i interpelacje.

Zgłoszenie dodatkowe spraw na porządek dzienny należy nadesłać do Zarządu Spółki pisemnie, nie później jednak jak 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, a to w myśl Dz. U. R. P. nr. 39 poz. 383.

Właściciele akcji i tymczasowych poświadczeń, mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli akcje lub tymczasowe zaświadczenia złożone zostaną w kasie Spółki „ARMA“, we Lwowie pl. gen. Bema 3, przynajmniej 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Akcyjny Bank Hipoteczny

Sześćdziesiąte Czwarte Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Akcyjnego Banku Hipotecznego odbędzie się we wtorek dn. 17 maja 1932 r., o godz. 10 przed poł. w gmachu Banku Hipotecznego we Lwowie.

Przedmioty rozpraw: 1) Sprawozdanie z obrotów Banku za 1931 r.; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków i powzięcie dotyczącej uchwały; 3) Wybór do Rady Nadzorczej (§ 36).

PP. Akcjonariusze, którzy mają zamiar wziąć udział w tem Walnym Zgromadzeniu, zechcą w myśl § 54 statutu złożyć akcje swoje najdalej do dnia 4 maja 1932 r. włącznie, w głównej kasie Zakładu we Lwowie lub we Filjach Zakładu w Krakowie, Tarnopolu i Stanisławowie, w Warszawskim Banku Dyskontowym w Warszawie, Fredry 8, w Austriackim Zakładzie dla handlu i przemysłu w Wiedniu I., Am Hof 6 i w Comptoir d'Escompte de Genève w Genewie, na które prócz pokwitowania wydane im będą także karty legitymacyjne do wstępu na Walne Zgromadzenie.

PP. Akcjonariusze, którzy przysługujące im prawo głosowania zamierzają wykonać przez pełnomocników, zechcą pełnomocnictwa na odwrotnej stronie kart legitymacyjnych umieszczone wypełnić i własnoręcznie podpisać.

Zamknięcie rachunków i bilans złożone będą na trzy dni przed Walnym Zgromadzeniem w Sekretarjacie Banku, gdzie za okazaniem karty legitymacyjnej będą PP. Akcjonariuszom wydane.

Lwów, dn. 14 kwietnia 1932 r.

RADA NADZORCZA

§ 54. W każdym Walnym Zgromadzeniu mają głos ci akcjonariusze, którzy przynajmniej na 14 dni przed zebraniem się zwyczajnego lub nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia złożyli akcje, uzasadniające ich prawo głosowania wraz z niezapadłymi jeszcze kuponami, w kasie Towarzystwa lub w innych miejscach, które Rada Nadzorcza przy ogłoszeniu zwołania oznaczy. Na złożone akcje wydane będą pokwitowania i karty legitymacyjne do wstępu na Zgromadzenie.

§ 56. Każda akcja daje na Walnym Zgromadzeniu prawo do jednego głosu.

§ 57. Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu może wykonać akcjonariusz tak osobiście jak też i przez umocowanie drugiego akcjonariusza, mającego prawo głosowania. Wyjątkowo mogą być zastąpieni małoletni przez opiekuna, zostający pod kuratelą przez kuratora, kobiety przez pełnomocnika. Spółki handlowe przez jednego z prowadzących ich firmę, stowarzyszenia wogóle przez jednego z członków do tego umocowanego, osoby moralne przez jednego ze swych przełożonych, chociażby ci zastępcy nie byli sami akcjonariuszami. (Przedruku nie płacimy).

GANZ Zakłady Elektryczne i Mechaniczne w Polsce

podaje do wiadomości, że w dn. 18 maja 1932 r., o godz. 10 w Siedzibie Spółki, przy ul. Kopernika Nr. 4/6, odbędzie się

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym: 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 27 czerwca 1931 r.; 3) Sprawozdanie Zarządu za okres sprawozdawczy 1931 r.; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 5) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 9 okres sprawozdawczy na dz. 31 grudnia 1931 r.; 6) Wolne wnioski.

Tow. Hotel i Pensjonatów Bristol, S. A.

Bilans na 31.XII.1931 r.

STAN CZYNNY

Kasa zł 2.173.87; Dłużnicy zł 12.279.27; Ruchomości zł 240.516.89; Nieruchomości zł 1.834.065.72; Zapasy magazynowe zł 34.599.19; Strata zł 99.254.00.

STAN BIERNY

Kapitał zakładowy zł 500.000.00; Kapitał zapasowy zł 100.000.00; Kapitał specjalnej rezerwy zł 209.295.04; Fundusz amortyzacyjny zł 117.923.24; Wierzyciele zł 542.207.86; Banki zł 638.435.42; Weksle zł 111.619.48; Sumy przechodnie zł 3.407.90; Suma ogólna zł 2.222.888.94.

Rachunek strat i zysków

STRATY

Koszty handlowe zł 77.102.71; Administracja zł 27.452.65; Podatki zł 18.971.94; Odsetki zł 112.141.12; Amortyzacja zł 27.785.29.

ZYSKI

Hotel zł 98.367.38; Restauracja zł 63.154.41; Pralnia zł 2.677.92; Strata zł 99.254.00; Suma ogólna zł 263.453.71.

Wileński Prywatny Bank Handlowy

S. A.

Bilans surowy na dzień 31 marca 1932 r.

AKTYWA

Kasa i sumy do dyspozycji: a) gotowizna w kasie zł 157.252.98; b) pozostałość w B-ku Polsk., P. K. O. i B-ku Gosp. Kraj. zł 139.457.74; Waluty zagraniczne zł 332.795.46; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 3.252.23; b) papiery hipoteczne zł 842.313.32; c) akcje zł 565.434.06; Banki krajowe zł 62.991.20; Banki zagraniczne zł 106.200.88; Weksle zdyskontowane zł 2.628.217.48; Rachunki bieżące (Salda debetowe) otwartego kredytu a) zabezpieczone zł 3.900.022.70; b) niezabezpieczone zł 314.016.54; Pożyczki terminowe zł 186.194.24; Nieruchomości zł 623.656.00; Różne rachunki zł 876.056.04; Koszty, różnice kursowe i t. p. zł 150.077.41; Oddziały zł 1.043.136.94; Suma bilansowa zł 11.931.075.22; Udzielone gwarancje zł 138.200.00; Inkaso zł 817.964.96; Razem zł 12.887.240.18.

PASYWA

Kapitały własne: a) zakładowy zł 2.500.000.00; b) zapasowy zł 127.908.81; Wkłady: a) terminowe zł 4.094.889.53; b) à vista zł 2.177.412.75; Rachunki bieżące (salda kredytowe) otwartego kredytu zł 43.639.60; Zobowiązania inkasowe zł 25.662.61; Redyskonto weksli zł 921.553.99; Banki krajowe zł 131.406.15; Banki zagraniczne zł 20.223.83; Różne rachunki zł 556.650.27; Procenty i prowizje różne zł 255.310.26; Oddziały zł 1.076.417.42; Suma bilansowa zł 11.931.075.22. Zobowiąz. z tyt. udział. gwar. zł 138.200.00; Różni za inkaso zł 817.964.96; Razem zł 12.887.240.18.

POLSKI BANK KOMUNALNY, S.A.

Bilans surowy dn. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY	zł	zł	STAN BIERNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i B-ku Gospodarstwa Krajow.		1,734.856'42	Kapitały własne:		
Waluty zagraniczne		40.832'26	a) zakładowy	5,000.000'00	
Papiery wartościowe własne:			b) zapasowy	441.740'81	
a) pożyczki państwowe	229.927'42		c) zapasowy obligacyjny	279.567'83	
b) papiery hipoteczne	2,509.940'34		d) inne rezerwy	502.453'21	
c) akcje	154.049'75	2,893.917'51	e) fundusz amortyzacyjny	105.961'84	6,329.723'69
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		981.849'68	Wkłady:		
Banki krajowe		3,659.676'82	a) terminowe	8,844.963'22	
Weksle zdyskontowane		8,409.112'01	b) á vista	6,487.111'29	
Rachunki bieżące (salda debet.):			c) specjalne	23,748.048'41	39,080.122'92
a) zabezpieczone	1,842.249'76		Rachunki bieżące (salda kredytowe)		11.693'03
b) niezabezpieczone	630.333'60	2,472.583'36	Zobowiązania inkasowe		18'35
Pożyczki terminowe		31,539.151'66	Redyskonto weksli		1,940.710'16
Nieruchomości		2,112.984'25	Banki krajowe		6,031.423'16
Różne rachunki		1,672.058'54	Wierzyciele hipoteczni		8,371'56
Koszty, różnice kursowe i t. p.		206.062'17	Różne rachunki (w tem fundusz umorzenia oblig. i na opłatę kuponów zł 571.900'81)		1,889.802'43
Długoterminowe pożyczki w obligacjach		15,403.954'92	Procenty, prowizje i różne zyski		431.225'30
		<u>71,127.039'60</u>	Obligacje		15,403.949'00
					<u>71,127.039'60</u>
			Gwarancje	zł 460.963'70	
			Inkaso	zł 84.517'57	

BILANS SUROWY BANKU KWILECKI POTOCKI, @ S-ka, S. A. w Poznaniu na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY	zł	zł	STAN BIERNY	zł	zł
1. Kasa i sumy do dyspoz. w B-ku Polskim, P. K. O. i B-ku Gosp. Kraj.		403.335'96	1. Kapitały własne:		
2. Waluty zagraniczne		64.381'91	a) zakładowy	3,000.000'00	
3. Papiery wartościowe:			b) zapasowy	632.197'47	
a) pożyczki państw.	34.791'98		c) inne rezerwy	200.000'00	
b) papiery hipoteczne	34.545'67		d) fundusze amortyzacyjne	523.800'60	4,355.998'07
c) akcje	623.942'62	693.280'27	2. Wkłady:		
4. Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcj.		172.555'75	a) terminowe	3,681.889'50	
5. Towary		154.632'13	b) á vista	969.329'64	4,651.219'14
6. Banki krajowe		59.309'24	3. Rachunki bieżące (salda kredytowe)		2,494.295'30
7. Banki zagraniczne		135.479'77	4. Zobowiązania inkasowe		8,706.061'78
8. Weksle zdyskontowane		9,330.119'81	5. Redyskonto weksli		262.610'17
9. Rachunki bieżące (salda debetowe):			6. Banki krajowe		—
a) zabezpieczone	4,065.347'37		7. Banki zagraniczne		—
b) niezabezpieczone	1,501.070'82	5,566.418'19	8. Wierzyciele hipoteczni		—
10. Pożyczki terminowe		—	9. Różne rachunki		298.310'72
11. Nieruchomości		2,714.970'14	10. Procenty, prowizje i różne zyski		1,533.224'72
12. Różne rachunki		1,496.918'95	11. Oddziały		770.919'90
13. Koszty, różnice kursowe i t. p.		1,459.833'17	12. Listy zastawne (obligacje)		—
14. Oddziały		821.404'51			
15. Długoterminowe pożyczki hipoteczne		—			
		<u>23,072.639'80</u>			<u>23,072.639'80</u>
			Gwarancje	zł 59.080'00	
			Inkaso	zł 406.265'92	

W I L E Ń S K I   B A N K   Z I E M S K I

Bilans na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY	zł	zł	STAN BIERNY	zł	zł
1. Gotowizna w kasie		106.616'30	1. Kapitały własne		
2. Waluty zagraniczne		270.567'68	a) zakładowy	6.300.000'00	
3. Rachunki bieżące w bankach			b) zapasowy	3.150.000'00	
a) złotowe	2.399.422'05		c) rezerwowy	5.606.723'74	
b) dolarowe \$ 7.763'41	69.415'50	2.468.837'55	d) fundusz amortyzacyjny	234.431'68	15.291.155'42
4. Papiery wartościowe własne:			2. Listy zastawne:		
I. w dyspozycji Banku	2.599.036'71		a) 4½% złotowe przezn. do obiegu	8.358.060'00	
II. na r-ek kapit. zapas. w B-ku 2,136.450 nom.	642.446'74	3.241.483'45	b) 4½% złotowe w obiegu	48.753.770'00	
5. Papiery wartościowe na r-ek funduszu im. Józefa Montwiłła		6.233'71	c) 5% " "	1.131.590'00	
6. Nieumorzone pozostałości pożyczek długoterm. złotowych w 4½% l. z.			d) 8% dolarowe \$ 4.982.050	44.290.183'50	
a) na nieruchom. ziemskich: 47.270.238'40			e) 10% " " 10.450	92.900'50	102.626.504'00
b) " " miejskich: 9.596.122'35			3. Listy zastaw. wylosowane		
7. Terminowy i przedterminowy zwrot pożyczek długoterm. złotowych w 4½% list. zastawnych gotówką	245.469'25	57.111.830'00	1) 10% . . . . . \$ 800	7.112'00	
8. Nieumorzone pozostał. pożycz. długoterm. złotowe w 5% list. zastaw. na nieruchomościach miejskich	1.121.131'63		2) 8% . . . . . \$ —		
9. Terminowy i przedterminowy zwrot pożyczek długoterm. w 5% list. zast. ewn. gotówką	10.458'37	1.131.590'00	4. Kupony od list. zast. do opłacenia:		
10. Nieumorz. pozostał. pożycz. długoterm. dolar. w 8% list. zastaw.			a) od 4½% list. zast. zł. przezn. do obiegu	2.444.732'55	
a) na nieruch. ziem. dol. \$ 4.293.224'46			b) od 4½% list. zast. zł. w obiegu	3.688.900'87	
b) na nieruch. miejsk. dol. \$ 637.816'53	5.670.161'45		c) od 5% list. zast. zł. w obiegu	103.444'62	
11. Termin. i przedterm. zwrot pożycz. długoterm. dol. w 8% l. z. gotówką \$ 51.009'01	453.470'33	44.290.183'50	d) od 8% list. zast. dol. \$ 1.704	19.668'99	
12. Pożyczki krótkoterminowe złotowe			e) od 10% " " —		6.256.747'03
a) na nieruchom. ziemsk.	160.200'00		5. Dywidenda do opłacenia		1.640.476'00
b) " " miejsk.	249.220'59	409.420'59	6. Fundusz gwaranc. od pożycz. dol. . . . . \$ 211.397'14		1.879.320'57
13. Pożyczki krótkoterm. dolar. w 10% list. zast. na nieruchom. ziemskich \$ 10.450		92.900'50	7. Fundusz na opłacenie kup.:		
14. Przedterm. zwrot pożycz. długoterm. dolar. w 10% list. zast. gotówką dol.			a) od 4½% list. zast. złot.	1.303.314'74	
15. Raty od pożyczek złotowych:			b) " 5% " " " "	28.956'80	
a) bieżące	1.762.714'58		c) " 8% " " " " dolar. \$ 199.713'52	1.775.451'42	
b) zaległe	5.486.915'46	7.249.630'04	d) " 10% list. zast. dolar. \$ 522'50	4.645'03	3.112.367'99
16. Raty od pożyczek dolarow.:			8. Fundusz amortyzacyjny od pożycz. długoterm. złotow. w 4½% list. zast.:		
a) bieżące \$ 291.874'27	2.594.464'34		a) terminowej amortyzacji	240.311'38	
b) zaległe " 762.152'78	6.780.575'95	9.375.040'29	b) przedterm. amort. (got.)	5.157'87	245.469'25
17. Zaległości zaliczone na r-ek dłużn. przy przerachow. pożyczek		2.095.247'33	9. Fundusz. amort. od pożycz. długoterm. złotow. w 5% list. zastaw.:		
18. Rozterminowane raty i in. należności		1.217.062'48	a) terminowej amortyz. (gotówką)	10.406'62	
19. Wydatki zaliczone na r-ek dłużnik.			b) przedterm. " " " "	51'75	10.458'37
a) złotowe		125.544'38	10. Fundusz amortyz. od pożyczek długoterm. dolar. w 8% list. zast.:		
b) dolarowe			a) termin. amort. \$ 50.856'78	452.116'78	
20. Nieruchomości Banku		3.502.651'58	b) przedterm. " (gotówką) \$ 152'23	1.353'55	453.470'33
21. Ruchomości Banku		165.078'28	11. Fundusz przedterm. amortyzacji (gotówką) od pożyczek krótkoterm. dolar. w 10% list. zast. dolarow.		
22. Wydatki Banku		511.005'86	12. Fundusz im. Józefa Montwiłła		6.233'71
23. Kasa Oszczędności pracowników b-ku		15.332'92	13. Fundusz na wystawienie domów dla zniedołężniałych urzędników i rodzin pozostałych po urzędnikach Banku		11.310'81
24. Należności skarbowe			14. Rezerwa na opłacenie należności przedwojen. i zaciągn. w czasie wojny		124.089'30
25. Dłużnicy różni i awansy		216.707'36	15. Wpływy na raty przed terminem ich płatności:		
			a) od pożyczek złotowych	10.782'45	
			b) " " " " dolarow. \$ 51'74	460'69	11.243'14
			16. Dochody Banku		1.029.751'53
			17. Sumy przechodnie		796.177'49
			18. Należności skarbowe		
			19. Korespondenci różni		99.525'17
			20. Pozost. czyst. zysku za 1931 r.		1.551'59
					<u>133.602.963'80</u>
					<u>133.602.963'80</u>

Zakłady Akumulatorowe Systemu „Tudor“, S. A.

Bilans po dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA. — Kasa zł 101.345·99; Waluty obce zł 4.711·59; Papiery wartościowe zł 17.654·82; Weksle zł 267.889·30; Banki zł 44.481·02; Dłużnicy zł 1.205.446·08; Nieruchomości zł 356.973·16; Maszyny i urządzenia zł 443.109·71; Wyroby gotowe i surowce zł 295.560·94; Sumy przechodnie zł 71.677·88; Razem zł 2.808.850·49.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 800.000·00; Kapitały rezerwowe zł 461.033·00; Akcepty gwarancyjne zł 14.329·75; Wierzyciele zł 874.382·01; Banki zł 432.223·00; Sumy przechodnie zł 123.098·53; Zyski; z lat ubiegłych zł 29.540·97, w roku sprawozdawczym zł 74.243·23; Razem zł 2.808.850·49.

Rachunek zysków i strat

Koszty handlowe, produkcji i montażu zł 3.198.723·27; Podatki, świadczenia, procenty etc. zł 258.937·11; Różne zł 75.984·38; Zysk zł 74.243·23; Razem zł 3.607.887·99.

R-k sprzedaży zł 3.607.887·99.

Powyższy bilans oraz rachunek zysków i strat został przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki w dn. 14 kwietnia 1932 r. przyjęty i zatwierdzony, a władzom Spółki udzielono absolutorjum.

Śląski Zakład Kredytowy

S. A.

Bilans surowy na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji		839.439·58
Waluty zagraniczne		162.743·88

Papiery wartościowe:		
państwowe	112.026·35	
hipoteczne	268.014·25	
akcje	2.348·02	382.388·62

Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		211.338·00
Banki krajowe		1.012.784·33
Banki zagraniczne		340.823·63
Weksle zdyskontowane		7.078.279·34

Rachunki bieżące:		
zabezpieczone	8.642.546·28	
niezabezpieczone	1.200.171·30	9.842.717·58
Nieruchomości		214.919·00
Różne rachunki		148.204·50

Koszty handlowe: za 1931 r.	1.142.549·11	
za 1932 r.	149.939·04	1.292.488·15
Oddziały		1.216.434·16
		<u>22.742.560·77</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		
zakładowy	3.000.000·00	
zapasowy	800.000·00	
inne rezerwy	1.496.000·00	
fundusz amortyzacyjny	4.650·00	5.300.650·00

Wkłady:		
terminowe	696.174·72	
à vista	1.693.790·45	2.389.965·17

Rachunki bieżące		3.531.258·84
Redyskonto weksli		1.377.937·96
Banki krajowe		1.541.803·12
Banki zagraniczne (wkłady term.)		4.673.481·16
Różne rachunki		388.253·71

Odsetki, prow. i t. p. za 1931 r.	1.985.544·89	
za 1932 r.	208.620·00	2.194.164·89
Oddziały		1.192.417·92
Zyski z lat ubiegłych		152.628·00
		<u>22.742.560·77</u>

Gwarancje	zł 6.577.513·04
Inkaso	zł 2.186.391·25

AKCYJNY BANK HIPOTECZNY

Bilans surowy na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY	zł	zł
Kasa i sumy do dyspozycji		328.739·30
Waluty zagraniczne		909.732·56

Papiery wartościowe własne:		
a) papiery państwowe	83.841·80	
b) listy zastawne	3.403.140·15	
c) obligacje	6.218·26	
d) akcje	165.990·86	3.659.191·07

Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorc.		537.293·24
---	--	------------

Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego		380.726·28
Banki krajowe		256.421·58
Banki zagraniczne		326.806·84
Weksle zdyskontowane		14.210.737·92

Rachunki bieżące:		
a) zabezpieczone	11.810.772·47	
b) niezabezpieczone	1.146.932·86	12.957.705·33

Pożyczki terminowe		3.090.948·16
Ruchomości		1.600·56
Nieruchomości		4.580.521·89

Koszty handl. i admin. nieruch.:		
a) roku ubiegłego	2.780.048·78	
b) robu bieżącego	585.607·11	3.365.655·89

Rachunki oddziałów		5.338.273·39
------------------------------	--	--------------

Długoterminowe pożyczki hipoteczne		30.406.699·70
--	--	---------------

Aktywa oddziału kredytu długotermin. i różne aktywa		7.206.771·56
		<u>87.557.825·27</u>

STAN BIERNY	zł	zł
Kapitały własne:		

a) zakładowy	5.000.000·00	
b) zapasowy	2.011.453·59	
c) inne rezerwy	628.442·36	
d) fundusz amortyzacyjny	446.343·05	8.086.239·00

Wkłady:		
a) terminowe ponad 14 dni d. 3 miesięcy	3.616.005·25	
b) à vista	1.245.585·32	
c) na książ. wkład. i asygn. kasowe, płatne okazicielowi	8.745.651·38	13.607.241·95

Rachunki bieżące (saldo kredytowe)		1.219.402·52
Zobowiązania inkasowe		26.281·48
Redyskonto weksli		4.685.766·29
Banki krajowe		1.109.550·31
Banki zagraniczne		8.553.622·19

Procenty, prowizje i różne zyski:		
a) pobrane w roku bieżącym	1.056.816·70	
b) płacone w roku bieżącym	378.016·43	
procenty i prowizje roku ubiegłego	2.989.512·08	3.668.312·35

Rachunki oddziałów		5.307.861·52
Zyski z lat ubiegłych		244.411·04
Listy zastawne (obligacje)		30.403.333·75

Pasywa oddziału kredytu długoterminowego i różne pasywa		10.645.802·87
		<u>87.557.825·27</u>

Gwarancje	zł 622.940·52
Inkaso	zł 1.310.145·46

Stan z 31 marca 1932 r.

4% listy hipoteczne	zł 6.663.200·00
4% listy hipoteczne	zł 4.172.300·00
8% listy zastawne dolarowe	\$ 2.164.300·00
4% listy hipoteczne Banku Małopolskiego	zł 327.206·75
Wkłady oszczędności	zł 8.745.651·38

Lwów, 14 kwietnia 1932 r.

F. DRATT i S-ka Fabryka Maszyn Rolniczych i Odewnia Żelaza w Chełmie, S. A.

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA

Kasa (gotówka w kasie) zł 1.632.61; Materjały zł 37.140.44; Półfabrykаты zł 26.511.24; Maszyny rolnicze zł 79.588.05; Dłużnicy zł 80.930.44; Zaliczenia kolejowe zł 342.95; Weksle zł 64.904.96; Papiery % zł 5.141.89; Udziały w bankach zł 2.100.00; Maszyny i obrabiarki zł 81.439.66; Naczynia i narzędzia zł 34.114.43; Nieruchomości zł 212.220.69; Ruchomości i utensylja zł 6.267.21; Straty na obrocie 1931 r. zł 1.878.37; Straty na amortyzac. 1931 r. zł 18.399.03; Razem zł 652.611.97.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 260.000.00; Kapitał zapasowy zł 33.210.58; Kapitał amortyzacyjny zł 121.581.51; Rezerwa specjalna zł 2.956.38; Sumy przechodnie zł 548.96; Redyskont weksli zł 32.100.90; Wierzyciele zł 40.237.83; Dostawcy zł 1.064.04; Wpłaty na IV em. akcji zł 92.412.90; Akcepty własne zł 7.998.87; Niewypłacona dywidenda zł 60.500.00; Razem zł 652.611.97.

Rachunek zysków i strat za 1931 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 29.875.05; Wyplacone prowizje i %% zł 6.891.13; Podatki i patenty zł 5.064.55; Amortyzacja nier. i ruch. zł 18.399.03; Dobroczynność zł 50.90; Świadczenia socjalne zł 3.137.67; Strata na Zal. Kol. zł 5.00; Razem zł 63.423.33.

MA. — Zysk na fabrykacji zł 43.079.59; Zysk na ekspedycji zł 66.38; Straty w 1931 r. zł 20.277.40; Razem zł 63.423.33.

Chełm, dn. kwietnia 1932 r

Towarzystwo Akc. Budowy i Eksploatacji Domów „Wegan“, S. A. w Warszawie

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA. — 1) Kasa zł 90.353.76; 2) Nieruchomość przy ul. Al. Róż Nr. 9 zł 260.954.20; 3) Ruchomość zł 318.92; 4) Dłużnicy zł 102.250.00; 5) Koszty organizacyjne, obciążające lata następne zł 28.076.63; 6) Koszty handlowe, obciążające rok następny zł 33.30; 7) Zyski i straty — strata za 1931 r. zł 38.267.56; Razem zł 520.254.37.

PASYWA. — 1) Kapitał zakładowy zł 500.000.00; 2) Akcepta zł 20.148.75; 3) Admin. nieruchomości zł 105.62; Razem zł 520.254.37.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — 1) Koszty organizacyjne odpisane zł 18.717.60; 2) Administracja zł 9.500.00; 3) Lokal biurowy zł 10.000.00; 4) Koszty handlowe zł 3.006.50; 5) Administracja nieruchomości zł 1.693.46; Razem zł 42.917.56.

MA. — 1) Procenta zł 4.650.00; 2) Straty netto zł 38.267.56; Razem zł 42.917.56.

Fabryka Maszyn S. WABERSKI i S-ka, S. A. w Warszawie

Bilans zamknięcia na 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY. — Kasa zł 950.93; Place zł 61.044.42; Maszyny i ruch fabr. zł 337.906.20; Bud. fabr. zł 145.887.79; Ruch. biur. zł 13.520.03; Pap. proc. zł 2.780.77; Dłużn. zł 122.342.58; Produkcja zł 60.752.90; Straty za 1930 r. zł 20.915.66; Straty za 1931 r. zł 56.357.96; Razem zł 822.459.24.

STAN BIERNY. — Kap. akc. zł 500.000.00; Kap. amortyz. zł 274.958.76; Kap. zapas. zł 13.577.94; Wierzyc. zł 9.199.91; Sumy przejśc. zł 3.322.63; Dywid. niepodn. zł 21.400.00; Razem zł 822.459.24.

Rachunek Strat i Zysków

STAN CZYNNY. — Dłużnik zł 2.897.68; Pap. proc. zł 1.675.00; Kap. amort. zł 40.302.13; Pensji zł 129.959.52; Siła św. i op. zł 9.196.69; Podatki zł 17.526.59; Ubezpie. społ. zł 13.876.12; Urlopy zł 16.816.66; Koszty handl. zł 25.669.03;

STAN BIERNY. — Zysk na prod. zł 201.101.47. — na procent zł 459.99; Strata zł 56.357.96; Razem zł 257.919.42.

S. A.

ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY

Bilans sporządzony na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA: I. — Nieruchomości: Ziemia zł 114.946.91; Budynek zł 750.538.59; Aparaty, maszyny i instalacje el. zł 532.409.88; — zł 109.480.77. Razem zł 2.507.376.15. II. — Kasy: Kasa zł 2.561.12; Banki zł 71.855.13; Weksle winkasie zł 21.956.75. Razem zł 96.373.—. III. — Zapasy magazynów: Surowce zł 474.525.14; Wyroby gotowe zł 1.404.661.94; Produkty na konsygnacji zł 305.219.71; Magazyny artykułów pomocn. zł 13.264.89. Razem zł 2.197.670.68. IV. — Dłużnicy: Dłużnicy zł 190.221.32; Sumy przechodnie zł 3.605.18. Razem zł 193.826.50. V. — Strata z 1930 r. zł 244.569.08; **Ogółem 5.239.815.41.**

PASYWA: I. — Kapitał akcyjny zł 500.000.00; II. — Kapitały rezerwowe: Kapitał amortyzacyjny zł 113.561.—; Kapitał rezerwowy zł 19.776.14; Rezerwa z przerachowania zł 544.769.40; Dywidenda niepodniesiona zł 33.67. Razem zł 678.140.21. III. — Wierzyciele: Wierzyciele zł 3.751.358.99; Dostawcy za produkty konsygn. zł 305.218.71. Razem zł 4.056.577.70. IV. — Zysk za 1931 r. zł 5.097.50; **Ogółem zł 5.239.815.41.**

Rachunek strat i zysków za 1931 r.

WINIEN. — Koszty ogólne 1929 r. zł 33.534.22; Koszty sprzedaży zł 53.169.19; Koszty handlowe zł 137.250.35; Podatek obrotowy zł 18.432.24; Różne drobne zł 131.55; Zysk zł 5.097.50. **Ogółem zł 247.605.05.**

MA. — Zysk ze sprzedaży 1931 r. zł 235.737.84; Procenty bankowe zł 2.916.84; Różnice na magazynach zł 4.877.54; Różne dochody zł 4.072.83. **Ogółem zł 247.605.05.**

Zakłady Przemysłowo - Budowlane „DŹWIGNIA“, S. A.

W SOSNOWCU

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY

Rachunek: Placów zł 88.560.28; Nieruchomości zł 95.962.20; Maszyn zł 57.437.40; Urządzeń zł 10.226.67; Narzędzi i instrumentów zł 3.219.33; Ruchomości zł 15.105.87; Inwentarza żywego zł 260.00; Kasy zł 670.05; Banków zł 2.553.17; Papierów procentowych zł 5.265.00; Weksli zł 1.000.00; Wyrobów gotowych i półfabryk. zł 24.948.33; Materjałów zł 32.998.95; Dłużników zł 44.594.95; Sum przechodnich zł 1.306.95; Strat i zysków zł 28.323.03; Razem zł 412.432.18.

STAN BIERNY

Rachunek: Kapitału zakładowego zł 200.000.00; Kapitału rezerwowego zł 15.264.73; Kapitału amortyzacyjnego zł 52.079.64; Wierzycieli zł 145.087.81; Razem zł 412.432.18.

Rachunek strat i zysków

WINIEN

Za przeniesione z zysków za 1930 r. na kapitał rezerwowy, wynagrodzenie Komisji Rewizyjnej i księgowego zł 2.064.73; Za spisane na amortyzację zł 11.682.12; Za straty na produkcji 1931 r. zł 19.080.59; **Ogółem zł 32.827.44.**

MA

Saldo zysków na dz. 1 I 1931 r. zł 2.064.73; Za wpływy specjalne zł 2.439.68; Za straty poniesione w 1931 r. zł 28.323.03; **Ogółem zł 32.827.44.**

Zakłady Kauczükowe „PIASTÓW“, S. A.

Bilans po dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA. — Kasa zł 2.328.67; Weksle zł 39.706.46; Banki zł 7.981.54; Kaucje zł 4.189.00; Dłużnicy zł 300.640.45; Nieruchomości zł 331.930.92; Ruchomości zł 458.885.81; Remanenty i inwentarz zł 198.165.73; Razem: zł 1.353.829.58.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 800.000.00; Rezerwy zł 148.774.61; Wierzyciele zł 373.676.94; Sumy przechodnie zł 6.803.03; Zyski z lat ubiegłych zł 5.209.55; Zysk w roku operacyjnym zł 19.365.45; Razem zł 1.353.829.58.

Rachunek strat i zysków

Koszty produkcji zł 904.807.74; Koszty handlowe zł 453.237.80; Amortyzacja zł 59.675.36; Wątpliwe należności zł 94.500.17; Zysk za rok operacyjny zł 19.365.45; Razem zł 1.531.586.52.

Rachunek sprzedaży zł 1.531.586.52.

Powyższy bilans oraz rachunek zysków i strat został przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki w dn. 14 kwietnia 1932 r. przyjęty i zatwierdzony, a władzom Spółki udzielono absolutorjum.

Starzycka Manufaktura Dywanów

M. B. SZEPS, S. A.

w Tomaszowie Mazow.

Bilans na dz. 31 grudnia 1931 r.

Stan czynny. — Nieruchomości zł 199.289.58; Maszyny zł 641.163.69; Kasa zł 10.259.39; Weksle zł 11.119.76; Odbiorcy zł 109.003.46; Konie i wozy zł 13.459.98; Papiery wartościowe zł 4.000.00; Remanenty zł 359.858.73; Strata 1930 r. zł 170.648.56; Strata 1931 r. zł 131.060.29; Razem zł 301.708.85; Ogółem zł 1.649.863.44.

Stan bierny. — Kapitał zakładowy zł 780.000.00; Kapitał zapasowy zł 58.600.00; Kapitał rezerwowy zł 52.000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 385.761.89; Wierzyciele zł 327.371.00; Sumy przechodnie zł 46.130.55; Ogółem zł 1.649.863.44.

Rachunek zysków i strat za 1931 r.

Rozchód. — Surowce i różne materiały zł 276.519.93; Robocizna i administracja zł 178.665.51; Pensje Zarządu zł 26.383.57; Pomoc lekarska zł 14.296.09; Procenty i prowizje zł 20.304.93; Koszty handlowe zł 32.576.03; Ubezpieczenia zł 8.050.86; Remont zł 10.194.87; Podatki i opłaty skarbowe zł 29.575.08; Różnice kursowe zł 831.81; Strata na odbiorcach zł 9.878.47; Ogółem zł 608.277.15.

Przychód. — Wyprodukowano towarów zł 477.216.86; Strata za 1931 r. zł 131.060.29; Ogółem zł 608.277.15.

ANGIELSKA SPÓŁKA AKCYJNA ZJEDNOCZONEJ KORPORACJI BAŁTYCKIEJ

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1931 r.

AKTYWA

R-k kasy zł 1.497.00; R-k Banku zł 73.45; R-k inwentarza zł 3.735.76; Dłużnicy zł 66.692.29; Strata za 1931 r.; zł 30.748.75; Razem zł 102.747.25.

PASYWA

Kapitał zakładowy zł 43.400.00; Suma dłużna Centrali zł 59.347.25; Razem zł 102.747.25.

Rachunek strat i zysków

WYDATKI

Koszty handlowe zł 49.172.03; 5% amortyzacji na inwentarzu zł 824.60; Razem zł 49.996.63.

DOCHODY

R-k Lloydów zł 4.278.27; R-k procentów zł 31.24; Różnica kursowa zł 14.938.37; Strata za 1931 r. zł 30.748.75; Razem zł 49.996.63.

Polskie Towarzystwo Akumulatorowe

„PETEA“, S. A.

z siedzibą Zarządu w Warszawie, Al. Jerozolimska 45

Bilans na 31 grudnia 1931 r.

Aktywa. — Kasa zł 154.71; Banki zł 5.136.19; Papiery wartościowe zł 1.000.00; Rymesy zł 10.681.55; Kaucje zł 12.189.40; Dłużnicy zł 350.147.96; Sumy przechodnie zł 708.95; Remanenty zł 291.735.46; Nieruchomości zł 252.279.04; Maszyny i aparaty zł 159.595.98; Urządzenia fabr., biur. i Oddziału Sprzedaży zł 78.863.66; Pojazdy mech. zł 4.060.00; Straty za 1930 r. zł 202.653.94 i za 1931 r. zł 461.718.70; Ogółem zł 1.830.925.54.

PASYWA. — Kapitały: akcyjny zł 900.000.00; zapasowy zł 87.77; amortyzacyjny zł 85.658.44; Rezerwa na dubioza zł 101.962.17; Akcepty zł 131.486.71; Wierzyciele zł 603.650.57; Sumy przechodnie zł 8.079.88; Ogółem zł 1.830.925.54.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty produkcji i montażu zł 836.375.43; Koszty handlowe i ogólne zł 218.752.39; Podatki i opłaty stempłowe zł 38.697.42; Odsetki zł 36.636.06; Pretensje wątpliwe zł 86.133.43; Amortyzacja zł 25.527.15; Ogółem zł 1.242.121.88.

ZYSKI. — Sprzedaż zł 778.637.99; Różnice kursowe zł 1.765.19; Strata zł 461.718.70; Ogółem zł 1.242.121.88.

Powyższy bilans oraz r-k strat i zysków został przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki w dn. 14 kwietnia 1932 r. przyjęty i zatwierdzony, a Zarządowi i Radzie Nadzorczej udzielono absolutorjum.

Bank Spółek Niemieckich w Polsce, S. A.

Ł ó d ź

Bilans surowy na dz. 31 marca 1932 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego zł 227.532.31; Waluty zagraniczne zł 71.504.47; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 5.982.77, b) papiery hipoteczne zł 6.930.91, c) akcje zł 126.355.00; Razem zł 139.268.68; Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych zł 348.208.23; Banki krajowe zł 18.981.65; Banki zagraniczne zł 79.046.65; Weksle zdyskontowane zł 1.549.935.59; Rachunki bieżące (saldo debetowe): a) zabezpieczone zł 889.913.82, b) niezabezpieczone zł 296.293.51; Razem zł 1.186.207.33; Pożyczki terminowe zł 747.641.93; Nieruchomości zł 767.126.55; Różne rachunki zł 92.687.15; Koszty zł 57.939.73; Suma bilansowa zł 5.286.080.27.

STAN BIERNY. — Kapitały własne: a) zakładowy zł 1.500.000.00, b) zapasowy zł 92.219.57, c) inne rezerwy zł 54.200.00; Razem zł 1.646.419.57. Wkłady: a) terminowe zł 1.304.795.32, b) a vista zł 530.659.46; Razem zł 1.835.454.78; Rachunki bieżące (saldo kredytowe) zł 639.575.14; Zobowiązania inkasowe zł 5.626.09; Redyskonto weksli zł 598.553.61; Banki krajowe zł 325.842.84; Banki zagraniczne zł 36.493.84; Różne rachunki zł 112.392.56; Procenty, prowizje i różne zyski zł 85.721.84; Suma bilansowa zł 5.286.080.27; Inkaso zł 192.243.21.

„ENGLEBERT“

Polska Spółka Akcyjna Wyrobów Gumowych
w Warszawie, Krak.-Przedmieście 5

Bilans netto na dzień 31.XII 1931 r.

AKTYWA

Kasa zł 4.060-09; Bank Handlowy zł 5.076-83; Bank Zachodni zł 1.328-92; Bank Powsz. Związk. w Polsce zł 4.332-17; P. K. O. zł 6.646-06; Weksle zł 426.178-91; Kontokurenty zł 1.262.178-60; Ruchomości zł 23.036-67; Samochody zł 21.171-74; Koszty Organ. Sp. Akc. zł 6.133-00; Tow. O. Englebert Fils & Cie Liège „Re-k Gwaranc.“ zł 175.000-00; Strata zł 77.533-37; Gwarancje zł 4.200-00; Razem zł 2.016.876-36.

PASYWA

Kapitał zakł. zł 250.000-00; Kapitał rezerwowy zł 519-49; Kapitał amortyz. zł 9.299-59; Tow. O. Englebert Fils & Cie Liège „R-ek Sprzedaży“ zł 1.705.824-38; Kontokurenty zł 47.032-90; Różni za gwarancje zł 4.200-00; Razem zł 2.016.876-36.

Rachunek strat i zysków na dz. 31.XII 1931 r.

WINIEN

Pensje zł 102.777-50; Koszty handl. zł 146.689-09; Koszty podr. agentów zł 43.577-45; Koszty utrzymania samoch. zł 12.186-82; Prowizje agentów zł 33.597-71; Koszty transp. zł 35.850-08; Koszty amortyz. zł 5.478-25; Straty na klientach zł 35.161-84; Razem zł 415.318-74.

MA

Prowizje otrzymane zł 319.752-54; Procenty i prowizje zł 17.837-95; Kontokurenty zł 194-88; Strata za 1931 r. zł 77.533-37; Razem zł 415.318-74.

□

JULJUSZ MEINL, Import Kawy i Herbaty

S. A.

Zamknięcie rachunków po dz. 31 grudnia 1931 r.

STAN CZYNNY

Gotówka zł 9.953-41; Nieruchomości i ruchomości zł 738.770-83; Dłużnicy zł 692.254-71; Towary i materiały zł 538.163-35; Straty z lat poprzednich zł 83.384-46; Razem zł 2.062.526-76.

STAN BIERNY

Kapitał zakładowy zł 500.000-00; Rezerwy zł 79.278-65; Wierzyciele zł 1.463.662-81; Zysk za 1931 r. zł 19.585-30; Razem zł 2.062.526-76.

Rachunek strat i zysków

STRATY

Koszty personalne zł 267.393-02; Administracja zł 377.562-87; Odsetki zł 101.621-34; Podatki zł 33.645-65; Amortyzacja zł 48.199-84; Zysk za 1931 r. zł 19.585-30; Razem zł 848.008-02.

ZYSKI

Zysk brutto zł 848.008-02; Razem zł 848.008-02.

Ceny biletów samolotowych

wybitnie obniżone

na okres zimowy

GOSPODARKA NARODOWA

NIEZALEŻNY DWUTYGODNIK GOSPODARCZY

Drugi rok
wydawnictwa

Redakcja
i Administracja:

Warszawa,
Chmielna 23 m. 5

Prenumerata
kwartalna zł 4-50

Zeszyt
pojedynczy zł 90

Komitet Redakcyjny:
Kazimierz Sokołowski (redaktor),
Aleksander K. Ivánka, Bohdan
Łączkowski, Tadeusz Łychowski
i Józef Poniatowski

Do nabycia w większych
księgarniach i Administracji pisma

Polonia-Italia

Organ Izby Handlowej Polsko-Italskiej
Redaktor Naczelny Dr. LEON PĄCZEWSKI

Komitet Redakcyjny: Dr. A. Menotti Corvi,
Radca Handlowy Ambasady Italskiej w War-
szawie, Ks. Franciszek Radziwiłł, Prezes
Izby, Baron J. Dangel, Wiceprezes Izby,
Inż. Renato Sambri, Wiceprezes Izby oraz
Dr. W. Olszewicz

Na żądanie wysyłamy numery okazowe

Adres Redakcji i Administracji:
Wierzbowa 11, tel. 202-15.

PRENUMERATA ROCZNA WYNOŚI zł 40

BIBLIOTEKA EKONOMICZNA
TYGODNIKA
„POLSKA GOSPODARCZA”

DAWNEJ

„PRZEMYSŁ i HANDEL”

	zł		zł
1 — 18) bez serji — wyczerpane.			
19) Tom I — <i>J. Kulikowski</i> . — Bankowość polska i problem jej sanacji. 1926 (wyczerp.)	1'20	42) Tom XXIV — <i>Stefan Konopski</i> . — Ochrona celna w poszczególnych państwach w świetle badań międzynarodowych (wyczerp.)	1'00
20) „ II — <i>Dr. J. Podkomorski</i> . — O właściwej formie monopoli spirytusowego w Polsce, 1926	0'70	43) „ XXV — <i>Henryk Romanowski</i> . — Obrót bezgotówkowy (wyczerpane)	1'00
21) „ III — <i>Dr. F. Młynarski</i> . — Międzynarodowe znaczenie spadku złotego, 1926	1'50	44) „ XXVI — <i>Karol Bajer</i> . — Zarys uprzemysłowienia Woj. Łódzkiego ze specjalnym uwzględnieniem przemysłu włókienniczego	1'50
22) „ IV — <i>St. Pszczółkowski</i> . — Stabilizacja kursu złotego, 1926 (wyczerp.)	1'20	45) „ XXVII — <i>Dr. Stanisław Wachowiak</i> . — Targi i wystawy w Polsce	1'00
23) „ V — <i>Inż. Cz. Klarner</i> . — Dorobek czterech miesięcy (dwie mowy program.), 1926	1'00	46) „ XXVIII — <i>Jan Miklaszewski</i> . — Ogólny rzut oka na rozwój produkcji leśnej i obrotu drzewnego Polski współczesnej	2'50
24) „ VI — <i>Dr. L. Barański</i> . — Uwagi nad obiegiem pieniężnym w Polsce w latach 1924—1926, 1926	1'50	47) „ XXIX — <i>Inż. Czesław Kierner</i> . — Zagadnienie mieszkaniowe w niepodległej Polsce	2'00
25) „ VII — <i>F. Prochaska</i> . — Klauzula największego uprzywilejowania (wyczerp.)	1'50	48) „ XXX — <i>Inż. Jędrzej Moraczewski</i> . — Roboty publiczne	0'80
26) „ VIII — <i>A. Siebeneichen</i> . — Rozwój czy upadek portu gdańskiego (wyczerp.)	1'20	49) „ XXXI — <i>Władysław Gieysztor</i> . — Przedsiębiorstwa państwowe	1'00
27) „ IX — <i>J. Gieysztor</i> . — Tranzyt jako problem międzynarodowy	1'00	50) „ XXXII — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Wojna w życiu gospodarczym Polski	1'00
28) „ X — <i>Gustaw Taube jr.</i> — Komercjalizacja Warszawy	1'50	51) „ XXXIII — <i>Dr. Marcin Szarski</i> . — Bankowość polska (wyczerp.)	1'50
29) „ X — <i>Wincenty Jastrzębski</i> . — Zadania i metody pracy Komisji Ankietowej (wyczerp.)	1'00	52) „ XXXIV — <i>Inż. Dr. Stanisław Olszewski</i> . — Fosforyty polskie i ich znaczenie gospodarcze	1'00
30) „ XII — <i>Stanisław Pszczółkowski</i> . — Kredyty zagraniczne i ich rola w polskiej polityce kredytowej	2'50	53) „ XXXV — <i>Prof. Dr. Witold Staniewicz</i> . — Uwagi o reformie stosunków rolnych w Polsce	1'50
31) „ XIII — <i>Z. R. Gawroński</i> . — Zwalczanie trustów w Stanach Zjednoczonych	2'00	54) „ XXXVI — <i>Janusz Butler</i> . — Konkurencja portów bałtyckich w świetle współzawodnictwa kolei polskich i niemieckich	1'50
32) „ XIV — <i>S. Fr. Królikowski</i> . — W sprawie metody obliczania stawek celnych (wyczerp.)	1'50	55) „ XXXVII — <i>Adolf Peretz</i> . — Od kartelu do koncernu	3'00
33) „ XV — <i>St. Starzyński</i> . — Położenie klasy robotniczej po przewrocie majowym	1'20	56) „ XXXVIII — <i>J. Mieszalski</i> . — Wpływ wzrostu budżetów na obciążenie dochodu społecznego zagranicą i w Polsce	1'50
34) „ XVI — <i>J. Kulikowski</i> . — Rozbudowa miast i jej finansowanie	2'00	57) „ XXXIX — <i>Feliks Młynarski</i> . — Reforma waluty dewizowo-złotej	1'50
35) „ XVI — <i>S. Szwalbe</i> . — Polityka państwa w zakresie obrotu żytem (wyczerpane)	2'00	58) „ XL — <i>Dr. Henryk Gruber</i> . — Stan kwestji mieszkaniowej w Polsce	1'00
36) „ XVII — <i>S. Starzyński</i> . — Stan Finansowy Polski w roku 1927	2'00	59) „ XLI — <i>Stanisław Sasorski</i> . — Podstawy rewizji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym	1'50
37) „ XIX — <i>Józef Kożuchowski</i> . — Kapitał zagraniczny w przemyśle polskim (wyczerp.)	2'00	60) „ XLII — <i>Tadeusz Woynowski</i> . — Kształtowanie się cen chleba w Polsce	2'00
38) „ XX — <i>Henryk Rozenberg</i> . — Polityka Państwa w dziedzinie zaopatrzenia ludności w chleb (wyczerpane)	1'50	61) bez serji — <i>Stefan Starzyński</i> . — Rola Państwa w życiu gospodarczym	1'00
39) „ XXI — <i>Zygmunt Karpiński</i> . — Waluta złota i pozłacana	1'50	62) „ „ — <i>Stefan Starzyński</i> . — Życie gospodarcze a ustrój państwa	1'50
40) „ XXII — <i>Jerzy Lubowicki</i> . — Zasady reformy podatkowej	3'00		
41) „ XXIII — <i>Marjan Turcki</i> . — Problem aktywizacji bilansu handlowego	3'00		

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH KSIĘGARNIACH ORAZ BEZPOŚREDNIO W ADMINISTRACJI TYG. „POLSKA GOSPODARCZA” — WARSZAWA, ELEKTORALNA 2, POK. 26

„POLMIN”

PAŃSTWOWA FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
SIEDZIBA DYREKCJI: LWÓW, ULICA SZPITALNA Nr. 1

TELEFONY: 2-48, 3-28, 39-20, 39-21

FABRYKA OLEJÓW MINERALNYCH
W DROHOBYCZU — TELEFON 105

REPREZENTACJA W WARSZAWIE
ul. Szkolna 2; telefony: 70-84, 114-75, 512-33 i 177-8

Reprezentacja w Gdańsku — Polish Petroleum Company — Krebsmarkt 7 — 8
Przedstawicielstwa zagraniczne we wszystkich stołecznych miastach Europy

POLECA ZNANE ZE SWEJ PIERWSZORZĘDNEJ JAKOŚCI

OLEJE I SMARY SAMOCHODOWE

Polmin AS, Polmin AL, Polmin AZ, Polmin AF, Polmin AP, Polmin AD i Polmin AT

OLEJE CYLINDROWE, ODPOWIEDNIE DO
WSZYSTKICH WARUNKÓW PRACY. WYSOKOGA-
TUNKOWE OLEJE ŁOŻYSKOWE. OLEJE DO
SILNIKÓW SPALINOWYCH, DO KOMPRESORÓW PO-
WIETRZNYCH I KOMPRESORÓW CHŁODNICZYCH.
OLEJE TURBINOWE I TRANSFORMATORO-
WE. OLEJE WIERTNICZE. TŁUSZCZE MA-
SZYNOWE SMARY DO LIN I KÓŁ ZĘBATYCH.
SMARY DO WÓZKÓW KOPALNIANYCH I OLEJE
OSIOWE. — PARAFINĘ, ŚWIECE, WAZE-
LINĘ TECHNICZNĄ — BENZYNĘ: EKSTRAKCYJ-
NĄ, LOTNICZĄ, SAMOCHODOWĄ I MOTOROWĄ. —
NAFTĘ: RAFINOWANĄ I SILNOPŁOMIENNĄ. OLE-
JE GAZOWE. ASFALTY BEZPARAFINOWE I PARA-
FINOWE. SULFOKWASY, KWASY NAFTENOWE.

ODDZIAŁY W KRAJU:

BIAŁYSTOK, ul. Warszawska 7, tel. 10-34

KRAKÓW, ul. Szczepańska 9, tel. 15-82

LUBLIN, ul. Krak. Przedm. 46, tel. 10-74

LWÓW, ul. Szpitalna 1, tel. 3-23

ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 152, tel. 6-27,

WARSZAWA, ul. Szkolna 2, tel. 714-75

POZNAŃ, ul. św. Marcina 18, tel. 35-36

SOSNOWIEC, ul. Naftowa 4, tel. 2-03

TORUŃ, ul. Mostowa 17, tel. 3-99

WILNO, ul. Jagiellońska 8, tel. 1-72

SKŁADY WŁASNE I KOMISOWE:

BIAŁYSTOK, BIELSK PODLASKI, BIŁGORAJ, BĘDZIN, BRODY, BYDGOSZCZ, CHELM, DOLINA, DRO-
HOBYCZ, GARWOLIN, GDYNIA, GRUDZIĄDZ, JAROSŁAW, KALISZ, KIELCE, KOŃSKIE, KOŁOMYJA,
KOWEL, KRAKÓW, KRASNYSTAW, LIDA, LUBLIN, LUBARTÓW, LWÓW, ŁĘCZYCA, ŁOMŻA, ŁÓDŹ,
MIĘDZYRZEC PODLASKI, NOWOGRÓDEK, OPCZNO, OSTROWIEC, OSTRÓW, PABJANICE, RADOM,
RADZYŃ, RÓWNE, RYKI, SANDOMIERZ, SAMBOR, SIEMIATYCZE, SIEDLCE, SKIERNIEWICE, SOBOLEW,
SOSNOWIEC, STANISŁAWÓW, STRYJ, TOMASZÓW MAZ., TORUŃ, TARNOPOL, WARSZAWA, WILNO,
WIELUŃ, WIERZBNIK, WÓLKOWYSK, WŁOCŁAWEK, ZDUŃSKA WOLA, ZŁOCZÓW, ŻYRARDÓW

WŁASNY PARK CYSTERNOWY

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

INSTYTUCJA CENTRALNA
WARSZAWA, UL. NOWOGRODZKA 50

ODDZIAŁY: ODDZIAŁ GŁÓWNY W WARSZAWIE—UL. NOWOGRODZKA 50,
ODDZIAŁ WE LWOWIE—UL. PIŁSUDSKIEGO 25, ODDZIAŁ W WILNIE—
UL. WIELKA POHULANKA 24, ODDZIAŁ W POZNANIU—UL. KANTAKA 10,
ODDZIAŁ W GRUDZIĄDZU—UL. SIENKIEWICZA 18, ODDZIAŁ W KATO-
WICACH—UL. 3 MAJA 9, ODDZIAŁ W ŁUCKU—UL. PIŁSUDSKIEGO 15,
ODDZIAŁ W KRAKOWIE—PLAC SZCZEPAŃSKI 8, ODDZIAŁ W PIŃSKU—
LOHISZYŃSKA 18, ODDZIAŁ W LUBLINIE—UL. KAPUCYŃSKA 1,
ODDZIAŁ W KIELCACH—UL. SIENKIEWICZA 57, AGENTURA W GDYNI.

ADRES TELEGRAFICZNY INSTYTUCJI CENTRALNEJ "CENTROPEBROL"
ADRES TELEGRAFICZNY ODDZIAŁU "P F B R O L"

KAPITAŁ ZAKŁADOWY, CAŁKOWICIE WPŁACONY, £ 130 MILJONÓW.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

UDZIELA DŁGOTERMINOWYCH POŻYCZEK AMORTYZACYJNYCH W 7% LISTACH ZASTAWNYCH NA KUPNO GRUNTU I NA INWESTYCJE ROLNE; UDZIELA DŁGOTERMINOWYCH KREDYTÓW NA WSZELKIEGO RODZAJU MELJORACJE ROLNE W 7% OBLIGACJACH MELJORACYJNYCH; UDZIELA DROBNYM I ŚREDNIM GOSPODARSTWOM ROLNYM KRÓTKOTERMINOWYCH KREDYTÓW OBROTOWYCH ZA POŚREDNICTWEM SPÓŁDZIELNI I SAMORZĄDOWYCH KAS POŻYCZKOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWYCH; DOSTARCZA DROBNYM I ŚREDNIM GOSPODARSTWOM ROLNYM KREDYTU TOWAROWEGO W NAWOZACH SZTUCZNYCH ZA POŚREDNICTWEM SPÓŁDZIELNI I KAS SAMORZĄDOWYCH NA DOGODNYCH WARUNKACH KREDYTOWYCH; KUPUJE MAJĄTKI ZIEMSKIE NA PARCELACJĘ I PODEJMUJE SIĘ PARCELACJI KOMISOWEJ; PRZYJMUJE WKŁADY: Z 3 MIESIĘCZ. TERMINEM WYPOWIEDZENIA ZA OPROCENTOWANIEM ROCZNEM W WYSOKOŚCI 6 OD STA. Z 1 JEDNOMIESIĘCZ. TERMINEM WYPOWIEDZENIA ZA OPROCENTOWANIEM ROCZNEM 5 OD STA. NA KAŻDE ŻĄDANIE ZA OPROCENTOWANIEM ROCZNEM 4 OD STA. ORAZ NA KSIĄŻECZKI OSZCZĘDNOŚCIOWE ZA OPROCENTOWANIEM 6 OD STA ROCZNIE.

7% LISTY ZASTAWNE PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO SĄ ZABEZPIECZONE HIPOTEKAMI GOSPODARSTW WIEJSKICH, CAŁYM MAJĄTKIEM PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO, ORAZ GWARANCJĄ SKARBU PAŃSTWA. MAJĄ ONE WSZELKIE PRAWA PAPIERÓW PUPILARNYCH I PRZYJMOWANE SĄ PRZEZ SKARB PAŃSTWA NA KAUCJE I WADJA, ORAZ NA POCZET PODATKU MAJĄTKOWEGO OD WSZYSTKICH PŁATNIKÓW TEGO PODATKU. 7% OBLIGACJE MELJORACYJNE PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO OPIEWAJĄ NA ZŁOTE W ZŁOCIE, ORAZ NA RÓWNOWARTOŚĆ TYCHŻE W DOLARACH STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI PÓLNOOCNEJ; POSIADAJĄ GWARANCJĘ SKARBU PAŃSTWA, ORAZ BEZPIECZEŃSTWO PUPILARNE; PRZYJMOWANE SĄ PRZEZ SKARB PAŃSTWA NA KAUCJE I WADJA; WOLNE SĄ OD PODATKU OD KAPITAŁÓW I RENT.